

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

პესპო
სამართლებულის სამართლი
აღმოჩენის მრავალი

საუკრაინო სისტემების
მაცვითარებელის, რეფორმისა და
სწავლების სამინისტრო

საუკრაინო საარჩევნო კომისიის ნებრთა სახელმძღვანელო ინსტრუქცია

**სურათების დაზღუდვის
გასაღირების დაუკავშირი
იურიდიული დოკუმენტი**

2019

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՉԱԺՈՂՈՎԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑՅ ՀՐԱՀԱՆԳ

2019 թվականի մայիսի 19-ի միջանկյալ/արտահերթ ընտրություններ

Հաստատված Է 2019 թվականի ապրիլի 6-ի N 15 /2019 որոշումով

Ներկայացված Ուղեցույց հրահանգը հատկացված է 2019 թվականի մայիսի 19-ի Վրաստանի Խորհրդարանի միջանկյալ, Մոլոհիպալիտետների քաղաքապետերի և Սակրեբուլոների միջանկյալ ընտրությունների համար տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների անդամների ուսուցման նպատակով: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի լիազորությունների և գործունեության կարգի հետ կապված օրենսդրական կարգավորումներին ամբողջական տեսքով ծանոթանալու համար տես՝ք «Վրաստանի ընտրական օրենսգիրք» Վրաստանի օրգանական օրենքը և ԿԸՀ-ի համապատասխան իրավական ակտերը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՍ I. ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿԱՇՄԸ ԵՎ ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ 7

Գլուխ I. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմավորման կարգը 8

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմավորման կարգը 8

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի իրավունքներն ու պարտականությունները 8

Գլուխ II. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի աշխատելու կարգը 9

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ղեկավար անձանց լիազորությունները 9

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գործավարության կարգը 10

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի իրավական ակտերը 11

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստին կարգադրությունների ընդունման կարգը 11

ՄԱՍ II. ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ 12

Գլուխ I. Ընտրողների ցուցակներ 13

Ընտրողների միասնական ցուցակը և դրա իրապարակման կարգը 13

Ընտրողների միասնական ցուցակի տվյալների վերստուգումը 13

Ընտրողների հատուկ ցուցակ 14

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատութիւն ցուցակի ձևավորման կարգը 14

Ընտրողի թերթիկ 16

Գլուխ II. Ընտրական փաստաթղթերի ստացումը, քվեարկության շենքի կազմակերպումը 17

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովից ընտրական փաստաթղթերի և

պարագաների ստացումը 17

Ընտրական փաստաթղթերի, անհրաժեշտ պարագաների հանձնման-ընդունման ակտը 18

Քվեարկության շենքի կահավորումը 19

ՄԱՍ III. ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ 20

Գլուխ I. Ընտրական տեղամասը բացելը, մինչև քվեարկությունն սկսելն անցկացվելիք ընթացակարգերը .. 21

Ընտրական տեղամասը բացելը 21

Քվեարկության շենքում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք 21

Դիտորդի, ընտրական սուբյեկտի և զանգվածային լրատվամիջոցի ներկայացուցչի իրավական վիճակը ... 22

Ընտրական տեղամասը բացվելուց մինչև քվեարկությունն սկսվելն անցկացվելիք ընթացակարգերը 23

Գլուխ II. Քվեարկության գործընթացը 30

Քվեարկության անցկացումը 30

«Ֆիզիկական վիճակի» պատճառով ընտրողի կողմից քվեարկության ընթացակարգը 36

Քվեարկության օրը կարգուկանոնի պահպանումը քվեարկության շենքում և նրա հարող տարածքում 36

Քվեարկության գործընթացի ժամանակավոր ընդհատումը 37

Քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների հաշվառումը 37

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատութիւն միջոցով քվեարկումը 38

Գլուխ III. Ընտրական տեղամասը փակելը, քվեարկության արդյունքների ամփոփումը	41
Ընտրական տեղամասը փակելը	41
Ընտրական տեղամասի կազմակերպումը ձայները հաշվելու գործընթացի համար	42
Մինչև քվեատուիդ բացելս անցկացվելիք ընթացակարգերը	44
Ընտրողների ցուցակների, վնասված և չօգտագործված ընտրական քվեաթերթիկների կնքումը	44
Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիդ բացելը	45
Հիմնական քվեատուիդ բացելը	46
Ընտրական քվեաթերթիկների տեսակավորումը	47
Ընտրական քվեաթերթիկները հաշվելը	48
Ընտրական քվեաթերթիկների կնքումը	49
Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության կազմումը	50
Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության հրապարակայնությունը	53
Գրանցամատյանը փակելը, քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի կնքումը, ընտրական փաստաթղթերի փոխանցումը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին	53
ՄԱՍ IV. ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ/ԲՈՂՈՔՆԵՐԸ	55
Գլուխ I. Քվեարկության օրվա դիմումների/բողոքների գրանցումը	56
Քվեարկության օրվա դիմումներում/բողոքներում անցտությունների որոշման կարգը	57
ԳԼՈՒԽ II. ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻՆ/ԲՈՂՈՔՆԵՐԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄԸ	58
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №1. Ընտրական հանձնաժողով ներկայացված դիմումի/բողոքի ռեկվիզիտները	59
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №2. Տեղեկանք դիմումի/բողոքի գրանցման մասին	60
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №3. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները	61
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №4. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարի լիազորությունները քվեարկության օրը	72
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №5. Հանձնաժողովի ընտրողների հոսքը կարգավորող անդամի գործառույթները	76
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №6. Հանձնաժողովի ընտրողների գրանցումն իրականացնող անդամի գործառույթները	77
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №7. Հանձնաժողովի շոշիկ (տեղափոխվող) քվեատուիդ տանող անդամի գործառույթները	79
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №8. Հանձնաժողովի քվեատուիդ և հատուկ ծրարները հսկող անդամի գործառույթները	81
ՀԱՎԵԼՎԱԾ №9. Լուսանկարահանումը և տեսանկարահանումը ընտրատեղամասում	82

ՄԱՍ

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ԿԱԶՄԸ ԵՎ ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

ԳԼՈՒԽ I. ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿԱԶՄԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմավորման կարգը

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 8.21, հոդված 24.1, 2, 4.. հոդված 25.14, հոդված 29.9, հոդված 45.4ա)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը բաղկացած է 12 անդամից

- ▶ 6 անդամ մրցույթի հիման վրա ընտրվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից,
- ▶ 6 անդամ նշանակվում է կուսակցությունների կողմից:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորության ժամկետը սկսվում է ընտրական հանձնաժողովի առաջին գումարման օրը և դադարում համապատասխան ընտրատարածքային հանձնաժողովում քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը կազմելուն պես:

Արգելվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամին ետ կանչել մինչև քվեարկության օրը վերջին 15 օրվա ընթացքում (4-18 մայիսի), քվեարկության օրը (19 մայիսի) և քվեարկության հաջորդ օրը (20 մայիսի):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Ընտրական հանձնաժողովի անդամն իրեն նշանակող/ընտրող սուբյեկտի ներկայացուցիչը չէ: Նա իր գործունեության մեջ ազատ է և ենթարկվում է միայն Վրաստանի Սահմանադրությանը, Օրենքին և համապատասխան իրավական ակտերին:
- ▶ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամին արգելվում է մասնակցել ընտրական քարոզությանը:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՆԴԱՄԻ ԻՐԱՎՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

(Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կանոնակարգ՝ հոդված 5)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը պարտավոր է համապատասխան հանձնաժողովի անդամ նշանակվելու/ընտրվելու պահից.

- ▶ Մասնակցել հանձնաժողովի ամենօրյա գործունեությանը,
- ▶ Մասնակցել հանձնաժողովի անդամների որակավորման բարձրացման նպատակով Վրաստանի ընտրական վարչության/ուսումնական կենտրոնի կողմից կազմակերպված դասընթացներին և թրեյնինգներին/աշխատաժողովներին,
- ▶ Կանոնավոր կերպով մասնակցել հանձնաժողովին իստերին և մասնակցել հանձնաժողովի կողմից իրականացվելիք ընտրական միջոցառումներին,
- ▶ Նիստից հարգելի պատճառով բացակայելու դեպքում այդ մասին տեղեկացնել հանձնաժողովի նախագահի տեղակալին կամ հանձնաժողովի քարտուղարին,
- ▶ Ժամանակին կատարել հանձնաժողովի նախագահի կողմից հանձնարարված պարտականությունները:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների կողմից տվյալ պարտավորությունների չկատարելը/ոչ պատշաճ կատարելը վերադաս ընտրական հանձնաժողովի կողմից կարող է քննարկել որպես կարգապահական խախտում և դառնալու հանդեպ կարգապահական պատասխանատվության կիրառման հիմք:

ԳԼՈՒԽ II. ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ղեկավար անձանց լիազորությունները
(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 8.15, հոդված 27.1, 2, 3, Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կանոնակարգ՝ հոդված 9.4)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ղեկավար անձինք են.

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 25.1).

- ▶ հանձնաժողովի նախագահը,
- ▶ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը,
- ▶ հանձնաժողովի քարտուղարը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը

- ▶ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում կատարում է լրիվ վարչական գործառություններ,
- ▶ հրավիրում է և վարում հանձնաժողովի նիստը,
- ▶ կարգադրություն է հրապարակում իսահստողին ընտրական հանձնաժողովի շենքից վլուարման մասին,
- ▶ ընդունում է և բաժանում հանձնաժողովի մտից ընտրական փաստաթղթերը և գրագրությունը,
- ▶ անձամբ է պատասխանատու ընտրական փաստաթղթերի և գույքի պահպանման/տրամադրման համար,
- ▶ ընտրական վարչության կանոնակարգին համապատասխան, հանձնարարություն է տալիս հանձնաժողովի նախագահի տեղակալին, հանձնաժողովի քարտուղարին և հանձնաժողովի այլ անդամների,
- ▶ քվեարկության օրը կազմակերպում է հանձնաժողովի անդամների միջև գործառությունների վիճակահանությամբ բաշխումը,
- ▶ պատասխանատու է ընտրական տեղամասի շենքում կարգուկանոնի պահպանման համար,
- ▶ պարտավոր է արգելել մուտքը քվեարկության շենք՝ այստեղ գտնվելու իրավունք ունեցող այն անձանց, ովքեր չունեն համապատասխան կրծքանշանը,
- ▶ քվեարկության արդյունքներն ամփոփելուն պես, վերադաս ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին է փոխանցում բոլոր տեսակի ընտրական փաստաթղթերը,
- ▶ իրականացնում է Վրաստանի ընտրական օրենսդրությամբ շնորհված այլ լիազորություններ:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը

- ▶ կատարում է հանձնաժողովի նախագահի պարտականությունը, եթե հանձնաժողովը չունի նախագահ, կամ նախագահը չի կարող կատարել իր պարտականությունը,
- ▶ հանձնաժողովի նախագահի կարգադրությամբ իրականացնում է հանձնաժողովի նախագահի որոշակի լիազորություններ (կարգադրությամբ ճգրիտ կերպով պետք է սահմանվեն շնորհված լիազորությունների շրջանակները և ժամկետը):

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը

- ▶ պատրաստում է հանձնաժողովի նիստի օրակարգը և կարգադրություններին ախագծերը,
- ▶ պատասխանատու է հանրային տեղեկատվության տրամադրման համար,
- ▶ կազմում է հանձնաժողովի նիստերի արձանագրությունները, այդ թվում՝ քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը,
- ▶ իրականացնում է սույն Ընտրական օրենսգրքով շնորհված այլ լիազորություններ:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստը բաց է: Դրան ներկա գտնվելու իրավունք ունեն միայն

- ▶ ԿԸՀ-ի և ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամները,
- ▶ ԿԸՀ-ի և ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի ներկայացուցիչները,
- ▶ ԿԸՀ-ի աշխատակազմի և համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի աշխատակիցները,
- ▶ ԿԸՀ-ում կամ/և համապատասխան ընտրական հանձնաժողովում հավատարմագրված լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները,
- ▶ համապատասխան ընտրական հանձնաժողովում ընտրական սուբյեկտների մեկական ներկայացուցիչ,
- ▶ ԿԸՀ-ում կամ/և համապատասխան ընտրական հանձնաժողովում գրանցված տեղական դիտորդ կազմակերպությունների մեկական դիտորդ,
- ▶ ԿԸԿ-ում գրանցված միջազգային կազմակերպության ոչ ավելի, քան երկու դիտորդ (թարգմանչի հետ):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքին խանգարելու և կարգուկանոնը խախտելու դեպքում, խախտողին (այդ թվում, հանձնաժողովի անդամին) նիստից հեռացնելու հարցի վերաբերյալ որոշումը կայացնում է ընտրական հանձնաժողովը, ինչը նշվում է նիստի արձանագրության մեջ:
- ▶ Խախտողին ընտրական հանձնաժողովի նիստից հեռացնելը ենթադրում է նաև նրա վտարում ընտրական հանձնաժողովի/քվեարկության շենքից:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գործավարության կարգը

(Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կանոնակարգ՝ հոդված 11)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում վարում են գրանցամատյան, որը վարելու համար պատասխանատու է հանձնաժողովի քարտուղարը: Գրանցամատյանը բաղկացած է երկու մասից.

I. Մտից փաստաթղթեր

Հանձնաժողովի քարտուղարը պարտավոր է, փաստաթղթեր (դիմում, բողոք, տեղեկանք) ստանալիս, գրանցամատյանում գրանցել մտից փաստաթղթերը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Փաստաթղթեր/դիմումը ընդունելուց և գրանցամատյանում համապատասխանաբար գրանցելուց հետո, հանձնաժողովի քարտուղարը պարտավոր է տրամադրել տեղեկանք (տե՛ս՝ Հավելված N2), որում նշվում է փաստաթղթի/դիմումի ընդունման ամսաթիվը, ամսաթիվը, տարեթիվը և ճշգրիտ ժամանակը, նաև՝ մատյանում դրան շնորհված գրանցման համարը: Տվյալ տեղեկանքը հանձնաժողովի քարտուղարը պետք է վավերացնի ստորագրությամբ:

II. Ելից փաստաթղթեր

Հանձնաժողովի քարտուղարը պարտավոր է փաստաթղթի տրամադրումը գրանցել գրանցամատյանի ելից փաստաթղթերի բաժնում:

Ընտրական հանձնաժողովը պարտավոր է հանրային տեղեկատվությանը հատկացված ընտրական փաստաթղթերը և ընտրությունների մասին տեղեկատվությունը, դրանք պահանջելուց հետո, 2-օրյա ժամկետում ծանոթացնել բոլոր շահագրգիռ անձանց: Եթե տվյալ տեղեկատվության տրամադրումն ավել ժամանակ է պահանջում, հանրային

տեղեկատվության տրամադրումն իրականացվում է Վրաստանի ընդհանուր վարչական օրենսգրքով սահմանված կարգով:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի/հանձնաժողովի նախագահի կարգադրությունը և քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության պատճենները, պահանջելու դեպքում, տրամադրվում են անհապաղորեն:

Գրանցամատյանը փակվում է յուրաքանչյուր օրվա ժամը 18:00-ին, բացառությամբ քվեարկության օրվա: Գրանցամատյանի երկու մասերում ել, վերջին գրանցումից հետո, գրվում է՝ «Գրանցամատյանը փակված է» և նշվում է փակման ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվը և ճգորիտ ժամանակը: Այս նշումը հանձնաժողովի քարտուղարը վավերացնում է ստորագրությամբ: Գրանցամատյանը փակելուց հետո արգելվում է նույն ամսաթվով լրացուցիչ գրանցել որևէ փաստաթուղթը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեարկության օրը գրանցամատյանը վարում են ողջ ընտրական գործընթացին զուգահեռ: Քվեարկության օրվա բոլոր ընթացակարգերն ավարտվելուց և համապատասխան ընտրական փաստաթղթերի գրանցումից հետո գրանցամատյանը փակվում է հանձնաժողովի քարտուղարի և նախագահի ստորագրություններով և վավերացվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքով:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԸ

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 30.1գ)

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐՆ ԵՆ.

- ▶ հանձնաժողովի կարգադրությունը,
- ▶ հանձնաժողովի նախագահի կարգադրությունը,
- ▶ քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԽՍՏԻՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 8.4.5, հոդված 26.3, հոդված 30.4)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կարգադրության նախագիծը պատրաստում է հանձնաժողովի քարտուղարը: Հանձնաժողովի կարգադրությունն ընդունված է համարվում, եթե նրան կողմէ քվեարկել հանձնաժողովի նխստին ներկա գումարությունը մեծ մասը, սակայն ոչ պակաս, քան հանձնաժողովի լրիվ կազմի մեկ երրորդը (ոչ պակաս, քան 4 անդամ): Զայների հավասար բաշխման դեպքում որոշիչ է համարվում հանձնաժողովի նխստի նախագահի ձայնը, բացառությամբ հաստիքային հաղորդում որոշումներ ընդունելիս (ոչ պակաս, քան 7 ձայն):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կարգադրությունը ստորագրում են հանձնաժողովի նխստի նախագահը և հանձնաժողովի քարտուղարը: Հանձնաժողովի կարգադրությունը հենց հաջորդ օրը փակցվում է ընտրական տեղամասում:

ՄԱՍ II

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՇՐՋԱՆՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ I. ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐ

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՋԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒցԱԿԸ և ԴՐԱ ԻՐԱՎԱՐԱԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ (ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՕՐԵՆՍԳԻՐԸ՝ ՀՈԴՎԱԾ 8.25, ՀՈԴՎԱԾ 31.11, ՀՈԴՎԱԾ 34.1)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին ոչ ուշ, քան Նրա առաջին գումարման օրը, փոխանցվում է ԿԸՀ-ի կողմից վավերացված ընտրողների միջանական ցուցակի հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը պարտավոր է ընտրողների ցուցակները և դրանց հետ կապված բողոքի ներկայացման կարգը, հանձնաժողովի հենց առաջին գումարման օրը, աչքի ընկնող տեղում փակցնել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի և քվեարկության շենքերում:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին մինչև քվեարկությունը, ոչ ուշ, քան երկու օր առաջ (17 մայիսի) փոխանցվում են ճշգրտված ցուցակների վերջնական տարբերակները.

- ▶ ընտրական հանձնաժողովի համար հատկացված տարբերակը (սեղանին դնելու ցուցակ լուսանկարներով),
- ▶ հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատին փակցնելու ցուցակ, առանց լուսանկարների):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Պատին փակցնելու ցուցակի նախնական տարբերակը պետք է հանվի և նոյն տեղում փակցվի ճշգրտված տարբերակը:
- ▶ Թույլ չի տրվում, որ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը սեղանի համար հատկացված ցուցակը և նրա պատճենը դուրս տանի, այն լուսանկարահանի և տեսանկարահանի, ինչպես նաև թույլ չի տրվում ընտրողների սեղանի համար հատկացված ցուցակի մեջ գրանցված ընտրողի տվյալները մշակել (այդ թվում հավաքել, մուտքագրել, պահել), օգտագործել, հրապարակել, փոխանցել կամ/և տարածել, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տվյալ գործողությունների իրականացումը պարտադիր է ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ օրենսգրքով և ԿԸԿ-ի իրավական ակտերով նախատեսված տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի լիազորությունների իրականացման համար:

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՋԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒցԱԿԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՎԵՐՍՈՒԾՈՒՄԸ

(ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՕՐԵՆՍԳԻՐԸ՝ ՀՈԴՎԱԾ 26.2.Բ)

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

- ▶ ստուգում է ընտրողների միջանական ցուցակի ճշգրտությունը և սխալների կամ անշտուգությունների հայտնաբերման դեպքում, ոչ ուշ, քան հաջորդ օրը, սակայն ոչ ուշ, քան ընտրությունների օրվանից 18 օր առաջ (1 մայիսի), ցուցակում փոփոխություն ընդգրկելու մասին առաջարկով դիմում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին,
- ▶ ընտրողների ցուցակների հետ կապված մտից դիմումներն (կցված փաստաթղթերով՝ այսպիսինի գոյության դեպքում) անհապաղորեն փոխանցում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:

Ընտրողների հատուկ ցուցակ

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հոդված 31.12, հոդված 32)

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը ոչ ուշ, քան քվեարկության օրվանից 3 օր առաջ (16 մայիսի) կազմում է և կարգադրությամբ հաստատում ընտրողների հատուկ ցուցակը և նույն հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի ստորագրությամբ անհապաղորեն փոխանցում համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին: Ընտրողների հատուկ ցուցակի հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակը) փակցվում է քվեարկության շենքում աչքի ընկնող տեղում:

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին փոխանցում է նաև տեղեկատվություն ընտրական վարչության այն ծառայողների մասին, որոնք ընտրական հանձնաժողովներում գործունեության պատճառով քվեարկության օրը չեն կարող ընտրություններին մասնակցել ըստ իրենց գրանցման վայրի: Հատուկ ցուցակի մեջ ընտրողի գրանցման դեպքում, ընտրողների միասնական ցուցակում նրա ազգանունը երկայնքով, «փաստացի դրություն» սյունակում պետք է արվի գրառում «հանձնաժողովի անդամ ե»:

Եթե քվեարկության օրը, ընտրություններին մասնակցելու պահանջով, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին դիմում է ընտրող, որը ընտրությունների օրվանից ոչ ուշ, քան 18 օր առաջ (1 մայիսի) չի հասցել դիմել հանձնաժողովին՝ ցուցակում հաշվառման պահանջով (ժամանել է արտասահմանից, որւիս է գրվել ստացիոնար բուժհաստատությունից, ազատվել է ազատազրկման հիմնարկությունից), համապատասխան փաստաթղթերի (սահմանի հատման մասին գրառում անձնագրում, տեղեկանք ստացիոնար բուժհաստատությունից, տեղեկանք ազատազրկման հիմնարկությունից ազատվելու վերաբերյալ) ներկայացման դեպքում նրան հատուկ ցուցակում կգրանցի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը և ընտրողների ցուցակին կցի ներկայացված փաստաթղթերի ֆոտոպատճենները:

Այն դեպքում, եթե ընտրողի կողմից ներկայացված Վրաստանի քաղաքացուանձը հաստատող վկայականում/անձնագրում չի նշված գրանցման հասցեն, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կապվում է ԿՀՀ-ի թեժ գծի հետ:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակի ծևավորման կարգը

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հոդված 33, հոդված 34, հոդված 66.6)

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակի ծևավորման համար պատասխանատու է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը: Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակը կազմվում է ընտրողների միասնական և հատուկ ցուցակների հիման վրա:

Ընտրողին շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակի մեջ ընդգրկում են, եթե.

- ▶ առողջական վիճակի պատճառով չի կարող գնալ քվեարկության շենք (նման ընտրողների թիվը չպետք է գերազանցի ընտրական տեղամասում ընտրողների ընդհանուր ցուցակի մեջ առկա ընտրողների 3 տոկոսը: Նշված քանակը լրանալուց հետո, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը պարտավոր է յուրաքանչյուր նոր մտից դիմումի մասին անհապաղորեն տեղեկացնել ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին և սպասել համապատասխան ցուցումների),
- ▶ գտնվում է ընտրական տեղամասի տարածքում, սակայն դժվար հասանելի վայրում (այսպիսի դեպքում երաշխավորվում է խորհրդատվություն անցնել ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի մոտ),

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատությի միջոցով քվեարկելու պահանջով ընտրողը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին դիմում է գրավոր կամ հեռախոսային բանավոր դիմումով քվեարկության օրվանից գուե 2 օր առաջ (16 մայիսի):
- ▶ Ընտրողի գրավոր դիմումի մեջ պետք է նշվի ընտրողի անձնական համարը: Այս դիմումի ընդունումը հանձնաժողովի քարտուղարը ստորագրությամբ հաստատում է գրանցամատյանում:
- ▶ Հեռախոսային բանավոր դիմում ընդունելու դեպքում հանձնաժողովի քարտուղարը գրանցամատյանում նշում է հեռախոսային հաղորդագրությունը ստանալու ճշգրիտ ժամանակը, հեռախոսահամարը, ընտրողի անունը, ազգանունը, անձնական համարը և այս հասցեն, ուր ընտրողը պահանջում է տանելշրջիկ (տեղափոխվող) քվեատությունը: Հեռախոսային բանավոր դիմումի ընդունումը հանձնաժողովի քարտուղարը ստորագրությամբ հաստատում է գրանցամատյանում:
- ▶ Եթե այս հասցեն, ուր ընտրողը պահանջում է տանել շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատությունը, դրւու է այս ընտրական տեղամասի տարածքի սահմաններից, որտեղ հաշվառված է ընտրողը, նրան պարզաբանում են, որ ինքը չի ընդգրկվում շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատությունը քվեարկողների ցուցակի մեջ:

- ▶ Բուժման նպատակով պառկած է հիվանդանոցում կամ այլ ստացիոնար բուժհաստատությունում, և այդտեղ չի բացվում ընտրական տեղամաս (քվեարկության օրը ստացիոնար բուժհաստատությունում գտնվող ընտրողի մասին տեղեկությունը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 2 օր առաջ փոխանցում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին),
- ▶ Գտնվում է վարչական կալանքի մեջ,
- ▶ Գտնվում է կալանքի մեջ,
- ▶ զինծառայող է, ծառայում է պետական սահմանի վրա տեղակայված զորամասում կամ սահմանային ոստիկանության բաժնում, որը ընտրատեղամասից հեռու է գտնվում,
- ▶ ծառայում է Վրաստանի պաշտպանության նախարարության, Վրաստանի ներքին գործերի նախարարության, Վրաստանի արդարադատության նախարարության համակարգի մեջ ընդգրկված պետական ենթագերատեսչային հաստատության՝ Հատուկ պատիժների իրականացման, Վրաստանի պետական անվտանգության ծառայության, Վրաստանի հետախուզական ծառայության և Պետական պահպանության հատուկ ծառայության զինծառայող է կամ հատուկ կոչում ունեցող անձ է, որի աշխատանքային պայմանները կամ առողջական վիճակը պահանջում են, որ նա ընտրությունների օրը լինի գրանցման վայրից այլ հասցեում, որը պատկանում է այլ ընտրատարածքի:
- ▶ Ծառայում է Վրաստանի արդարադատության նախարարության համակարգի մեջ մտնող պետական ենթագերատեսչային հաստատությունում՝ Հատուկ պատիժների իրականացման ծառայությունում և աշխատանքային պայմանների պատճառով չի կարող լրել աշխատատեղը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատությունը ցուցակում ընդգրկվելիք ընտրողների մասին տեղեկատվությունը անհապաղորեն պետք է փակցվի քվեարկության շենքում աչքի ընկնող տեղում:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակի մեջ (սեղանի ցուցակի մեջ) ընդգրկվում են ընտրողի մասին նույն տվյալները, որոնք կան ընտրողների ընդհանուր ցուցակի մեջ, բացառությամբ նրա լուսանկարի, և լրացուցիչ նշվում է նրա կարգային համարը ընտրողների միասնական կամ հատուկ ցուցակում:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակի հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակը, որն ընդգրկում է շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակի սեղանի տարբերակի նույն տվյալները, բացառությամբ ընտրողի անձնական համարի), այն կազմելուն պես, փակցվում է քվեարկության շենքում, բոլորի համար տեսանելի տեղում:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակը (պատի և սեղանի) վավերացվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի և հանձնաժողովի քարտուղարի ստորագրություններով:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակի մեջ ընտրողին ընդգրկելու դեպքում, ընտրողների միասնական և հատուկ ցուցակներում նրա ազգանունը դիմաց, «Փաստացի վիճակ» այլևսակում պետք է արվի գրառում՝ «Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփ», իսկ միասնական ցուցակի պատին փակցնելու և սեղանի տարբերակներում՝ համապատասխան տեղում ստորագրում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և հանձնաժողովի քարտուղարը:
- ▶ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները, ընտրական սուբյեկտների ներկայացուցիչները և դիտողներն իրավունք ունեն վերստուգել շարժական քվեատուփի միջոցով քվեարկել պահանջելու հիմնավոր լինելը, և մինչև ընտրությունների օրը, ցանկացած ժամանակ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին ներկայացնել համապատասխան անձանց՝ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակում ընդգրկելու նպատակահարմարության հարցը: Տվյալ հարցի հետ կապված որոշումն ընդունում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը:

Ընտրողի թերթիկ

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 35)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովս իրավագոր է քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 3 օր առաջ (16 մայիսի) ընտրական տեղամասի տարածքում հաշվառված և ընտրողների ընդհանուր ցուցակի մեջ ընդգրկված բոլոր ընտրողներին փոխանցել ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովից ստացած ընտրողների թերթիկները:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները հանձնաժողովի քարտուղարին պետք է վերադարձնեն այն ընտրողների թերթիկները, որոնք չեն կարողացել բաժանել ընտրողներին:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրողի թերթիկ չստանալը քվեարկության մասնակցելու իրավունքի սահմանափակման հիմք չէ:

ԳԼՈՒԽ II. ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՍՏԱՑՈՒՄԸ, ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՇԵՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

ԸՆՏՐԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԻԱՆՃՆԱԺՈՂՈՎԻց ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ և պարագաների ստացումը

Տեղամասային ընտրական իանճնաժողովից ընտրական փաստաթղթերի և պարագաների ստացումը

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ.

- ▶ Միասնական ընտրացուցակի վեջնական տարբերակը (պատի և սեղանի),
- ▶ Ընտրողների հատուկ ցուցակ (պատի և սեղանի),
- ▶ Չոշիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակի (պատի և սեղանի) ծևաթղթեր,
- ▶ Ընտրողների թերթիկներ,
- ▶ Ընտրական քվեաթերթիկների նոթատետրեր,
- ▶ հատուկ ծրարներ,
- ▶ քվեարկության օրվա գործավարության մատյանը (այսպես կոչված թելակարված գիրք),
- ▶ ստուգողական թերթեր,
- ▶ քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրություն և ուղղումներ անելու արձանագրության ծևաթղթեր,
- ▶ քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրություն:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐ.

- ▶ հիմնական և շրջիկ (տեղափոխվող) թափանցիկ քվեատուփեր,
- ▶ քվեատուփերի կնիքներ,
- ▶ քվեատուփերի ճեղքի կնիքներ,
- ▶ քվեարկության խցիկներ (անհրաժեշտության դեպքում պետք է նախատեսվի սահմանափակ հնարավորություններով անձանց համար հարմարեցված քվեախցիկ),
- ▶ նշմարման հեղուկ և նշմարումը ստուգող հատուկ սարք (ուլտրամանուշակագույն լապտեր),
- ▶ տեղամասային ընտրական իանճնաժողովի կնիքը,
- ▶ գրանցումն իրականացնողների կնիքները (գրանցումն իրականացնողների քանակին համապատասխան),
- ▶ պատճենահան մեթենա,
- ▶ դյուրակիր համակարգիչներ (հնարավորության սահմաններում),
- ▶ թանաքի բարձիկներ.
- ▶ խոշորացնող ռսալյակ՝ տեսողության խնդիրներ ունեցող ընտրողների համար, և հատուկ շրջանակ՝ տեսողությունից գուրկ ընտրողների համար:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԼԱԳՄԱՆ ԻԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՉՄ ԱՅԼ ՆՅՈՒԹԵՐ.

- ▶ Թեկնածուների ցուցակը,
- ▶ Ընտրական քվեաթերթիկների լրացման իրահանգ,
- ▶ քաղվածք Օրենքից, թե որ դեպքում է ընտրական քվեաթերթիկն անվավեր,
- ▶ Ընտրական փաստաթղթերի փաթեթավորման ծրարներ:

Ընտրական փաստաթղթերի, անհրաժեշտ պարագաների հանձնման-ընդունման ակտը

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հոդված 27.1.դ, հոդված 63.9.10)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովից ընտրական փաստաթղթեր/պարագաներ ստանալու համար պատասխանատու անձն է: Հանձնաժողովի նախագահն անձամբ է պատասխանատու քվեաթերթիկների, հատուկ ծրարների, հանձնաժողովի կնիքների, ամփոփիչ արձանագրությունների և այլ ընտրական փաստաթղթերի պահման և ըստ նշանակման տրամադրման համար:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը ընտրական քվեաթերթիկները և հատուկ ծրարները քվեարկությունը սկսվելուց ոչ ուշ, քան 12 ժամ առաջ փոխանցում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին:

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին քվեաթերթիկները և հատուկ ծրարները փոխանցելիս՝ երկու օրինակով կազմվում է հանձնման-ընդունման ակտ, որում նշվում է.

- ▶ դրանք փոխանցող և ընդունող հանձնաժողովների անվանումները,
- ▶ հատուկ ծրարների թիվը,
- ▶ քվեաթերթիկների տեսակը,
- ▶ քվեաթերթիկների նորատերերի թիվը (դրանց համարների և քվեաթերթիկների համարների մատնանշմամբ),
- ▶ դրանք հատկացնող և ընդունող անձանց ինքնությունը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մինչև ընդունման-հանձնման ակտի ձևակերպումը ընդունող և հատկացնող անձինք ստուգում են քվեաթերթիկների տվյալների ճշտությունը և քվեաթերթիկների ու հատուկ ծրարների քանակի համապատասխանությունը ընդունման-հանձնման ակտում տեղ գտած տվյալների հետ: Դրանից հետո քվեաթերթիկները կրկին կնքվում են, ինչը կողմները հավաստում են ստորագրություններով:

Ընդունման-հանձնման ակտը ստորագրում են ընտրական փաստաթղթերը հատկացնող և ընդունող անձինք: Ակտի մեկ օրինակը մնում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովում, երկրորդը՝ փոխանցվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին: Ընդունման-հանձնման ակտը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը գրանցում է գրանցամատյանի մտից փաստաթղթերի բաժնում: Ընդունման-հանձնման ակտը հանրային տեղեկատվություն է:

Քվեարկության շենքի կահավորումը (Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 58.4,5)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները պարտավոր են, քվեարկության ընթացակարգերի անցկացման նպատակով, Օրենքով սահմանված կանոնների պահպանմամբ, քվեարկության սկզբից առնվազն մեկ օր առաջ (16 մայիսի) կահավորել քվեարկության շենքը: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը պետք է կահավորի:

- ▶ ընտրողների գրանցման սեղանները,
- ▶ յուրաքանչյուր 500 ընտրողի համար առնվազն մեկ քվեախցիկ, որտեղ պետք է լինի մեկ գրիչ,
- ▶ սեղան՝ հատուկ ծրարների համար (պետք է դրված լինի քվեատուփին մոտ),
- ▶ սարքին, չկնքված քվեատուփեր:

Քվեարկության շենքում թափանցիկ քվեատուփը բոլորի համար տեսանելի տեղում այնպես պետք է լինի տեղադրված, որ ընտրողն, առանց խոչընդոտի, մոտենա նրան և հատուկ ծրարը նրա մեջ գցելուց հետո, անհապաղորեն հեռանա ընտրատեղամասից:

Քվեարկության շենքում բոլորի համար տեսանելի տեղում պետք է փակցված լինեն.

- ▶ միասնական ընտրացուցակի հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակ),
- ▶ հատուկ ընտրացուցակի (այսպիսինի գոյության դեպքում) հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակ),
- ▶ շոշիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի (այսպիսինի գոյության դեպքում) հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակ),
- ▶ թեկնածուների ցուցակը,
- ▶ ԿՀՀ-ի կողմից սահմանված՝ ընտրական քվեաթերթիկների լրացման կարգը,
- ▶ քաղվածք Օրենքից, թե որ դեպքում է ընտրական քվեաթերթիկն անվավեր,
- ▶ քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրությունը:

ՈՒԾԱՐՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե ընտրական քվեաթերթիկի մեջ ներառված որևէ ընտրական սուբյեկտ այլևս չի մասնակցում ընտրություններին, այդ մասին հայտարարություն պետք է փակցվի բոլորի համար տեսանելի տեղում՝ քվեարկության շենքում, և գաղտնի քվեախցիկներում:

ՄԱՍ III

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ

ԳԼՈՒԽ I. ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԾ ԲԱՑԵԼԸ, ՄԻՆՉԵՎ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ ՍԿՍԵԼԸ ԱՆՑԿԱՑՎԵԼԻՔ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԸ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԾ ԲԱՑԵԼԸ (ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐԸ՝ ՀՈԴՎԱԾ 61.1)

ԸՆՏՐԱՏԵՂԱՄԱՍԾ ԲԱՑԵԼԸ Ե ԶՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ, ԺԱՄԾ 7⁰⁰-ԻՆ:

ՈՒԾԱՐՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե պարզվում է, որ այդ պահի համար տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների թիվը պակաս է յոթից, տվյալ տեղեկությունն անհապաղորեն հաղորդվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին, որն անհապաղորեն կայացնում է համապատասխան որոշում:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները պարտավոր են զվեարկության օրվա ընթացքում կրել իրենց համար հատկացված հատուկ համագետստ: Տվյալ պահանջի չկատարումը վերադաս ընտրական հանձնաժողովի կողմից կքննարկվի որպես կարգապահական խախտում, և կարգապահական պատասխանատվության ենթարկման հիմք կհանդիսանա:

ԶՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՉԵՆՔՈՒՄ ՆԵՐԿԱ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՈՒՆԵցող ԱՆՃԻՆՔ (ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐԸ՝ ՀՈԴՎԱԾ 8.16, 17, ՀՈԴՎԱԾ 39.3, 6, ՀՈԴՎԱԾ 42.1, ՀՈԴՎԱԾ 44.5)

ԶՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՉԵՆՔՈՒՄ ՆԵՐԿԱ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՈՒՆԵՑԵՆ.

- ▶ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները,
- ▶ վերադաս ընտրական հանձնաժողովի անդամները/ՆԵՐԿԱՅԱԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ,
- ▶ Համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում գրանցված միևնույն ընտրական սուբյեկտի ոչ ավելի, քան 1 ներկայացուցիչ,
- ▶ գրանցված տեղական դիտորդական կազմակերպության դիտորդները (ոչ ավելի, քան միևնույն տեղական դիտորդական կազմակերպության 1 դիտորդ),
- ▶ գրանցված միջազգային կազմակերպության դիտորդները (ոչ ավելի, քան միևնույն միջազգային կազմակերպության 2 դիտորդ (հնարավոր է, որ նրանց ուղեկցի թարգմանիչ),
- ▶ լրատվամիջոցների հավատարմագրված ներկայացուցիչները (մամուլի և զանգվածային լրատվության միևնույն միջոցի ոչ ավելի, քան 3 ներկայացուցիչ):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Քվեարկության շենքում ներկա գտնվելու իրավունք ուսեցող բոլոր անձինք անպայման պետք է կրեն իրենց ով լինելը և կարգավիճակը մատնանշող կրծքանշան (վկայական):
- ▶ Ընտրական սուբյեկտի (ընտրություններին մասնակցող կուսակցության/ընտրողների նախաձեռնող խմբի) ներկայացուցիչն ընտրական սուբյեկտին ներկայացնում է միայն այն ընտրական հանձնաժողովի հետ հարաբերության մեջ, որում նա ունի գրանցում:

Դիտորդի, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչ և զանգվածային լրատվամիջոցի ներկայացուցիչ իրավական վիճակը

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հոդված 8.25, հոդված 41, հոդված 42.5)

Դիտորդը, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչը քվեարկության օրը օգտվում են Վրաստանի ընտրական օրենսգրքի 41-րդ հոդվածով սահմանված լիազորություններից, այդ թվում, նա իրավունք ունի:

- ▶ քվեարկության օրը ցանկացած ժամանակ գտնվել քվեարկության շենքում, առանց սահմանափակման տեղաշարժվել ընտրական տեղամասի տարածքում և ազատ, առանց խոչընդոտի դիտարկել քվեարկության գործընթացի բոլոր փուլերը ցանկացած տեղից,
- ▶ դիտարկել քվեարկության օրը բողոքների գրանցման գործընթացը,
- ▶ քվեարկության օրը ցանկացած ժամանակ փոխարինել իրեն ներկայացնող կազմակերպության այլ գրանցված ներկայացուցիչ:

Դիտորդը, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչը, մամուլի և զանգվածային լրատվամիջոցի ներկայացուցիչն իրավունք չունի.

- ▶ Միջամտել ընտրական հանձնաժողովի գործառույթներին և գործունեությանը,
- ▶ Ներգործել ընտրողների ազատ կամարտահայտման վրա,
- ▶ Բարոգել ընտրողին որևէ ընտրական սուբյեկտի օգտին կամ ի վես որևէ ընտրական սուբյեկտի,
- ▶ Կրել որևէ ընտրական սուբյեկտի խորհրդանշանը և նշանը,
- ▶ Քվեարկության օրը քվեարկության շենքում գտնվել առանց կրծքանշանի:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Դիտորդը, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչը, մամուլի և զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչը, առանց ընտրական գործընթացին խանգարելու, կարողեքվեարկությանշենքումիրականացնելլուսանկարահանումևտեսանկարահանում, բացառությամբ այն դեպքերի, եթե նրա կողմից կատարվում է քվեախցիկի, կամ ընտրողների սեղանի ցուցակի նկարահանում:
- ▶ Թույլչի տրվում դիտորդի, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչ, մամուլի և զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցիչ կողմից սեղանի ցուցակում գրանցված ընտրողի տվյալները մշակել (այդ թվում հավաքել, մուտքագրել, պահել), օգտագործել, բացահայտել, փոխանցել կամ/և տարածել, նրանք իրավունք ունեն դիտարկել ընտրողների սեղանի ցուցակներում ընտրողների գրանցման, քվեաթերթիկների տրամադրման և դրանց վավերացման գործընթացը:

Ընտրական տեղամասը բացվելուց մինչև քվեարկությունն սկսվելն անցկացվելիք ընթացակարգերը

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 61, հոդված 62)

Ընտրատեղամասը բացվելուց մինչև քվեարկությունն սկսվելն ընթացակարգերն անց են կացվում հետևյալ հաջորդականությամբ:

- I Ընտրական տեղամասը բացվելուն պես բացվում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյան:

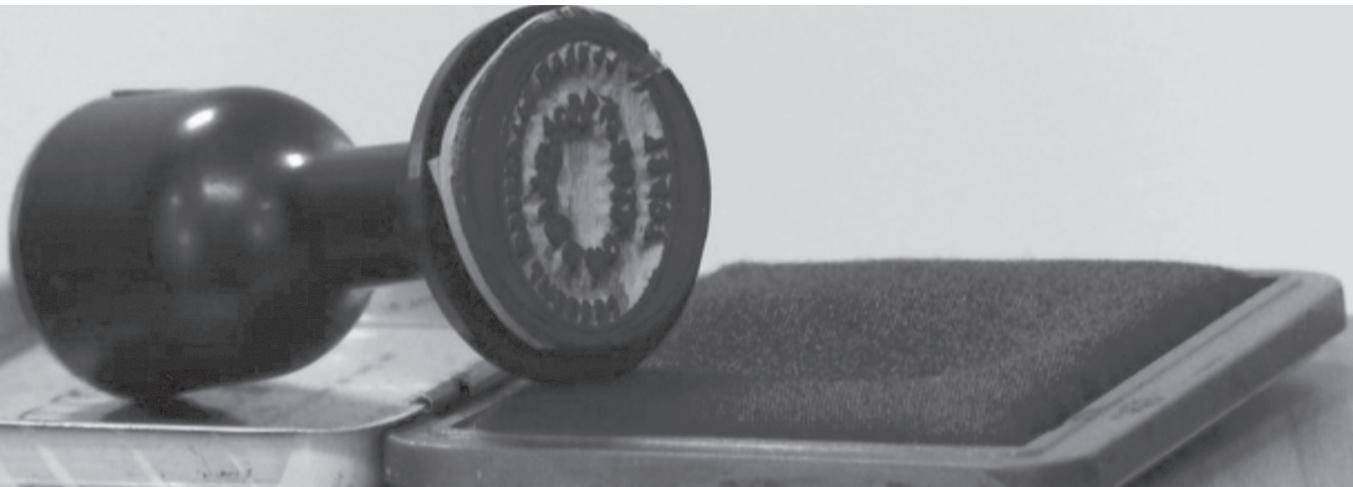
Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ընտրական տեղամասը բացվելուն պես, քվեարկության օրվա գործավարության մատյանը փոխանցում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարին: Հանձնաժողովի քարտուղարը պարտավոր է, հանձնաժողովի նախագահի հետ մեկտեղ գրանցել քվեարկության օրվա բոլոր ընտրական ընթացակարգերը և նշել դրանց իրականացման ժամանակը:

Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի առաջին եջում հանձնաժողովի քարտուղարը գրանցում է քվեարկության շենքում գտնվող հանձնաժողովի բոլոր անդամների անունները և ազգանունները (Նրանց ընտրողնշանակող սուբյեկտների մատնանշմամբ), ինչպես նաև քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող բոլոր այլ անձանց անունները ու ազգանունները (Նրանց ներկայացնող կազմակերպության կամ ընտրական սուբյեկտի մատնանշմամբ) և ստորագրությամբ վավերացնել է տալիս նրանց:

Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 2-րդ, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև՝ 10-րդ և հաջորդ եցերում, հանձնաժողովի քարտուղարը գրանցում է քվեարկության շենքը բացվելուց հետո քվեարկության շենք ներկայացած հանձնաժողովի անդամի, քվերակության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց տվյալները, Նրանց՝ ընտրական տեղամաս մուտք գործելու ժամանակի մատնանշմամբ և ստորագրությամբ վավերացնել է տալիս նրանց:

- II** Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ստուգում է կնքված փաթեթի ամբողջականությունը, որում տեղադրված է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի հատուկ կնիքը, և բացում է այն: Դրանից հետո հանձնաժողովի նախագահը բացում է ընտրողների գրանցում իրականացնողի կնիքների կնքված փաթեթը: Կնիքների համարները հանձնաժողովի քարտուղարը նշում է քվեարկության օրվա գործակարության մատյանում:

- III** Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հանձնաժողովի անդամների միջև գործառույթների բաշխման նպատակով վիճակահանություն է անցկացնում:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների միջև բաշխվելիք գործառույթներն են.

- ▶ ընտրողների հոսքը կարգավորող հանձնաժողովի անդամ,
- ▶ ընտրողների գրանցում իրականացնող հանձնաժողովի անդամ (առնվազն մեկ գրանցող յուրաքանչյուր 300 ընտրողի հաշվով),
- ▶ քվեատուիքը և հատուկ ծրարները հսկող հանձնաժողովի անդամ,
- ▶ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիք տանող հանձնաժողովի 2 անդամ (անհրաժեշտության դեպքում):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վիճակահանությանը չեն մասնակցում հանձնաժողովի նախագահը/հանձնաժողովի նախագահ տեղակալը/հանձնաժողովի քարտուղարը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը մինչև վիճակահանության անցկացումը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների թիվը պետք է համեմատի բաշխվելիք գործառույթների թվին:

Եթե պարզվի, որ վիճակահանության ժամանակ ներկա գտնվող հանձնաժողովի անդամների թիվը բաշխվելիք գործառույթներից.

- ▶ **1-ով պակաս է՝** նվազեցվում է ընտրողներին գրանցում իրականացնող հանձնաժողովի անդամների թիվը,
- ▶ **2-ով պակաս է՝** հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը կատարում է ընտրողների հոսքը կարգավորող հանձնաժողովի անդամի գործառույթ,
- ▶ **3-ով պակաս է՝** հանձնաժողովի նախագահը կատարում է քվեատուիքը և հատուկ ծրարները հսկող հանձնաժողովի անդամի գործառույթը:

Նախ՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հանձնաժողովի անդամներ միջև վիճակահանություն է անցկացնում շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիք տանող հանձնաժողովի 2 անդամների որոշման նպատակով (անհրաժեշտության դեպքում):

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը.

- ▶ Վիճակահանության մասնակից հանձնաժողովի անդամներին համապատասխան, պատրաստում է միևնույն ձևի և տեսակի թերթիկներ,
- ▶ 2 թերթի վրա միևնույն գրելու միջոցով գրում է գործառույթի անվանումը՝ «շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիք տանող»,
- ▶ Վիճակահանության թերթիկները վավերացնում են հանձնաժողովի հատուկ կնիքով,
- ▶ Վիճակահանության թերթիկներն այնպես են ծալում, որ անհնար լինի կարդալ տեքստը և տեղադրում են սեղանի վրա:

Վիճակահանությանը մասնակցող հանձնաժողովի անդամները մեկ առ մեկ վերցնում են վիճակահանության թերթիկները:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Եթե վիճակահանությամբ որոշված շրջիկ քվեատուվիք տանող հանձնաժողովի անդամը հրաժարվում է իրեն շնորհված գործառույթի իրականացումից, նա կորցնում է հանձնաժողովի անդամների այլ գործառույթների (ընտրողների հոսքը կարգավորող, ընտրողների գրանցում իրականացնող, քվեատուվիք և հատուկ ծրարները հսկող) բաշխման համար անցկացվելիք հերթական վիճակահանությանը մասնակցելու հրավունքից: Տվյալ հանձնաժողովի անդամին գործառույթի շնորհման հարցը վճռում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը:
- ▶ Եթե վիճակահանության արդյունքում պարզվի, որ շրջիկ քվեատուվիք տանող հանձնաժողովի երկու անդամներն ել միևնույն կուսակցության կողմից նշանակված անդամներ են, այսպիսի դեպքում այս գործառույթի կատարումը կղուվի նրանցից մեկի վրա՝ փոխհամաձայնության հիման վրա, հսկ շրջիկ քվեատուվիք տանող հանձնաժողովի երկրորդ անդամի որոշման համար կանցկացվի կրկնական վիճակահանություն, առանց այս սուբյեկտի կողմից նշանակված հանձնաժողովի անդամների մասնակցության:
- ▶ Փոխհամաձայնության չհասնելու դեպքում շրջիկ քվեատուվիք տանող հանձնաժողովի երկու անդամների որոշման համար կանցկացվի կրկնական վիճակահանություն, առանց վերոնշյալ հանձնաժողովի անդամների մասնակցության: Նշված փոխադարձ համաձայնության չգալը հանդիսանում է հանձնաժողովի անդամների մերժում նրանց շնորհված գործառույթի իրականացումից, համապատասխանաբար, նրանք կորցնում են հանձնաժողովի անդամների այլ գործառույթների (ընտրողների հոսքը կարգավորող, ընտրողների գրանցում իրականացնող, քվեատուվիք և հատուկ ծրարները հսկող) բաշխման համար անցկացվելիք հերթական վիճակահանությանը մասնակցելու հրավունքից: Տվյալ հանձնաժողովի անդամին գործառույթի շնորհման հարցը վճռում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը:

Հանձնաժողովի քարտուղարը վիճակահանության արդյունքները գրառում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ էջում (հանձնաժողովի անդամները ստորագրությամբ հաստատում են գործառույթի շնորհումը):

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվից տաևող հանձնաժողովի անդամներին որոշելուց հետո, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը վիճակահանություն է անցկացնում այլ գործառույթների բաշխման համար:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը.

- ▶ հանձնաժողովի անդամներին թվին համապատասխան, պատրաստում է միևնույն ձևի և տեսակի թերթիկներ,
- ▶ թերթերի վրա միևնույն գրելու միջոցով գրում է գործառույթի անվանումը՝ «ընտրողների հոսքը կարգավորող», «ընտրողներին գրանցող», «քվեատուվից և հատուկ ծրարները վերահսկող»,
- ▶ վիճակահանության թերթիկները վավերացնում է հանձնաժողովի հատուկ կնիքով,
- ▶ վիճակահանության թերթիկներն այնպես է ծալում, որ անհնար լինի կարդալ տեքստը և տեղադրում է սեղանի վրա,
- ▶ վիճակահանությանը մասնակցող հանձնաժողովի անդամները մեկ առ մեկ վերցնում են վիճակահանության թերթիկները:

Հանձնաժողովի քարտուղարը վիճակահանության արդյունքները գրառում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ էջում (հանձնաժողովի անդամները ստորագրությամբ հաստատում են գործառույթի շնորհումը):

Հանձնաժողովի անդամի վիճակահանությամբ սահմանված գործառույթը հանձնաժողովի այլ անդամի ժամանակավորապես կարելի է փոխանցել միայն հանձնաժողովի նախագահի թույլտվությամբ, ինչը հանձնաժողովի քարտուղարը նշում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 5-րդ էջում, ժամանակի մատնանշմամբ: Հանձնաժողովի անդամը ստորագրությամբ վավերացնում է գործառույթի փոխանցումը:

Եթե հանձնաժողովի որևէ անդամ հանձնաժողով է ներկայացել վիճակահանության ընթացակարգնավարտվելուց հետո, նրան գործառույթը շնորհելու հարցը վճռում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը, իսկ նրա աշխատանքի վարձատրության հարցը՝ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը:

IV Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է ընտրողների թիվը՝ ըստ ընտրացուցակների, ինչպես նաև՝ ստացած ընտրական քվեաթերթիկների և հատուկ ծրարների իշխանակը: Հանձնաժողովի քարտուղարն այդ տվյալները, բացառությամբ հատուկ ծրարների քանակի, գրում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ: Ցուցադրական արձանագրության մեջ և քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում հատուկ ցուցակի ընտրողների թիվը գրում է քվեարկություն ավարտվելուց հետո:

V Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ստուգում է և անհատական համար ունեցող կնիքներով կնքում է հիմնական և շոջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիերը: Հանձնաժողովի քարտուղարը կնիքների համարները գրանցում են քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում:

VI Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հանձնաժողովի անդամներին է փոխանցում նյութերը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին ախագահը ընտրողներին գրանցող հանձնաժողովի անդամներին փոխանցում է:

- ▶ այբբենական կարգով բաժանված միասնական ընտրացուցակը, ևա գրանցողներից մեկին փոխանցում է նաև ընտրողների հատուկ ցուցակը (այսպիսինի գոյության դեպքում),
- ▶ ընտրական քվեաթերթիկների մեկական նոթատետր (նոթատետրի առաջին թերթին ստորագրում է հանձնաժողովի նախագահը և հանձնաժողովի՝ ընտրողներին գրանցող անդամը: Ընտրողներին գրանցող հանձնաժողովի անդամը պետք է վերստուգի յուրաքանչյուր նոթատետրում քվեաթերթիկների թվի ճշգրտությունը),

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մոլոկողայիտետի սակրեբուլոյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ընտրողների գրանցում իրականացնող հանձնաժողովի անդամներին է փոխանցում Մոլոկողայիտետի սակրեբուլոյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրությունների համար հատկացված ընտրական քվեաթերթիկների մեկական նոթատետր:

- ▶ Նշմարման հեղուկը,
- ▶ գրանցողների կնիքներ (կնիքների համարները նշվում են քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ էջում):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

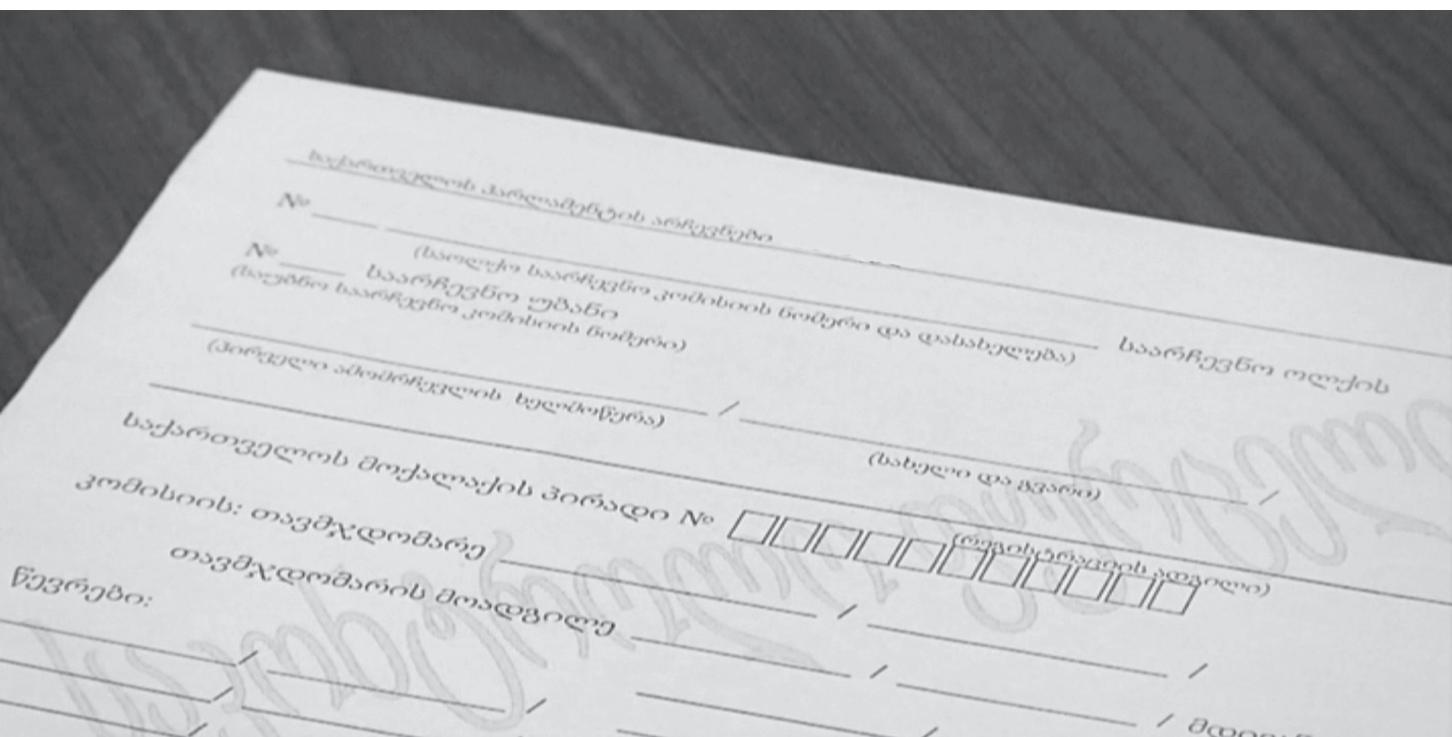
- ▶ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին ախագահը յուրաքանչյուր գրանցման սեղանի մոտ պետք է փակցնի ընտրողների ազգանունների այբբենական հաջորդականությունը՝ սեղանի վրա տեղաբաշխված ցուցակներին համապատասխան:
- ▶ Եթե գրանցողների կնիքները անհրաժեշտ քանակից պակաս լինեն, կամ կնիքը վնասված լինի, հանձնաժողովի նախագահի որոշմամբ նվազեցվում է գրանցողների թիվը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ընտրողների հոսքը կարգավորող հանձնաժողովի անդամին փոխանցում է նշմարումը ստուգող ուլտրամանուչակագույն լապտեր:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը քվեատուվիր և հատուկ ծրարները հսկող հանձնաժողովի անդամին է փոխանցում հիմնական քվեատուվիր և հատուկ ծրարները:

Հանձնաժողովի անդամներին նյութերը փոխանցելուց հետո, երաշխավորվում է մինչև քվեարկությունը սկսելը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և հանձնաժողովի քարտուղարը լրացնեն ստուգողական թերթիկները, բացառությամբ առաջին ընտրողի մասին տվյալներից: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի բոլոր ներկա գտնվող անդամները ստորագրում են ստուգողական թերթը:

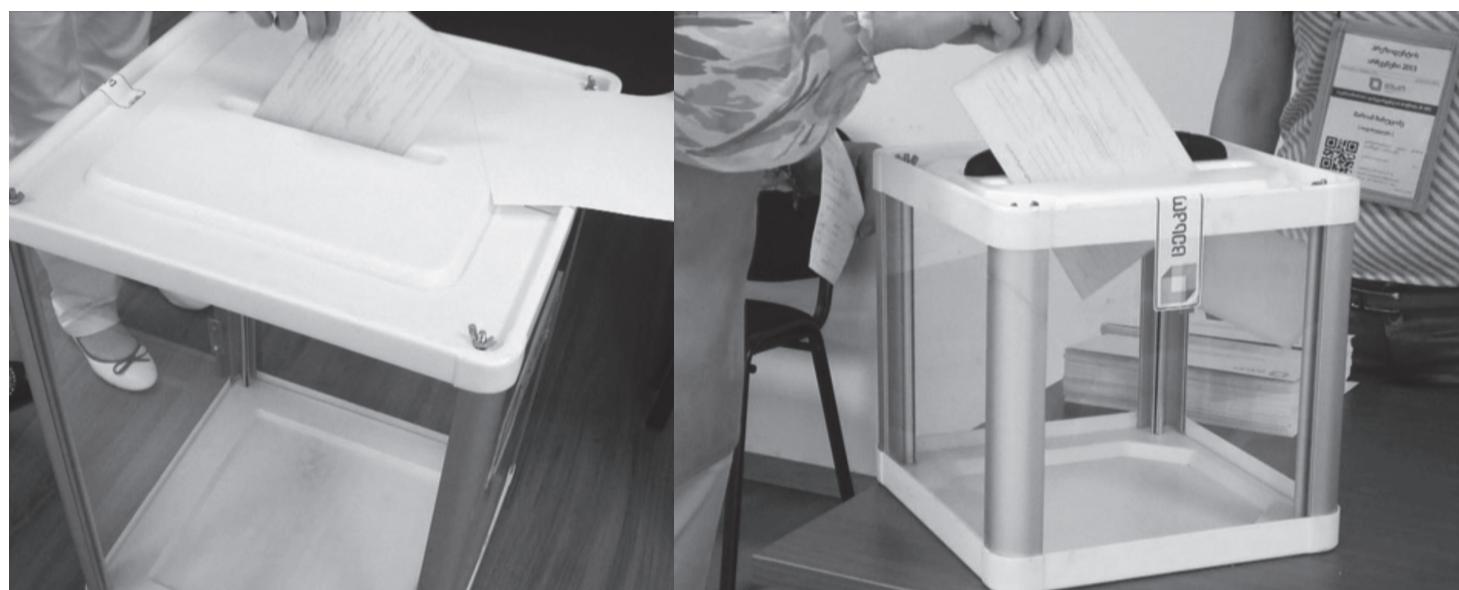
Եթե գալիս է առաջին ընտրողը, գրանցվում է և ստանում ընտրական քվեաթերթիկը, իանձնաժողովի քարտուղարը նրա մասին տվյալները (անուն, ազգանուն և Վրաստանի քաղաքացու անձնական համար) լրացնում է ստուգողական թերթի մեջ, որը ստորագրում է ընտրողը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ստուգողական թերթի մեկ օրինակը գցում է իիմսական քվեատուվի մեջ, երկրորդ օրինակը՝ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի մեջ (այսպիսինի գոյության դեպքում), իսկ երրորդ օրինակը պահում է հետագայում քվեատուվերում առկա ստուգողական թերթերի հետ համեմատելու նպատակով:

Ստուգողական թերթի տվյալները գրի են առնվում քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ էջում:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջին ընտրողի կողմից գրանցումն անցնելուց հետո, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին տեղեկացնում է տուփի/տուփերի կնքման, ստուգողական թերթը տուփի/տուփերի մեջ գետեղելու մասին:

ԳԼՈՒԽ II. ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԱՆՏՀԱՇՈՒՄԸ

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հոդված 60, հոդված 64, հոդված 65)

Քվեարկությունն անց է կացվում քվեարկության օրվա (19 մայիսի) ժամը 08:00-ից մինչև ժամը 20:00-ն:

Զայն տարու ընթացակարգն անց է կացվում հետևյալ կարգի և հաջորդականության պահպանմամբ.

I Քվեարկության շենք մտնելիս՝ ընտրողը ընտրողների հոսքը կարգավորողի մոտ անցնում է նշմարման ստուգման ընթացակարգ:

Ընտրողների հոսքը կարգավորողը.

- ▶ Կարգավորում է ընտրատեղամաս մտած ընտրողների հոսքը,
- ▶ ընտրողին խնդրում է ներկայացնել Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայական կամ Վրաստանի քաղաքացու անձնագիր,
- ▶ ուղարկած առողջապահության լապտերով ստուգում է՝ արդյոք չունի ընտրողը նշմարում,
- ▶ հետևում է, թե քանի ընտրող կա կանգնած ընտրողի համար հատկացված գրանցման սեղանի մոտ. եթե գրանցման սեղանի մոտ երկուսից ավելի ընտրող է կանգնած, ժամանակավոր դաշտադրեցնում է քվեարկության սենյակ հերթական ընտրողի մուտքը,
- ▶ ընտրողին ուղղորդում է դեպի այն գրանցման սեղանը, որին պատկանում է ընտրողների ցուցակում ընդգրկված՝ նրա ազգանունը և ազգանունը:

ՈՒՃԱՐՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե նշմարում ստուգող հատուկ սարքը բացահայտում է, որ ընտրողն արդեն ունի նշմարում, նրան արգելվում է մասնակցել քվեարկությանը, իսկ նրա ով լինելը նշվում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում:

Ընտրողը գրանցում է անցնում ընտրողներին գրանցողի մոտ:

II Ընտրողներին գրանցողը.

- ▶ Ինդրում է ընտրողին ներկայացնել Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայականը կամ Վրաստանի քաղաքացու անձնագիրը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե ընտրողների միասնական ցուցակի մեջ ընտրողի մասին տվյալներ չեն գտնվել.

- ▶ ընտրական տեղամասում էլեկտրոնային ցուցակների առկայության դեպքում, տվյալների վերստուգման համար պատասխանատու անձը պարտավոր է ընտրողին որոնել-գտնել էլեկտրոնային ցուցակներում և ընտրողին հաղորդել տեղեկատվություն այն տեղամասի մասին, որտեղ ևա հաշվառված է,
- ▶ ընտրական տեղամասում էլեկտրոնային ցուցակների բացակայության դեպքում, տվյալների վերստուգման համար պատասխանատու անձը պետք է կապվի ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կամ ԿՀՀ-ի թեժ գծի հետ՝ ընտրողի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար:
- ▶ Այն ընտրողը, որին միասնական ցուցակում շնորհված է կարգավիճակ «գտնվում է արտասահմանում» կամ «հյուպատոսական հաշվառման է», քվերակությանը մասնակցում է ընդհանուր կարգով:
- ▶ Ստուգում է, ներկայացված փաստաթղթում տեղ գտած, ընտրողի հաշվառման տվյալների և ընտրողների ցուցակում առկա տվյալների համապատասխանությունը. ընտրողը քվերկությանը մասնակցում է, եթե ընտրողների համապատասխան ցուցակում Վրաստանի քաղաքացու անձնական համարի, սեռի և լուսանկարի հետ մեկտեղ, ամբողջությամբ համապատասխանում են ստորև թվարկված տվյալներից գոնե 3-ը.
  - անունը,
  - ազգանունը,
  - ծննդյան ամսաթիվ, ամիս, տարեթիվը,
  - հասցեն (ըստ Վրաստանի քաղաքացու ինքնության վկայականի կամ Գործակալության տվյալների բազայի, որը ներառում է նաև արտասահմանում գրանցման վայրը),

- ▶ ստուգում է ներկայացված փաստաթղթում և ընտրողների ցուցակում առկա լուսանկարի և ընտրողի դեմքի համապատասխանությունն իրար,

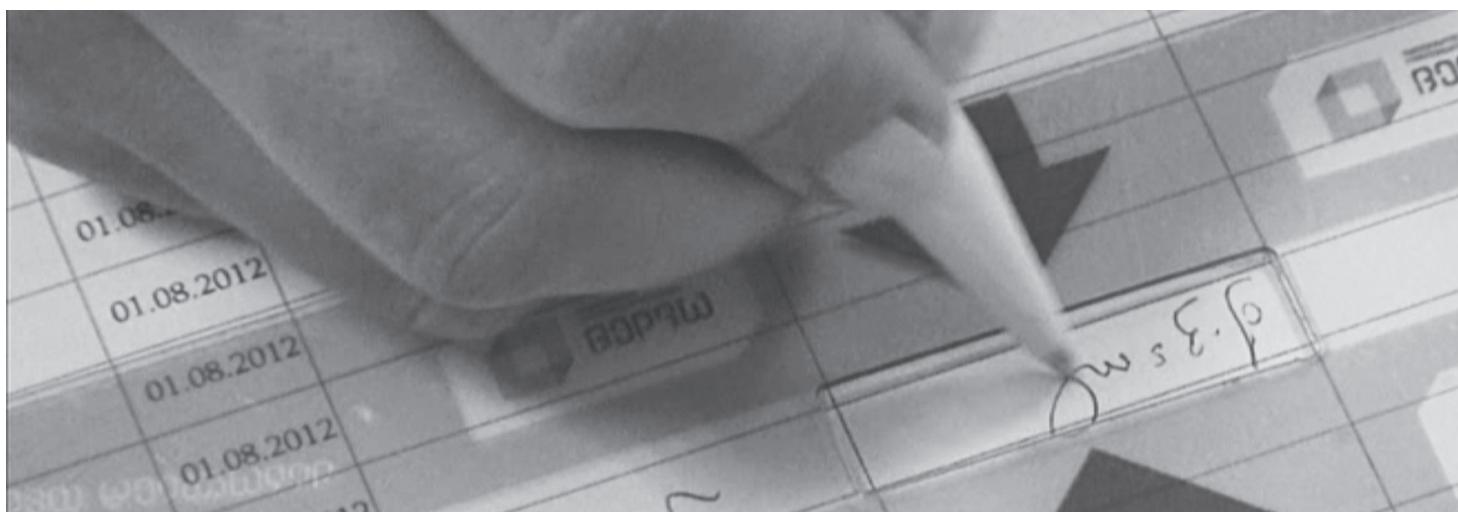
ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Եթե ընտրողի մասին տվյալները ստուգելիս հավաստվի, որ, ներկայացված փաստաթղթում տեղ գտած, ընտրողի հաշվառման տվյալները (բացառությամբ լուսանկարի) համապատասխանումեն ընտրողների ցուցակում առկա տվյալներին, սակայն ընտրողների գրանցումն իրականացնողն այս ընտրողի դեմքը և ներկայացված փաստաթղթում կամ ընտրողների ցուցակում առկա լուսանկարը միմյանց անհամապատասխան է համարում, նա դիմում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, որը, ստորև սահմանված համապատասխան ընտրական ընթացակարգի կատարումից հետո, ընտրողին տալիս է քվեարկությանը մասնակցելու հրավունք:
- ▶ Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հաստատում է տվյալ անհամապատասխանությունը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում, դրա համար հատկացված էջում գրանցում է անում, որում նշում է անհամապատասխանության փաստը, ընտրողի անունը, ազգանունը և ընտրողների ցուցակում նրա հերթական համարը: Սույն գրանցումը հաստատվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի և հանձնաժողովի քարտուղարի ստորագրություններով:
- ▶ Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը չի հաստատի տվյալ անհամապատասխանությունը, ընտրողների գրանցումն իրականացնողն իրավունք ունի քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում դրա համար հատկացված էջում գրել իր առանձնահատուկ կարծիքը:
- ▶ Վերոնշյալ դեպքերում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը գործավարության մատյանին կցում է ընտրողի կողմից ներկայացված փաստաթղթի ֆոտոպատճենը, որը վավերացնում է ստորագրությամբ:
- ▶ Ընտրողների ցուցակում ընտրողի մասին տվյալների համապատասխանության հաստատման դեպքում, իրականացնում է ընտրողի նշմարում (նշմարումը չի կիրառվում պատիժների իրականացման հիմնարկներում, հիվանդանոցներում և այլ ստացիոնար բուժհաստատություններում (հիվանդների նկատմամբ)),

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

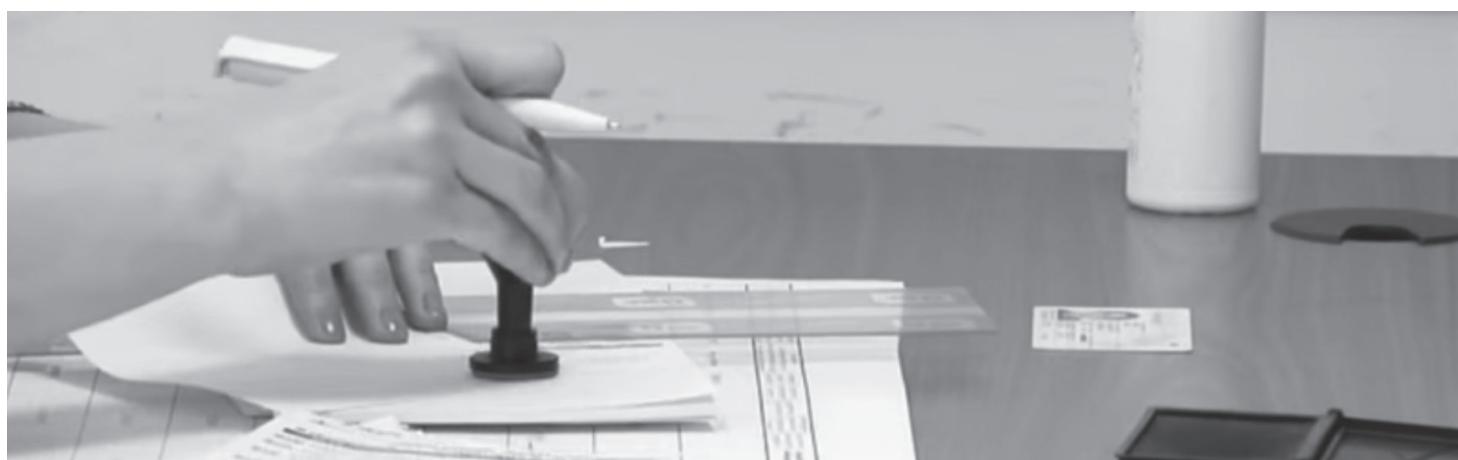
- ▶ Նշմարումն արվում է ազ ձեռքի բթամատի կամ ցուցամատի եղուսգի վրա, եթե տվյալ գործողության կատարումն անհնար է՝ ազ ձեռքի մյուս մատների վրա, եթե դա ևս անհնար է, նույն կարգով՝ ձախ ձեռքի վրա:
- ▶ Նշմարման ընթացակարգ անցնելուց հրաժարվելու դեպքում, ընտրողն իրավունք չունի մասնակցելու քվեարկությանը, և նրան չի տրամադրվում քվեաթերթիկ:
- ▶ Ստորագրում է ընտրողների միասնական ցուցակի համապատասխան սյունակում, այնուհետև ընտրողը ստորագրությամբ հաստատում է ընտրական քվեաթերթիկը ստանալը,

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե քվեարկության ընթացքում պարզվի, որ ընտրողը ընտրացուցակում ստորագրել է այլ ընտրողի ազգանվան դիմաց գտնվող սյունակում, և ման դեպքում ընտրողը, որի ազգանվան դիմաց արձանագրված է ստորագրությունը, պետք է ստորագրի նույն սյունակում: Ընտրողների գրանցումն իրականացնող նշվածի վերաբերյալ պետք է բացատրագիր գրի (միասնական ցուցակում ընտրողի համարի, անվան և ազգանվան մատնանշմամբ):

- ▶ քվեաթերթիկ տրամադրելիս ստորագրում է դրանց դարձերեսի համապատասխան սյունակում և վավերացնում գրանցումն իրականացնողի կնիքով:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մոլնիցիպալիտետի սակրեբուզոյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ, ընտրողների գրանցում իրականացնողը ընտրողներին տրամադրում է սահմանված կարգով վավերացված երկու տեսակի ընտրական քվեաթերթիկ:

III Ընտրողը մտնում է քվեախցիկ և լրացնում ընտրական քվեաթերթիկը: Ընտրական քվեաթերթիկը լրացնելիս՝ արգելվում է այլ անձի ներկայություն:

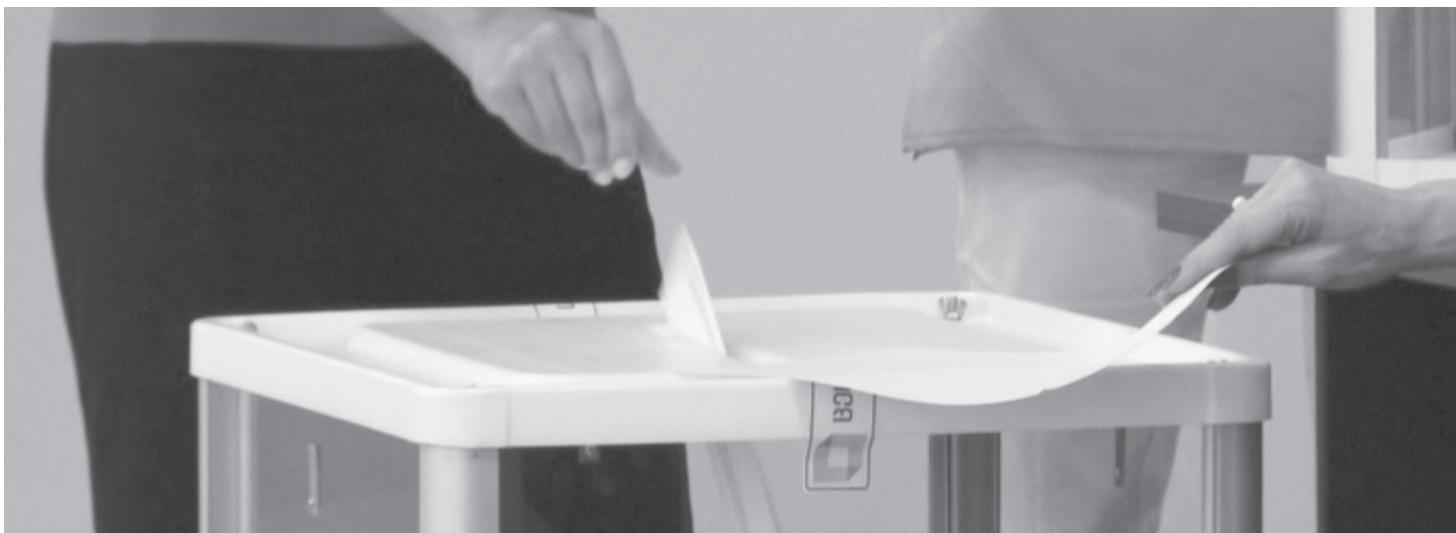
ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Եթե ընտրողը չի կարող ինքնուրույն լրացնել քվեաթերթիկը, ևա իրավունք ունի, իրեն օգնելու համար, քվեախցիկ հրավիրել ցանկացած անձի (համապատասխան ընտրական տեղամասի այլ ընտրողի), բացառությամբ ընտրական հանձնաժողովի անդամի, թեկնածուի, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցչի, մամուլի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցի ներկայացուցչի և դիտորդի:
- ▶ Եթե ընտրողը կամ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը վնասել է քվեաթերթիկը կամ հատուկ ծրարը, նրանք այդ մասին պետք է տեղեկացնեն հանձնաժողովի նախագահին: Հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ ընտրողների գրանցումն իրականացնող անձը պարտավոր է փոխել ընտրողի վնասված քվեաթերթիկը/հատուկ ծրարը նորով: Հանձնաժողովի նախագահը ընտրողի ներկայությամբ կտրում է վնասված քվեաթերթիկի/հատուկ ծրարի անկյունը, վրան գրում է «Վնասված է» և ստորագրում: Հանձնաժողովի նախագահը վնասված քվեաթերթիկն առանձին է պահում:

IV Ընտրողը գնում է առանձին դրված սեղանի մոտ, քվեատում և հատուկ ծրարները հսկողի ցուցումով ինքնուրույն վերցնում հատուկ ծրարը և նրա մեջ գետեղում ընտրական քվեաթերթիկը:

Քվեատում և հատուկ ծրարները հսկողը Նրանից հետո, եթե համոզվում է, որ ընտրողի ձեռքին միայն մեկ հատուկ ծրար կա, բացում է քվեատումի ճեղքը և մատնանշում ընտրողին, որ հատուկ ծրարը գցի քվեատումի մեջ:

V Ընտրողը հատուկ ծրարը գցում է քվեատումի մեջ:

ՈՒԾԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Թույլ չի տրվում, որ քվեատումին միաժամանակ մեկից ավելի ընտրող մոտենա:
- ▶ Դիտորդը, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչն իրավունք ունեն դիտարկելու քվեատումից, քվեատումի մեջ հատուկ ծրարները գցելը:

VI Հատուկ ծրարը քվեառությի մեջ գցելուց հետո, ընտրողը հեռանում է ընտրատեղամասից:

«Ֆիզիկական վիճակի» պատճառով ընտրողի կողմից քվեարկության ընթացակարգը (Վրաստանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի 2012 թվականի հունիսի 21-ի որոշում №20/2012)

Ընտրողը, ով ֆիզիկական վիճակի, մասնավորապես, վերին վերջավորություններ չունենալու պատճառով, չի կարողանում ինքնուրույն կատարել քվեարկության ընթացակարգերը (Նշմարում անցնել, քվեաթերթիկը ստանալիս ստորագրել, քվեաթերթիկը քվեառությի մեջ գցել), քվեարկությանը մասնակցում է հետևյալ ընթացակարգերի նախատեսմամբ.

- ▶ ընտրողը չի անցնում Նշմարման ստուգման և Նշմարման ընթացակարգերը,
- ▶ ընտրողին ընտրական քվեաթերթիկ հանձնելիս՝ ընտրողների գրանցում իրականացնող հանձնաժողովի հանդամենտների միասնական ցուցակի «Ընտրողի ստորագրություն» սյունակում կատարում է «Ֆիզիկական վիճակ» գրանցումը և ստորագրությամբ վավերացնում այն,
- ▶ ընտրողն իրավունք ունի օգնության իրավունք ցանկացած անձի, բացառությամբ ընտրական հանձնաժողովի անդամի, թեկնածուի, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցչի, մամուլի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցի ներկայացուցչի և դիտորդի,
- ▶ տվյալ ընտրողի փոխարեն, նրա ներկայությամբ, ընտրական քվեաթերթիկը հատուկ ծրարի մեջ է գետեղում և ծրարը քվեառությի մեջ է գցում նրա կողմից ընտրված անձը, որը նրան օգնում է նաև քվեախցիկում լրացնել ընտրական քվեաթերթիկը:

Քվեարկության օրը կարգուկանոնի պահպանումը քվեարկության շենքում և նրա հարող տարածքում

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 59)

Քվեարկության օրը քվեարկության շենքում կարգապահությունը պահպանելու համար պատասխանատու է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի կողմից քվեարկության շենքում կարգապահության պահպանման նպատակով ընդունված որոշումների կատարումը պարտադիր է ընտրական հանձնաժողովի անդամների, քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող բոլոր անձանց և ընտրողի համար:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն իրավունք ունի, հանձնաժողովի աշխատանքը խանգարելու և կարգապահությունը խախտելու դեպքում, կարգապահությունը խախտողին վտարել այն շենքից, որտեղ տեղակայված է հանձնաժողովը: Կարգը խախտողի վտարման դեպքում կազմվում է համապատասխան ակտ, որն ստորագրում են հանձնաժողովի նախագահը և անդամները: Փաստի հետ կապված համապատասխան նշում է արվում գործավարության մատյանում:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Արգելվում է քվեարկության շենք գինված անձանց մուտքը:
- ▶ Եթե քվեարկության շենքում կամ դրան հարող տարածքում վտանգ է ստեղծվում հասարակական կարգին, քվեարկության անցկացմանը կամ ընտրական փաստաթղթերի անվտանգ փոխադրմանը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջով կարող են հրավիրվել ոստիկանության աշխատակիցներ: Հասարակական կարգի խախտումը խափանելուն պես և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի համաձայնությամբ, ոստիկանության աշխատակիցները լքում են քվեարկության շենքը և դրան հարող տարածքը:
- ▶ Բացառիկ դեպքում, քվեարկության շենքի հարող տարածքում, բայց ոչ կոնկրետ քվեարկության շենքում, ոստիկանության աշխատակիցները կարող են գտնվել նաև առանց տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջի և համաձայնության, եթե դա բացառապես անհրաժեշտ է հասարակական կարգի խախտումը խափանելու կամ հասարակական կարգը պահպանելու համար: Նման անհրաժեշտության վերացման պես, ոստիկանության աշխատակիցները պետք է լքեն քվեարկության շենքի հարող տարածքը:

Քվեարկության գործընթացի ժամանակավոր ընդհատումը

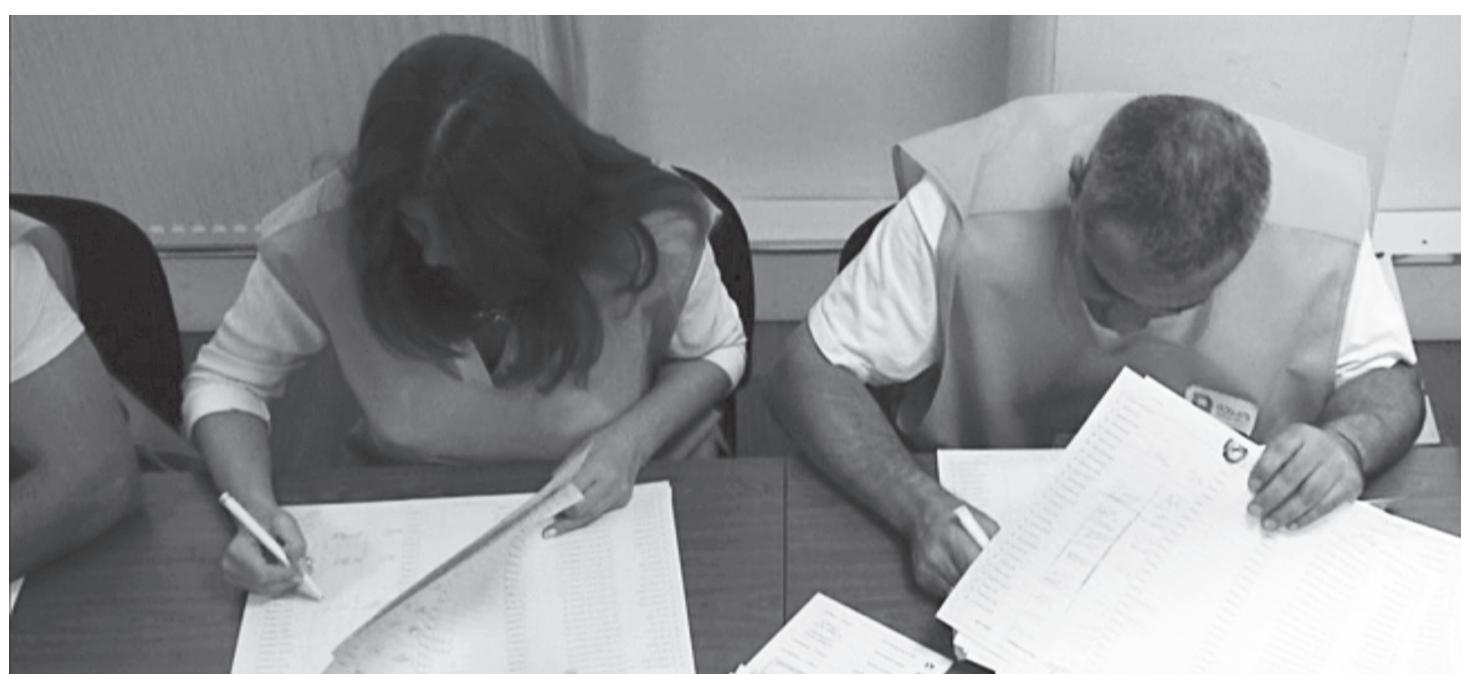
Քվեարկության ժամանակ արգելվում է փակել քվեարկության շենքը, ընդհատել կամ դադարեցնել քվեարկությունը: Եթե որևէ հանգամանք խոչընդոտում է քվեարկության գործընթացին, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը պարտավոր է այդ մասին անհապաղորեն տեղեկացնել ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին և սպասել համապատասխան ցուցումների:

Քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների հաշվառումը

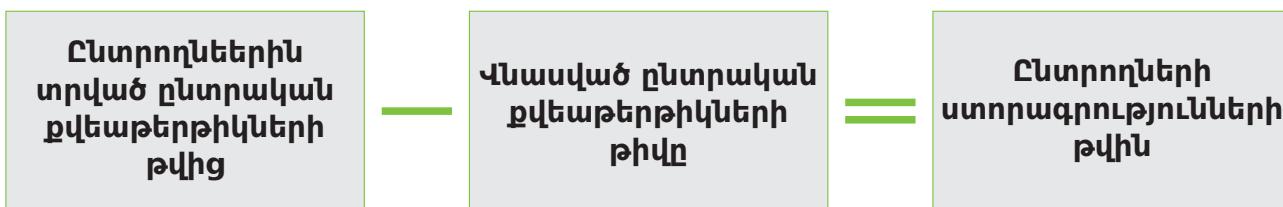
(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 65.6)

Երաշխավորվում է.

Ընտրողների գրանցում իրականացնելու ժամը 10:00-ին, 12:00-ին, 15:00-ին և 17:00-ին, առանց քվեարկության գործընթացին խանգարելու, ինչպես նաև գործառույթը ժամանակավորապես փոխանցելու դեպքում, վերահաշվեն ցուցակներում ընտրողների ստորագրությունների թիվը (իրենց կողմից գրված բացատրագրերում նշված տվյալների նախատեսմամբ) և իրենց կողմից ընտրողներին տրված քվեաթերթիկների քանակը (հանձնաժողովի նախագահին փոխանցված վեճառված քվեաթերթիկների քանակը ներառյալ): Տրված քվեաթերթիկների թիվը կարելի է որոշել հանձնաժողովի նախագահից ստացած քվեաթերթիկների թիվը ընտրողների գրանցում իրականացնողի մոտ մնացած քվեաթերթիկների հետ համեմատելով:

Ընտրողների գրանցում իրականացնողները հաշված տվյալները, ճշգրտության վերստուգման նպատակով, պետք է տեղեկացնեն հանձնաժողովի նախագահին:

Եթե տվյալների միջև տարբերություն հայտնաբերվի, ընտրողների գրանցում իրականացնող հանձնաժողովի անդամն անհապաղորեն պետք է բացատրագիր գրի (դրանում արտացոլված տվյալները քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության մեջ նախատեսվություն նպատակով):

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը ընտրացուցակներում քվեարկության մասնակից ընտրողների ստորագրությունների թիվը ժամը 12:00-ի և 17:00-ի դրությամբ նշում է քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ, քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում և տեղեկացնում ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիի միջոցով քվեարկումը

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 64.5, հոդված 66)

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիի միջոցով քվեարկության ընթացակարգը սկսվում է քվեարկության օրվա ժամը 09:00-ից և ավարտվում ժամը 19:00-ին: Զվերարկության ավարտից հետո անհապաղ կերպով կնքվում է քվեատուիի մեջ հատուկ ծրարները գցելու ճեղքը: Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիը ընտրական տեղամաս պետք է վերադարձվի ոչ ուշ, քան ժամը 20-ին:

Քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք, ըստ ցանկության, իրավունք ունեն դիտարկել շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի միջոցով ձայն տալու ընթացակարգը: Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի միջոցով քվեարկելիս, ավտոմեքենայից օգտվելու դեպքում, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը պարտավոր է ավտոմեքենայի մեջ տեղ տրամադրել քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձանցից վիճակահանությամբ որոշված 2 դիտորդի համար:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվից տանող հանձնաժողովի անդամներին փոխանցում է:

- ▶ կնքված շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվից, որում տեղադրված է ստուգողական թերթը,
- ▶ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակը,
- ▶ հատուկ ծրարներ (շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակում առկա ընտրողներին համապատասխան),
- ▶ ընտրողների գրանցում իրականացնողի կողմից ստորագրությամբ և գրանցում կատարողի կնիքով վավերացված անհրաժեշտ քանակությամբ ընտրական քվեաթերթիկներ,

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մունիցիպալիտետի սակրեբուլոյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը շրջիկ քվեատուվից տեղափոխող հանձնաժողովի անդամներին է փոխանցում սահմանված կազով վավերացված անհրաժեշտ քանակությամբ համապատասխան տեսակի ընտրական քվեաթերթիկ:

- ▶ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ճեղքը կնքելու կնիք:

Հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ եջում գրանցում է շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվին ուղեկցող հանձնաժողովի անդամներին փոխանցված քվեաթերթիկների և հատուկ ծրարների քանակը, ինչպես նաև շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվից ընտրատեղամասից տանելու ժամանակը:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվին ուղեկցող հանձնաժողովի անդամը.

- ▶ ինսրում է ընտրողին ներկայացնել Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայականը կամ Վրաստանի քաղաքացու անձնագիրը,
- ▶ վավերացնում է ներկայացված փաստաթղթում ընդգրկած ընտրողի գրանցման տվյալները և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակի մեջ առկա տվյալների համապատասխանությունը,

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նշմարումը չի կիրավում շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի միջոցով քվեարկությանը մասնակցող ընտրողների նկատմամբ:

- ▶ ստորագրում է շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի համապատասխան այունակում, այնուհետև ընտրողը ստորագրությամբ վավերացնում է քվեաթերթիկի ստացումը,

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե քվեարկության ընթացքում պարզվի, որ ընտրողը շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակում ստորագրել է այլ ընտրողի ազգանվան դիմաց գտնվող սյունակում, նման դեպքում ընտրողին, որի ազգանվան դիմաց արձանագրված է ստորագրությունը, պետք է ցուցում տրվի ստորագրել նույն սյունակում: Նշվածի վերաբերյալ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվին ուղեկցող հանձնաժողովի անդամները պետք է բացատրագիր գրեն (շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակում հերթական համարի, անվան և ազգանվան մատնանշմամբ):

- ▶ Ընտրողը, գաղտնիության սկզբունքի պահպանմամբ լրացնում է ընտրական քվեաթերթիկը,

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Եթե ընտրողը չի կարող ինքնուրույն լրացնել քվեաթերթիկը, նա իրավունք ունի, իրեն օգնելու համար իրավիրել ցանկացած անձի, բացառությամբ ընտրական հանձնաժողովի անդամի, թեկնածուի, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցչի, մամուկի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցի ներկայացուցչի և դիտորդի (*Ընտրական օրենագիրը՝ հոդված 65.3.*):
- ▶ Եթե ընտրողը կամ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվին ուղեկցող հանձնաժողովի անդամը վնասել էն քվեաթերթիկը կամ հատուկ ծրարը, հանձնաժողովի անդամը պարտավոր է փոխել ընտրողի վնասված քվեաթերթիկը/հատուկ ծրարը նորով:

- ▶ Ընտրողը վերցնում է հատուկ ծրարը և գետեղում նրա մեջ ընտրական քվեաթերթիկը,
- ▶ Նրանից հետո, եթե շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվին ուղեկցող հանձնաժողովի անդամը վստահ կիխի, որ ընտրողի ձեռքին միայն մեկ հատուկ ծրար կա, բացում է քվեատուվի ճեղքը և ընտրողին ցուցում տալիս, որ հատուկ ծրարը գցի նրա մեջ:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե խախտվել է շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի կնիքի ամբողջականությունը, շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի տանող հանձնաժողովի անդամներն անհապաղորեն պետք է տեղեկացնեն հանձնաժողովի նախագահին, կազմեն բացատրագիր՝ պատճառի նշմամբ և ստորագրեն ուղեկցող անձնաց հետ մեկտեղ:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի տանող հանձնաժողովի անդամները, քվեարկության շենք վերադառնալուց հետո, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարին պետք է փոխանցեն չօգտագործված /վնասված ընտրական քվեաթերթիկները և հատուկ ծրարները:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Հանձնաժողովի քարտուղարը ստուգում է շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակում առկա ստորագրությունների, չօգտագործված կամ/և վնասված քվեաթերթիկների և հատուկ ծրարների թվի ճշտությունը: Անճշտության հայտնաբերման դեպքում՝ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվին ուղեկցող հանձնաժողովի անդամները պետք է բացատրագիր գրեն՝ պատճառի մատնանշմամբ:
- ▶ Բացատրագրում արտացոլված տվյալները պետք է նախատեսվեն համապատասխան քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության տվյալներում:
- ▶ Հանձնաժողովի քարտուղարը ընտրողների ստորագրությունների թիվը շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակում, չօգտագործված քվեաթերթիկների թիվը, ինչպես նաև ընտրական տեղամաս շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի վերադարձման ժամանակը գրանցում է գործակարության մատյանում:
- ▶ Հանձնաժողովի նախագահը կտրում է չօգտագործված/վնասված քվեաթերթիկների և ծրարների անկյունները, մակագրում է՝ վնասված և ստորագրությամբ հաստատում:

ԳԼՈՒԽ III. ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԸ ՓԱԿԵԼԸ, ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԸ ՓԱԿԵԼԸ

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 65.8)

Քվեարկության ընթացակարգն ավարտվում է, և քվեարկության շենքը փակվում է ժամը 20:00-ին:

Այդ պահի համար հերթում կանգնած ընտրողները կարող են քվեարկել: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ հանձնաժողովի անդամներից մեկը հաշվառում է հերթում կանգնած ընտրողների ազգանունները, անունները և նրանց թիվը հայտնում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, իսկ հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության օրվա գրոծավարության մատյանում նշում է հերթում կանգնած ընտրողների թիվը: Վերջին ընտրողի քվեարկումից անմիջապես հետո քվեարկությունը հայտարարվում է ավարտված, որից հետո տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը կնքում է քվեատուիի ճեղքը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը պետք է ապահովի, որ բոլոր անձինք, բացի ձայները հաշվելիս քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձանցից, հեռանան ընտրական տեղամասից:

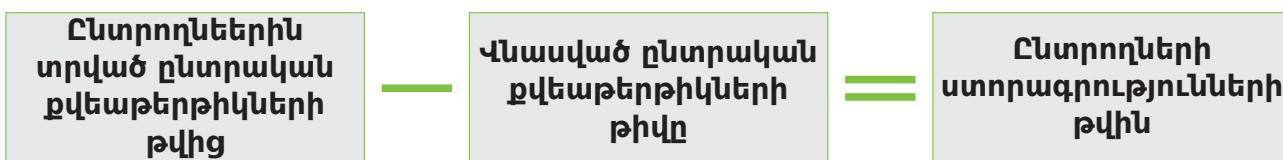
Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության օրվագործավարության մատյանի 26-րդ էջում գրում է ձայները հաշվելու ժամանակ քվեարկության շենքում գտնվող հանձնաժողովի բոլոր անդամների անուններն ու ազգանունները (նրանց ընտրող/նշանակող սուբյեկտների մատնանշմամբ), ինչպեսնաև քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունքունեցող բոլոր այլ անձանց անուններն ու ազգանունները (նրանց ներկայացնող կազմակերպության կամ ընտրական սուբյեկտի մատնանշմամբ) և ստորագրությամբ վավերացնել տակին նրանց:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեարկության շենքը փակելուց հետո, քվեարկության շենք մտնելու և քվեարկության շենքից դուրս գնալու իրավունք ունեն քվեարկության շենքում լինելու իրավունք ունեցող անձինք:

Կարևոր է, որ քվեարկությունն ավարտվելուց հետո, մինչև վիճակահանության անցկացումը, հանձնաժողովի նախագահը հանձնարարի ընտրողների յուրաքանչյուր գրանցում իրականացնողի հաշվել ընտրողների ցուցակներում ընտրողների ստորագրությունների թիվը (նրանց կողմից գրված բացատրագրում նշված տվյալների նախատեսմամբ) և նրանց կողմից տրված ընտրական քվեաթերթիկների թիվը (հանձնաժողովի նախագահին փոխանցված վնասված ընտրական քվեաթերթիկների թիվը ներառյալ):

Ընտրողների գրանցում իրականացնողները հաշված տվյալների ճշգրտության վերստուգման նպատակով հանձնաժողովի նախագահին պետք է տեղեկացնեն.

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Եթե տվյալների միջև անհամապատասխանության հայտնաբերվի, ընտրողների գրանցումն իրականացնողը կրկին պետք է հաշվի և ճշգրտի քանակը: Եթե տվյալների միջև կրկին անհամապատասխանություն ի հայտ բերվի, գրանցում իրականացնողը պետք է բացատրագիր գրի (պատճառի մատևանչմամբ):
- ▶ Գրանցում իրականացնողների բացատրագրերում (այդպիսինի գոյության դեպքում) նշված տվյալները պետք է նկատի առնվելու և արտացոլվելու քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրություն կազմելիս:
- ▶ Վերոնշյալ տվյալները որոշելուց հետո, երաշխավորվում է, որ գրանցում իրականացնողները բոլոր տեսակի ցուցակներում հաշվեն քվեարկության մասնակից ընտրողների գեներային տվյալները: Հանձնաժողովի նախագահը տվյալները փոխանցում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:

Ընտրական տեղամասի կազմակերպումը՝ ծայները հաշվելու ընթացակարգի համար

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 67.1.2, հոդված 68.3)

Հանձնաժողովի նախագահը քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց ներկայությամբ, հանձնաժողովի անդամներից վիճակահանությամբ ընտրում է չորս հաշվող, իսկ դիտորդներն իրենց կազմից փոխհամաձայնությամբ կընտրեն ոչ ավելի, քան երկու վերահսկող: Եթե դիտորդները չեն կարողանում համաձայնության գալ, նրանցից երկու վերահսկողի վիճակահանությամբ կորոշի հանձնաժողովի նախագահը:

Հաշվողների որոշման համար հանձնաժողովի նախագահը.

- ▶ հանձնաժողովի անդամների թվին համապատասխան պատրաստում է միատեսակ թերթեր,
- ▶ թերթերի վրա միևնույն գրչով գրում է գործառույթի անվանումը՝ «առաջին հաշվող», «երկրորդ հաշվող», «երրորդ հաշվող», «չորրորդ հաշվող»,
- ▶ վիճակահանության թերթերը վավերացնում է հանձնաժողովի հատուկ կնիքով,
- ▶ վիճակահանության թերթերն այսպես է ծալում, որ անհնար լինի տեքստի ընթերցումը, և տեղադրում է սեղանի վրա:

Վիճակահանությանը մասնակցող հանձնաժողովի անդամները մեկ առ մեկ վերցնում են վիճակահանության թերթերը: <անձնաժողովի քարտուղարը վիճակահանության արդյունքները գրանցում է գործավարության մատյանի 3-րդ էջում (հանձնաժողովի անդամները ստորագրությամբ հաստատում են գործառույթի շնորհումը):

Հանձնաժողովի նախագահը ընտրական տեղամասում գտնվող ընտրական սուբյեկտների ներկայացուցիչներից վիճակահանությամբ որոշում է ոչ ավելի, քան 2 ներկայացուցչի, որոնք հանձնաժողովի անդամներից վիճակահանությամբ որոշված հաշվողների հետ միասին մասնակցում են վավեր կամ/և անվավեր ընտրական քվեաթերթիկների հաշվման գործընթացին:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

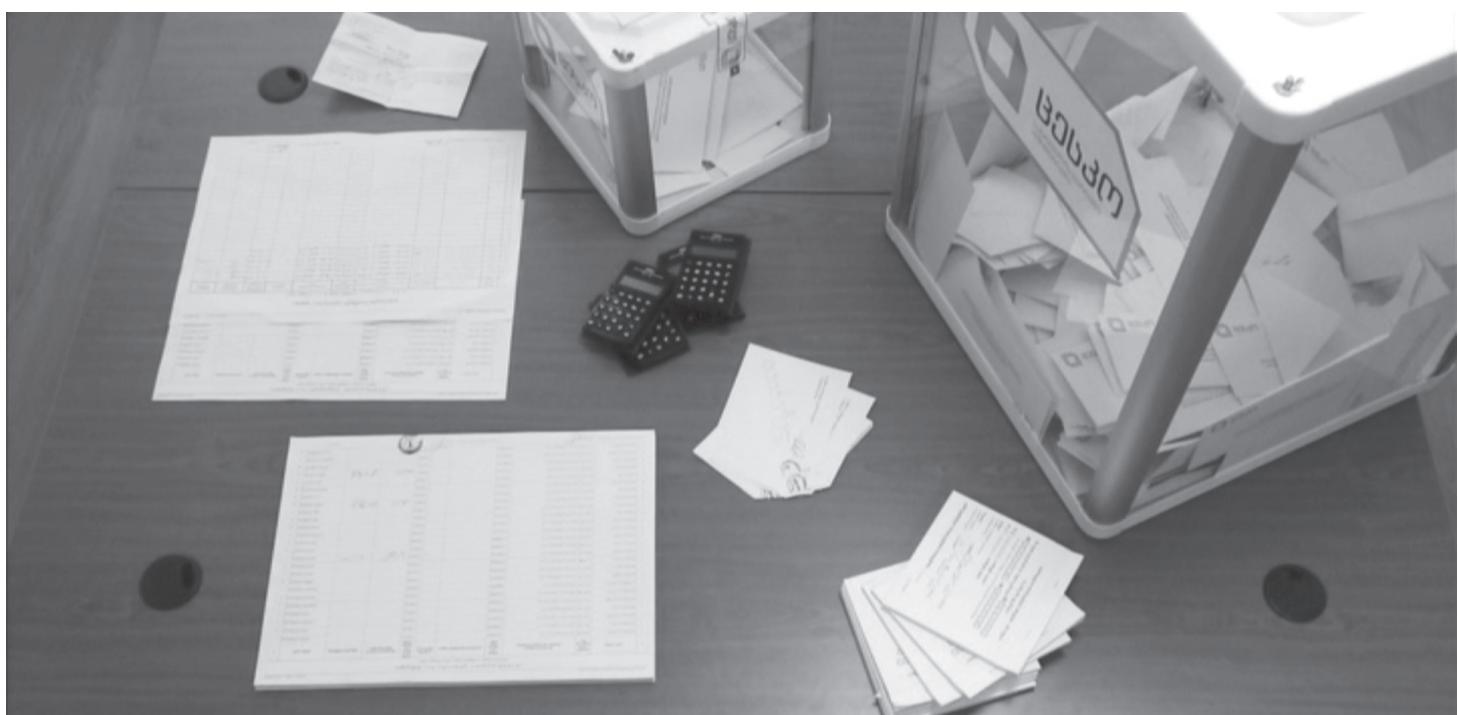
Վիճակահանությանը չեն մասնակցում այս ընտրական սուբյեկտների ներկայացուցիչները, որոնց կողմից նշանակված հանձնաժողովի անդամները ևս հանդիսանում են վիճակահանությամբ որոշված հաշվողներ:

Հանձնաժողովի նախագահը և հաշվողները ընտրատեղամասը պատրաստում են ձայները հաշվելու ընթացակարգի համար այսպես, որ՝

- ▶ հաշվողները տեղ գրադարձնեն սեղանի նույն կողմում,
- ▶ հանձնաժողովի նախագահը կարողանա տեսնել բոլոր հաշվողներին,
- ▶ վիճակահանությամբ որոշված երկու ներկայացուցիչները և երկու դիտորդները տեղ գրադարձնեն հաշվողների կողքին (մի դիտորդը կանգնում է երկրորդ դիտորդի մոտ, իսկ երկրորդը՝ երրորդ դիտորդի մոտ),
- ▶ հանձնաժողովի քարտուղարը տեղ գրադարձնի հանձնաժողովի նախագահի կողքին և լուսնի քվեաթերթյան օրվա գործավարության մատյանը,
- ▶ քվեաթերթյան շենքում գտնվելու իրավունքը ունեցող մնացած անձինք այսպես գրադարձնեն տեղեր սեղանից (հաշվողներից) երկու մետր հեռավորության վրա, որ կարողանան տեսնել քվեաթերթիկները հաշվելու և տեսակավորելու գործընթացը:

Հանձնաժողովի նախագահը հաշվողների սեղանի մոտ պետք է տանի.

- ▶ ընտրողների միասնական ցուցակը, ընտրողների հատուկցուցակը, շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիչի ցուցակը,
- ▶ չօգտագործված ընտրական քվեաթերթիկները,
- ▶ վկասված ընտրական քվեաթերթիկները,
- ▶ հիմնական և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիչերը,
- ▶ համեմատելու համար պահած ստուգողական թերթը:

Մինչև քվեատուփը բացելն անցկացվելիք ընթացակարգերը

(Ըստրական օրենսգիրը՝ հոդված 67.3)

Հաշվողները հաջորդականությամբ հաշվում են քվեարկությանը մասնակից ընտրողների ընդհանուր թիվը.

- ▶ ըստ ընտրողների միասնական ցուցակի,
- ▶ ըստ ընտրողների հատուկ ցուցակի (այսպիսինի գոյության դեպքում),
- ▶ ըստ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակի (այսպիսինի գոյության դեպքում):

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարն արդյունքները (գրանցողների կողմից գրված բացատրագրերում նշված տվյալների նախատեսմամբ) անհապաղորեն գրանցում է քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ և քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում:

Ըստրողների ցուցակների, վսասված և չօգտագործված ընտրական քվեաթերթիկների կնքումը

(Ըստրական օրենսգիրը՝ հոդված 67.4,5,5¹)

Հանձնաժողովի քարտուղարը կտրում է չօգտագործված ընտրական քվեաթերթիկների անկյունները, այնուհետև առանձին-առանձին փաթեթներով է կապում.

- ▶ ընտրողների միասնական ցուցակը,
- ▶ ընտրողների հատուկ ցուցակը,
- ▶ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակը,
- ▶ չօգտագործված ընտրական քվեաթերթիկները,
- ▶ վսասված ընտրական քվեաթերթիկները,
- ▶ գրանցողների կնիքները:

Յուրաքանչյուր փաթեթի վրա պետք է նշվի ընտրատարածքի անվանումը և համարը, ընտրական տեղամասի անվանումը և համարը, ընտրական փաստաթղթերի տեսակը և քանակը: Փաթեթները կնքվում են, կնքման գծի վրա ստորագրում են հաշվողները և հանձնաժողովի նախագահը:

Նշված ընթացակարգերն ավարտելուն պես, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը հաշվառում է այն դեպքերի թիվը, որոնք վերաբերում են ընտրողի դեմքի և ներկայացված փաստաթղթում/ընտրողների ցուցակում առկա լրացնկարների անհամապատասխանությանը, նաև քվեարկության օրվա գործավարության մատյանին կցված փաստաթղթերի քանակին (տվյալներն ընդգրկում են գործավարության մատյանում):

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը տվյալ փաստաթղթերը կնքում է, կնքված փաթեթի վրա նշում է ընտրական տեղամասի անվանումը, համարը, փաստաթղթերի տեսակը և ստորագրում է:

Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի բացելը

(Ընտրական օրենսգիր՝ հոդված 68.1,2,4)

Հանձնաժողովը սկզբից բացում է շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփի: Հանձնաժողովի նախագահը հանձնաժողովի անդամների և քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունքը ունեցող անձանց ներկայությամբ ստուգում է քվեատուփի վրա կնիքի ամբողջականությունը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե քվեատուփի կնիքի ամբողջականությունը խախտված լինի, բայց հանձնաժողովը համարի, որ դա չի առաջացրել Օրենքի պահանջների խախտում, հանձնաժողովի կարգադրությամբ շարունակվում է քվեարկության արդյունքների ամփոփման ընթացակարգը (տվյալ փաստի վերաբերյալ անհապաղորեն տեղեկացվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին): Հակառակ դեպքում, քվեատուփը կնքվում է և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կարգադրության հետ միասին անհապաղորեն փոխանցվում վերադաս ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:

Հաշվողները շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփում եղած հատուկ ծրարները տեղափորում են սեղանի վրա, որից հետո՝

- ▶ ստուգում են շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփում ստուգողական թերթի առկայությունը,
- ▶ շրջիկ(տեղափոխվող) քվեատուփում առկա ստուգողական թերթը համեմատում են հանձնաժողովում համեմատության նպատակով պահված ստուգողական թերթի հետ,
- ▶ եթե խախտում չի հայտնաբերվում, հանձնաժողովի նախագահը ցուցում է տալիս հաշվողներին՝ ժամանակավորապես հատուկ ծրարները վերադարձնել շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի մեջ:

ՈՒԾԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփում չլինի ստուգողական թերթը, կամ ստուգողական թերթերի միջև տարբերություն հայտնաբերվի, բոլոր հատողները և ընտրական քվեաթերթիկները կապվում են փաթեթով, վրան գրվում է «Անվավեր Է»: Ընտրական տեղամասում քվեարկությունը և ձայները հաշվելու ընթացակարգերը ավարտվելուց հետո, փաստաթղթերը փոխանցվում են ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:

Հիմնական քվեատուփը բացելը

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 68.1,2,5)

Հանձնաժողովի նախագահը հանձնաժողովի անդամների և քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց ներկայությամբ ստուգում է քվեատուփի կնիքի ամբողջականությունը:

ՈՒԾԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե ընտրական քվեատուփի կնիքի ամբողջականությունը խախտված լինի, բայց հանձնաժողովը համարի, որ դա չի առաջացրել Օրենքի պահանջների խախտում, հանձնաժողովի կարգադրությամբ շարունակվում է քվեարկության արդյունքների ամփոփման ընթացակարգը (տվյալ փաստի վերաբերյալ անհապաղորեն տեղեկացվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին): Հակառակ դեպքում, քվեատուփը կնքվում է և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կարգադրության հետ միասին անհապաղորեն փոխանցվում է վերաբառ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:

Հաշվողները.

- ▶ հիմնական քվեատուփում առկա հատուկ ծրարները և քվեաթերթիկները տեղադրում են սեղանի վրա,
- ▶ ստուգում են հիմնական քվեատուփում ստուգողական թերթի առկայությունը և այն համեմատում հանձնաժողովում համեմատության նպատակով պահված ստուգողական թերթի հետ:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Եթե ստուգողական թերթերի միջև տարբերություն է հայտնաբերվում կամ հիմնական քվեատուփում չի լինում ստուգողական թերթը, բոլոր հատուկ ծրարները և ընտրական քվեաթերթիկները փաթեթավորվում են, կնքվում, կազմվում է համապատասխան արձանագրություն և անհապաղորեն փոխանցվում ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:
- ▶ Եթե ամեն ինչ կարգին է, հաշվողները իրար են խառնում հիմնական և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփից դատարկած հատուկ ծրարները և սկսում են հաշվել քվեաթերթիկները:

Մինչև քվեաթերթիկների հաշվելու գործընթացը սկսելը, հանձնաժողովի նախագահը կնքում է ստուգողական թերթերը: Կնքված փաթեթների վրա նշում է ընտրական տեղամասին անվանումը, համարը, փաստաթղթերի տեսակը և ստորագրում է:

Ընտրական քվեաթերթիկների տեսակավորումը

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 69.1,3,5)

Առաջին հաշվողը.

- ▶ հատուկ ծրարից վերցնում է ընտրական քվեաթերթիկները,
- ▶ ստուգում է ընտրական քվեաթերթիկների վավերականությունը,
- ▶ հայտարարում է՝ ում է տրված ձայնը,
- ▶ քվեաթերթիկները ըստ ընտրական սուբյեկտներին տրված ձայների փոխանցում է երկրորդ և երրորդ հաշվողներին,
- ▶ անվավեր համարված ընտրական քվեաթերթիկները, կասկածելի համարված ընտրական քվեաթերթիկները և անորոշ նմուշի քվեաթերթիկները փոխանցում է չորրորդ հաշվողին,
- ▶ հատուկ ծրարն առանձին է դնում:

Հաշվողներն առանձին-առանձին են դասավորում.

- ▶ քվեաթերթիկները՝ ըստ յուրաքանչյուր ընտրական սուբյեկտին տրված ձայների,
- ▶ անորոշ նմուշի քվեաթերթիկները,
- ▶ անվավեր համարված ընտրական քվեաթերթիկները
- ▶ կասկածելի համարված քվեաթերթիկները:

Սահմանված նմուշի ընտրական քվեաթերթիկը միայն այն դեպքում է համարվում անվավեր, եթե.

- ▶ հատուկ ծրարդ սահմանված նմուշի չէ,
- ▶ հատուկ ծրարում կա սահմանված քանակից ավելի միևնույն տեսակի ընտրական քվեաթերթիկ,
- ▶ ընտրական քվեաթերթիկն ընտրական քվեատուփում հայտնվել է առանց հատուկ ծրարի,
- ▶ ընտրական քվեաթերթիկը վավերացված չէ ընտրողների գրանցում իրականացնողի ստորագրությամբ կամ/և գրանցում իրականացնողի կնիքով,
- ▶ անհիսար է որոշել, թե ընտրողը որ ընտրական սուբյեկտին է տվել ձայնը,
- ▶ ընտրական քվեաթերթիկը հատկացված էր այլ ընտրական տեղամասի համար (այսպիսի քվեաթերթիկները կապվում են առանձին կապոցով, դրանց թիվը չի նշվում քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության մեջ և նշվում է միայն քվեարկության օրվա գործարության մատյանում):

Ընտրական քվեաթերթիկների տեսակավորումն ավարտելուց հետո, հանձնաժողովը ընսարկում է և քվեարկությամբ վճռում կասկածելի համարված ընտրական քվեաթերթիկների վավերականության հարցը: Որոշումն ընդունվում է ձայների մեծամասնությամբ: Զայները հավասար լինելու դեպքում որոշիչ է հանձնաժողովի նախագահի ձայնը: Հանձնաժողովի նախագահը վավեր համարված ընտրական քվեաթերթիկը դնում է վավեր քվեաթերթիկների տրցակում (ըստ ընտրական սուբյեկտին տրված ձայնի), իսկ անվավեր համարված ընտրական քվեաթերթիկը՝ անվավեր համարված ընտրական քվեաթերթիկների տրցակում:

Ընտրական քվեաթերթիկները հաշվելը

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հոդված 69.8.9)

Ընտրական քվեաթերթիկների տեսակավորումից հետո հանձնաժողովի նախագահը հաշվողներին ցուցում է տայսի հաշվել.

- ▶ անվավեր համարված ընտրական քվեաթերթիկները,
- ▶ յուրաքանչյուր ընտրական սուբյեկտին տրված ձայները:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրական սուբյեկտին պատկանող ամեն 10 ընտրական քվեաթերթիկ կապվում է մետառյա կապիչով և ամեն կապողի վրա, ինչպես ամբողջականի, այնպես էլ ոչ ամբողջականի, գրվում է կապած ընտրական քվեաթերթիկների թիվը:

Հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է յուրաքանչյուր ընտրական սուբյեկտի ստացած ձայների քանակը և հանձնաժողովի քարտուղարի հետ ստուգում է տվյալների ճշգրտությունը: Ստացված արդյունքները հանձնաժողովի քարտուղարը գրանցում է քվեարկության օրվա գործափարության մատյանում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ:

Ընտրական քվեաթերթիկների կնքումը

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 69.6.9)

Ընտրական քվեաթերթիկները հաշվելուց հետո, հանձնաժողովի նախագահը հաշվողներին ցուցում է տալիս՝ առանձին-առանձին փաթեթներով կնքել.

- ▶ անվավեր քվեաթերթիկները (դրանց վրա գրվում է՝ «Անվավեր է»),
- ▶ ընտրական սուբյեկտին պատկանող ընտրական քվեաթերթիկների տրցակը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Ցուրաքանչյուր թեկնածուին պատկանող քվեաթերթիկների փաթեթի վրա պետք է նշվեն ընտրատարածքային և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անվանումը և համարը, թեկնածովի տվյալները (անուն և ազգանուն) և ընտրական քվեաթերթիկների թիվը: Անվավեր ընտրական քվեաթերթիկների փաթեթի վրա պետք է գրվեն ընտրատարածքային և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անվանումը և համարը, ընտրական քվեաթերթիկների տեսակը և թիվը:
- ▶ Կնքված փաթեթները ստորագրում են հաշվողները և հանձնաժողովի նախագահը:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունների կազմումը (Ըստրական օրենսգիրք՝ հոդված 70-71)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության մեջ տպագիր ձևով արտացոլված են հետևյալ տեղեկությունները.

- ▶ ընտրությունների անվանումը և քվեարկության ամսաթիվը,
- ▶ ընտրատարածքի համարը և անվանումը,
- ▶ ընտրատեղամասի համարը,
- ▶ բացարիկ դեպքում ստեղծված ընտրական տեղամասին համարը (այսպիսին գոյության դեպքում), որը կցված է հիմնական ընտրական տեղամասին,
- ▶ N1 սյունակում՝ միասնական ցուցակում ընտրողների թիվը,
- ▶ թեկնածուները (կարգային համարի մատնանշմամբ):

Զայների հաշվելու գործընթացն ավարտվելուց հետո, հանձնաժողովի քարտուղարը հանձնաժողովի նախագահի հետ համաձայնեցմամբ, լրացնում է քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը և մուտքագրում հետևյալ տվյալները.

- ▶ N2 սյունակում՝ հատուկ ցուցակում ընտրողների թիվը,
- ▶ N3 սյունակում՝ ընտրություններին մասնակցած ընտրողների ստորագրությունների թիվը բոլոր տեսակի (միասնական/հատուկ/շրջիկ քվեատուփի ցուցակ) ընտրողների ցուցակներում ժամը 12-ին և 17-ին,
- ▶ N4 սյունակում՝ ընտրություններին մասնակցած ընտրողների ընդհանուր թիվը (ստորագրությունների գումարը բոլոր տեսակի ցուցակներում, ընտրողների գրանցում իրականացնողների բացատրագրերում արտացոլված տվյալների նախատեսմամբ (այսպիսին գոյության դեպքում)),
- ▶ N5 սյունակում՝ ստացած ընտրական քվեաթերթիկների թիվը,
- ▶ N6 սյունակում՝ անվավեր համարված ընտրական քվեաթերթիկների թիվը,
- ▶ թեկնածուներին տրված ծայների քանակը.

ՈՒԾՎԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ N2, N3, N4, N5, N6 սյունակներում, ինչպես նաև թեկնածուներին տրված ծայների քանակի սյունակներում տրված չորս բաժանմունքանոց վանդակներից չորրորդ (Վերջին) վանդակում քարտուղարը պետք է մուտքագրի միավորների կարգի թվանշանը, երրորդ վանդակում՝ տասնավորների կարգի թվանշանը, երկրորդ վանդակում՝ հարյուրավորների կարգի թվանշանը, առաջին վանդակում՝ հազարավորների կարգի թվանշանը:
- ▶ Այն դեպքում, եթե համապատասխան տվյալների սյունակում մնա դատարկ վանդակ/վանդակներ, ցանկալի է հանձնաժողովի քարտուղարը դատարկ վանդակում/վանդակներում մուտքագրի «X» խորհրդանշանը:

4	Հարյուրավոր մասնակիության ամոմհիշեցութան համար համապատասխան տվյալների սյունակներում մուտքագրի «X» խորհրդանշանը	☒	☐	☐	☐
Միավոր					
Տասնավոր					
Հարյուրավոր					
Հազարավոր					

- ▶ գրանցողների կնիքների և հանձնաժողովի կնիքի համարները:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի բոլոր անդամները պարտավոր են ստորագրել քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը, ինչով հավաստվում է նրանց ներկա գտնվելը ընտրական տեղամասում: Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը չի համաձայնում քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունում տեղ գտած տվյալներին, նա իրավունք ունի, արձանագրություններին գրավոր կցել իր տարբերվող կարծիքը (քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրութան մեջ հատուկ հատկացված սյունակում նշվում են այն տվյալները, որոնց չի համաձայնում հանձնաժողովի անդամը, ինչը հաստատում է ստորագրությամբ): Տարբերվող կարծիքի արտահայտման դեպքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը պարտավոր է ստորագրել քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը՝ հանձնաժողովի անդամի ստորագրության համար հատկացված համապատասխան վանդակում:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության մեջ պետք է նշվի նաև դրա ամսաթիվը և ժամանակը (ժամը և րոպեն): Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը վավերացվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի հատուկ կնիքով: Հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը գրանցում է գրանցամատյանում ելից փաստաթղթերի մասում:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մունիցիպալիտետի սակուբույի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը կողմից կազմվում է համապատասխան տեսակի քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արգելվում է քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրություններում տեղ գտած տվյալներն ուղղել:

Եթե քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության N2, N3, N4, N5, N6 սյունակներում, ինչպես նաև թեկնածուներին տրված ծայների քանակի սյունակները լրացնելիս սխալ է թույլ տրվել, սխալն ուղղելու համար քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության մեջ համապատասխան տվյալների երկայնքով արվում է գրառում «Ուղղված է» և կազմվում է ուղղման արձանագրություն:

Ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը սխալս ուղղելու արձանագրությունը կազմում է հանձնաժողովի նախագահի հետ համաձայնեցմամբ, որում ներառում է հետևյալ տվյալները.

- ▶ ընտրատարածքի համարը և անվանումը,
- ▶ ընտրական տեղամասի համարը,
- ▶ քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության համապատասխան սյունակի համարը, որում կատարվում է ուղղում, թիվը, որը պետք է ուղղվի այս սյունակում և այն թիվը, որ պետք է գրված լինի դրա փոխարեն,
- ▶ թեկնածուի անունը և ազգանունը, որի երկայնքով տվյալներում ուղղումներ են կատարվում, թիվը, որը պետք է ուղղվի այս սյունակում և այն թիվը, որ պետք է գրված լինի դրա փոխարեն:

Ընտրական հանձնաժողովի նիստին ներկա ընտրական հանձնաժողովի բոլոր անդամները պարտավոր են ստորագրել արձանագրությունը: Ուղղման արձանագրությունը կկնքվի ընտրական հանձնաժողովի կնիքով: Հանձնաժողովի քարանցի գրանցամատյանի ելից փաստաթղթերի մասում և քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում: Ուղղման արձանագրությունը կկցվի քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությանը:

ՈՒԾԱՐՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը լրացնելիս սխալ է թույլ տրվել գրանցողների կնիքների համարները, հանձնաժողովի կնիքի համարը, քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը կազմելու ամսաթիվը/ժամանակը մուտքագրելիս, կամ չի կատարվել քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության վավերացում հանձնաժողովի հատուկ կնիքով և նման ձևով տրամադրվել է դրա ֆոտոպատճենը, հանձնաժողովի քարտուղարը պետք է գրի բացատրագիր:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության հրապարակայնությունը

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 2.3.5, հոդված 8.14, հոդված 71.8)

Հանձնաժողովը պարտավոր է քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության ֆոտոպատճենը փակցնել հրապարակային ծանոթացման համար: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության և ուղղման արձանագրության (այսպիսինի գոյության դեպքում) ֆոտոպատճենները, հանձնաժողովի անդամների՝ տարբերվող կարծիքներով (այսպիսինի գոյության դեպքում), պահանջելու դեպքում անհապաղորեն փոխանցում է քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող բոլոր անձանց:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության և անծառայություններն ուղղելու արձանագրության (այսպիսինի գոյության դեպքում) ֆոտոպատճենները պետք է վավերացվեն հանձնաժողովի կնիքով, հանձնաժողովի նախագահի և հանձնաժողովի քարտուղարի ստորագրություններով: Ստացող անձը ֆոտոպատճենները ստանալը հաստատում է քվեարկության օրվա գործակարության մատյանում արված ստորագրությամբ:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության/անծառայություններն ուղղելու արձանագրության հետ կապված հանձնաժողովի անդամների բացատրագրերը (այսպիսինի գոյության դեպքում), պահանջի հիման վրա ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից տրվում է պահանջելուց հետո, 2-օրյա ժամկետում:

Գրանցամատյանը փակելը, քվեարկության օրվա գործակարության մատյանի կնքումը, ընտրական փաստաթղթերի փոխանցումը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 62.11, հոդված 71.12,13)

Բոլոր ընթացակարգերն ավարտելուց հետո, փակվում են հանձնաժողովի գրանցամատյանը և գործակարության մատյանը, այն ստորագրում են հանձնաժողովի նախագահը, հանձնաժողովի քարտուղարը և վավերացվում է հանձնաժողովի հատուկ կնիքով:

Հանձնաժողովը կնքում է.

- ▶ քվեարկության օրվա գործավարության մատյանը և դիմումները /բողոքները,
- ▶ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի հատուկ կնիքը (հանձնաժողովի հատուկ կնիքի կնքված փաթեթը ստորագրում են հանձնաժողովի բոլոր անդամները):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը և գրանցամատյանը չեն կնքվում:

Հանձնաժողովի իրավազոր անձինք ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին են փոխանցում ընտրական պարագաները և ընտրական փաստաթղթերի տուփը / տոպրակը, որում գետեղված են կնքված ընտրական փաստաթղթերը և դրանցից առանձին.

- ▶ քվեարկության արդյունքնորի ամփոփիչ արձանագրությունը, անճշտություններն ուղղելու արձանագրությունը (գոյության դեպքում) և տարբերվող կարծիքը (գոյության դեպքում),
- ▶ գրանցամատյանը և տեղամասային հանձնաժողովի անդամների բացատրագրերը (գոյության դեպքում),
- ▶ դիմումները/բողոքների և քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի կնքված ծրարը:

Ընտրական պարագաների և ընտրական փաստաթղթերի փոխանցման հետ կապված՝ կազմվում է հանձնման-ընդունման ակտ: Հանձնման-ընդունման ակտը ստորագրում են ընտրական փաստաթղթերը տրամադրող և ընդունող անձինք, որից հետո յուրաքանչյուրին փոխանցվում է տվյալ ակտի մեկական օրինակ:

ՄԱՍ IV

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ/
ԲՈՂՈՔՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ I. ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ/ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ

(Ընտրական օրենսգիրը՝ հոդված 61.5, հոդված 62.10, հոդված 72.1, հոդված 73).

Կուսակցության/ընտրական դաշինքի/ընտրողների նախաձեռնող խմբի ներկայացուցիչը, դիտողը իրավունք ունի.

- ▶ դիմում/բողոք փոխանցել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, հանձնաժողովինախագահի տեղակալին կամ հանձնաժողովի քարտուղարին (Հավելված №1),
- ▶ քվեարկության օրը ընտրական ընթացակարգերի հետ կապված դժգոհությունները, բողոքները և դիտողությունները գրանցել քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում (10-րդ և հաջորդ էջերում):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Ոչ-ոք իրավունք չունի խանգարել քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձին քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում գրանցել դժգոհություն, դիտողություն կամ բողոք:
- ▶ Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում գրառում անող անձը պարտավոր է մատնանշել իր ազգանունը, անունը և հասցեն (ըստ Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայականի):

Ընտրատեղամասում քվեարկության ընթացակարգի խախտման մասին դիմումը/բողոքը պետք է կազմվի խախտումը նկատելու պես, քվեարկության օրվա ժամը 7-ից մինչև քվեատուփը բացելը, իսկ ձայները հաշվելու և քվեարկության արդյունքներն ամփոփելու ընթացակարգերի ժամանակ թույլ տրված խախտման մասին և քվեարկության արդյունքների վերանայման կամ անվավեր ճանաչելու պահանջով դիմումը/բողոքը, պետք է կազմվի քվեատուփը բացելուց մինչև քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրություն կազմելը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը դիմումը/բողոքը գրանցում է գործավարության մատյանի մտից փաստաթղթերի մասում, դիմումատուին/բողոքարկողին տեղեկանք է տրամադրում, որում նշվում է դիմումը/բողոքը ընդունելու ամսաթիվը, ժամը և գրանցման համարը: Հանձնաժողովի քարտուղարը տեղեկանքը վավերացնում է ստորագրությամբ (Հավելված №2):

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք խախտումներ են արձանագրել (հայտնաբերել), այս բողոքի գրանցման հետ կապված որոշումն ընդունում է հանձնաժողովը:

Քվեարկության օրվա դիմումներում / բողոքներում անճշտությունների որոշման կարգը

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հոդված 72.2, հոդված 74.2,3,4,5, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի 2012 թվականի մարտի 2-ի №8/2012 որոշում)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը, հանձնաժողովի նախագահը կամ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը որոշում են դիմում / բողոք ներկայացնողի անճշտությունը և խելամիտ ժամկետ սահմանում՝ դրա լրացման համար, եթե դիմումը/բողոքը չի ներառում.

- ▶ դիմումը/բողոքը կազմելու ամսաթիվը և ժամը,
- ▶ դիմումատուի/բողոքողի անունը, ազգանունը և հաշվառման վայրը,
- ▶ ընտրական տեղամասի համարը,
- ▶ վկայի առկայության դեպքում նրա անունը, ազգանունը և գրանցման վայրը:

Դիմումատու/բողոքողը իրավունք ունի սահմանված ժամկետում լրացնել թերությունը համանման դիմում/բողոք ներկայացնելու միջոցով, կամ ներկայացնել նոր դիմում (որտեղ կնշվեն այն տվյալները, որոնց պատճառով էլսահմանվել էր նրա թերությունը): Հանձնաժողովի քարտուղարը գրանցամատյանում անում է «թերություն» գրառումը: Գրառման երկայնքով ստորագրում են դիմումը/բողոքը ներկայացնողը և հանձնաժողովի համապատասխան դեկավար անձը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թերությունը լրացնելու ժամկետը սահմանվում է կողմերի համաձայնության հիման վրա: Թերությունը լրացնելու ժամկետի վերաբերյալ կողմերի անհամաձայնության դեպքում, ժամկետը միանձնյա սահմանում է դիմումը/բողոքը ընդունող անձը:

Թերությունը լրացնելու դեպքում, հանձնաժողովի քարտուղարը, հանձնաժողովի նախագահը կամ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը գրանցամատյանում գրում է «լրացված է» և նշում թերությունը լրացնելու ճշգրիտ ժամանակը և ամսաթիվը: Գրառման երկայնքով ստորագրում են դիմում/բողոք ներկայացնողը և հանձնաժողովի համապատասխան դեկավար անձը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սահմանված ժամկետում թերությունը չլրացնելու դեպքում, դիմումը/բողոքը չի քննարկվում, և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կարգադրություն է հրապարակում դիմումը/բողոքը առանց քննարկման թողմելու մասին:

ԳԼՈՒԽ II. ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻՆ/ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄԸ

(Ընտրական օրենսգիրք՝ հողված 72.3, հողված 73.3, հողված 74.5, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի 2012 թվականի մարտի 2-ի №8/2012 որոշում)

Հանձնաժողովի նախագահը/հանձնաժողովը պարտավոր է անհապաղորեն համապատասխանաբար արձագանքել և վերացնել առկա խախտումը: Դիմումի/բողոքի մեջ նշված խախտումը վերացնելու դեպքում քվեարկության օրվա գործարկության մատյանում հանձնաժողովի քարտուղարը գրում է «խախտումը վերացվել է» և նշում ճշգրիտ ժամանակը:

Այն դեպքում, եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարը/հանձնաժողովը չեն վերացրել խախտումը կամ այլ ձևով մերժել է արձագանքել դիմումին/բողոքին, դիտորդը/ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչը կամ նույն դիտորդական կազմակերպության այլ դիտորդ/ընտրական սուբյեկտի այլ ներկայացուցիչ իրավունք ունի ընտրական տեղամասը բացելուց (ժամը 07:00-ից) մինչև քվեարկութի բացվելը բացահայտված խախտումները անհապաղորեն բողոքարկել համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովում (ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը պարտավոր է համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել՝ խախտումը վերացնելու համար):

Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը/ հանձնաժողովը չի վերացրել խախտումը կամ որևէ այլ ձևով իրաժարվել է արձագանքել դիմումին/բողոքին, որը վերաբերում է ձայները հաշվելուն և քվեարկության արդյունքների ամփոփման ընթացակարգերի ժամանակ կատարված խախտումներին, դիտորդը/ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչը կամ նույն դիտորդական կազմակերպության այլ դիտորդ/ընտրական սուբյեկտի այլ ներկայացուցիչ իրավունք ունի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի/ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի գործողությունը 2 օրացուցային օրվա ժամկետում բողոքարկել համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովում (ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը դիմումը/բողոքը ընսարկում է այն ստանալուց հետո, 2-օրյա ժամկետում):

Ներկայացված դիմումը/բողոքը չի ընսարկվում և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կարգադրություն է իրապարակում դիմումը/բողոքը առանց ընսարկման թողնելու վերաբերյալ, եթե՝

- ▶ դիմումը/բողոքը կազմված է ոչ իրավագոր անձի կողմից,
- ▶ դիմումի/բողոքի մեջ չի նշված խախտման եռթյունը և այն կատարելու ժամանակը,
- ▶ դիմումը/բողոքը ընտրական հանձնաժողովին է փոխանցվել Օրենքով պահանջված ժամկետների խախտմամբ,
- ▶ սահմանված ժամկետում չի լրացվել ներկայացված դիմումի/բողոքի թերությունը:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №1

Ընտրական հանձնաժողով ներկայացված դիմումի/բողոքի ռեկվիզիտները

Դիմումի/բողոքի մեջ նշվում է.

- ▶ դիմումը/բողոքը կազմելու ամսաթիվ, ամիսը, տարեթիվը և ժամանակը*,
- ▶ դիմումատուի/բողոքողի անունը, ազգանունը և հաշվառման վայրը*,
- ▶ ընտրական տեղամասի համարը*,
- ▶ վկայի առկայության դեպքում՝ Նրա անունը, ազգանունը և հաշվառման վայրը*,
- ▶ խախտման եռթյունը և այն թույլ տալու ժամանակը**,
- ▶ խախտողին որոշելու դեպքում՝ Նրա այն տվյալները, որոնք հնարավոր դարձան որոշելի**,
- ▶ խախտողի բացատրագիրը (այսպիսինի գոյության դեպքում)**,
- ▶ դիմումատուի/բողոքողի կոնտակտային հեռախոսի (բնակման վայրի կամ/և բջջայինի) համարը***,
- ▶ դիմումատուի/բողոքողի ֆաքսի համարը և Ելեկտրոնային փոստի հասցեն (դրանց առկայության դեպքում)***,
- ▶ այլ լրացուցիչ տեղեկություններ:

* Տվյալ ռեկվիզիտների ոչ ճշգրիտ կամ ոչ լիարժեք մատևանշումը դիմումի/բողոքի մասին թերության սահմանման հիմունք է, իսկ թերությունը չուղղելու դեպքում՝ այն առանց ընսարկման թողնելու հիմունք:

** Տվյալ ռեկվիզիտները չնշելը, առանց թերությունը որոշելու՝ դիմումը/բողոքը առանց ընսարկման թողնելու հիմունք է:

*** Տվյալ ռեկվիզիտների ոչ ճշգրիտ կամ ոչ լիարժեք մատևանշումը չի կարող դառնալ դիմումի/բողոքի թերության սահմանման և այն առանց ընսարկման թողնելու հիմունք, սակայն կարող է դառնալ կողմին՝ բողոքի ընսարկման հրավիրելու անհնարինության հիմունք:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №2**№ «.....» ընտրատարածք****№ «.....» տեղամասային ընտրական հանձնաժողով****Տեղեկանք****Դիմումի/բողոքի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում գրանցման
վերաբերյալ**

Դիմումը/բողոքը ընդունելու ամսաթիվ, ամիս, տարեթիվ. ....

Դիմումը/բողոքը ընդունելու ժամանակը. ....

Դիմումի/բողոքի գրանցման համարը. ....

Հանձնաժողովի քարտուղար՝ .....

/ստորագրություն/

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №3

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները

1. Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստի հետ կապված լիազորություններ.

- ▶ Հրավիրում եք տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստ:
- ▶ Վարում եք տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստը:

2. Վարչական գործառույթներ.

- ▶ Իրավունքունեցած առաջարկանք տալիս հանձնաժողովին ախագահի տեղակալին, հանձնաժողովի քարտուղարին և հանձնաժողովի այլ անդամների:
- ▶ Իրավունք ունեք, իրավասությունների շրջանակներում, իրապարակել կարգադրություն:
- ▶ Ստանում եք և Ձեր մակագրությամբ բաժանում տեղամասային ընտրական հանձնաժողով մտած ընտրական փաստաթղթերը և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անունով մտից գրագրությունը:
- ▶ Պատասխանատու եք ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովից ընտրական փաստաթղթերի, գույքի և այլ նյութերի ընդունման, պահպանման և ըստ նշանակման տրամադրման համար:
- ▶ Հրապարակայնության ապահովման համար նկատի՝ ունեցեք, որ ընտրական տեղամասում բոլորի համար տեսանելի տեղում պետք է փակցված լինեն.
  - Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կոնտակտային հեռախոսի համարները և այլ տվյալներ,
  - ընտրական վարչակազմի այն իրավական ակտերը, որոնք կվերաբերեն տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գործունեությանը,
  - տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի և հանձնաժողովի նախագահի կարգադրությունները,
  - ընտրողների միասնական ցուցակի հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակն, առանց լուսանկարների), ընտրողների ցուցակներում փոփոխությունների ընդգրկման և անցտությունների բողոքարկման կարգը և ժամկետները:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ▶ Զվեարկության օրվանից առևվազն երկու օր առաջ Ձեզ կփոխանցվեն ճշգրտված ցուցակների վերջնական տարբերակները (ընտրական հանձնաժողովի համար հատկացված տարբերակը՝ սեղանի ցուցակը, և հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը՝ պատի ցուցակը):
- ▶ Հանրային տեղեկատվության համար հատկացված պատի ցուցակի նախնական տարբերակը պետք է հանեք և նույն տեղում փակցնեք ճշգրտված ճամկետները:

**Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները
քվեարկության նախորդ օրը
(19 մայիսի)**

1. Քվեարկության շենքի կազմակերպման հետ կապված լիազորություններ.

- ▶ պատասխանատու եք քվեարկության շենքի կազմակերպման համար, նկատի՝ ուսեցեք.
  - քվեարկության շենքում յուրաքանչյուր 500 ընտրողի համար պետք է կազմակերպվի առևկազն մեկ քվեախցիկ, որտեղ պետք է լինի մեկ գրիչ (անհրաժեշտության դեպքում, պետք է նախատեսվի սահմանափակ հնարավորություն ունեցող ընտրողների համար հարմարեցված քվեախցիկ),
  - պետք է տեղեր առանձնացվեն ընտրողների գրանցման համար և տեղադրվեն սեղաններ՝ գրանցում իրականացնող անձանց քանակին համապատասխան,
  - տեսանելի տեղում պետք է տեղադրվի ընտրական քվեատուվիք,
  - ընտրական քվեատուվի մոտ պետք է տեղադրվի սեղան՝ հատուկ ծրարների համար:
  - պետք է առանձնացվի տեղ՝ լուսանկարահանման և տեսանկարահամանման համար (նպատակահարմար է փակցվի մակագրություն՝ լուսանկարահանման և տեսանկարահամանման տեղ):
- ▶ Քարտուղարի սեղանի վրա պետք է տեղադրվի խոշորացնող ոսպնյակ՝ տեսողական խնդիրներ ունեցող ընտրողների համար, և հատուկ շրջանակ՝ տեսողությունից գուրկ ընտրողների համար:
- ▶ Քվեարկության շենքում տեսանելի տեղում պետք է փակցված լինեն.
  - ընտրողների միասնական ցուցակի հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակը),
  - ընտրողների հատուկ ցուցակի (այսպիսինի գոյության դեպքում) հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակը),
  - շոշիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակի (այսպիսինի գոյության դեպքում) հանրային տեղեկատվության համար հատկացված տարբերակը (պատի ցուցակ),
  - թեկնածուների ցուցակը,
  - քվեարկելու իրահանգը և ԿԸՀ-ի կողմից սահմանված, ընտրական քվեաթերթիկի լրացման կարգը,
  - քաղվածք Օրենքից, թե որ դեպքում է ընտրական քվեաթերթիկն անվավեր,
  - քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրություն,
  - Եթե ընտրական քվեաթերթի մեջ ներառված որևէ ընտրական սուբյեկտ այլևս չի մասնակցում ընտրություններին, քվեարկության շենքում և գաղտնի քվեախցերում հայտարարություն այդ մասին:

2. Ընտրական փաստաթղթերի ընդունման հետ կապված լիազորություններ.

Հիշեցե՛ք. քվեարկությունը սկսվելուց ոչ ուշ, քան 12 ժամ առաջ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովից պետք է ստանաք ընտրական քվեաթերթիկները և հատուկ ծրարները: Ստանալիս համեմատե՛ք փոխանցված ընտրական քվեաթերթիկների և հատուկ ծրարների քանակը հանձնման-ընդունման ակտում տեղ գտած տվյալների հետ: Ստուգե՛ք, որ քվեաթերթիկների վրա նշված լինեն Ձեր ընտրական տեղամասի և ընտրատարածքի համարները:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԻԱՆԾԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԼԻԱԳՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԾՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ (19 ՄԱՅԻՍԻ)

ԺԱՄԸ 07:00-08:00

- Ժամը 07:00-ին բացե՛ք ընտրական տեղամասը, հեռախոսով ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին տեղեկացրե՛ք ընտրական տեղամասը բացելու և հանձնաժողովի անդամների քվորուսի (7 անդամ) մասին:
- Հանձնաժողովի քարտուղարին փոխանցե՛ք ծվեարկության օրվա գործավարության մատյանը, գրանցամատյանը, ծվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը և ցուցադրական արձանագրությունը (փակցվում է բոլորի համար տեսանելի տեղում):
- Ստուգե՛ք ծվեարկության շենքում գտնվող իրավասու անձանց հավատարմագրման վկայականները (ուժի մեջ են ընդունված հաստատող վկայականի հետ): Հիշե՛ք, ծվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեն միայն Օրենքով սահմանված համապատասխան իրավուր անձինք:
- Ի ցույց բոլորի, ստուգե՛ք այն փաթեթի ամբողջականությունը, որում գետեղված է հանձնաժողովի հատուկ կնիքը և գրանցում իրականացնողների կնիքները և բացե՛ք դրանք: Հանձնաժողովի քարտուղարը կնիքի համարը մուտքագրում է ծվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 9-րդ էջում:
- Շրջիկ (տեղափոխվող) ծվեատուիքը տանող հանձնաժողովի 2 անդամների որոշման համար անցկացրե՛ք վիճակահանություն (վիճակահանությանը չեն մասնակցում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ղեկավար անձինք):
Հիշե՛ք, եթե վիճակահանությամբ որոշված շրջիկ ծվեատուիքը տանող հանձնաժողովի անդամը հրաժարվում է իրեն շնորհված գործառույթի իրականացումից, նա կորցնում է հանձնաժողովի անդամների այլ գործառույթների բաշխման համար անցկացվելիք հերթական վիճակահանությանը մասնակցելու իրավունքից:
Հիշե՛ք, որ վիճակահանությամբ որոշված շրջիկ ծվեատուիքը տանող հանձնաժողովի անդամները չեն կարող լինել միևնույն կուսակցության կողմից նշանակված հանձնաժողովի անդամներ:
- Անցկացրե՛ք հերթական վիճակահանությունը հանձնաժողովի անդամների միջև՝ մասցած գործառույթների (ընտրողների հոսքը կարգավորող, ընտրողների գրանցում իրականացնող, ծվեատուիքը և հատուկ ծրարները վերահսկող հանձնաժողովի անդամներ) բաշխման համար: Հանձնաժողովի քարտուղարը վիճակահանության արդյունքները մուտքագրում է ծվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ էջում:
- Հայտարարե՛ք ընտրողների թիվը ընտրողների միասնական ցուցակում, ընտրողների հատուկ և շրջիկ (տեղափոխվող) ծվեատուիքի ցուցակներում (այսպիսինի գոյության դեպքում): Հանձնաժողովի քարտուղարը տվյալները մուտքագրում է ծվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ էջում և ծվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ (ցուցադրական արձանագրության և ծվեարկության օրվա գործավարության մատյանում հատուկ ցուցակի մեջ ընտրողների թիվը գրանցվում է ծվեարկությունն ավարտվելուց հետո):
- Հայտարարե՛ք ստացած ընտրական ծվեաթերթիկների և հատուկ ծրարների քանակը, հանձնաժողովի քարտուղարը ստացած ծվեաթերթիկների թիվը գրանցում է ցուցադրական արձանագրության մեջ և ծվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ էջում:

- Ստուգե՞ք, որ ընտրական քվեատուփերը դատարկ լինեն՝ և՝ հիմնականը, և՝ շրջիկը (տեղափոխվող), քվեատուփերը կնքե՞ք անհատական համար ուսեցող կնիքով: Հանձնաժողովի քարտուղարը քվեատուփի կնքի համարները և կնքման ժամանակը գրում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ էջում:
- Ընտրողների գրանցում իրականացնող յուրաքանչյուր անդամի փոխանցե՞ք. ցուցակ՝ 300 ընտրողով (ընտրողների գրանցում իրականացնողներից մեկին փոխանցե՞ք նաև՝ ընտրողների հատուկ ցուցակը), քվեաթերթիկների մեկական նոթատետր, Նշմարման հեղուկ, գրանցում իրականացնողի կնիք: Հանձնաժողովի քարտուղարը գրանցում իրականացնողների կնիքների համարները գրում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ և 9-րդ էջերում:

Նկատի՝ ուսեցեք.

- Գրանցում իրականացնողները պետք է վերստուգեն նոթատետրում քվեաթերթիկների քանակի ճշգրտությունը, ինչից հետո գրանցում իրականացնողների հետ պետք է ստորագրեք ընտրական քվեաթերթիկների տիտղոսաթերթի վրա եղած ընդունման-հանձնման ակտը:
- Եթե գրանցում իրականացնողների կնիքները անհրաժեշտ քանակից պակաս լինեն կամ կնիքը վնասվի, նվազեցրե՞ք գրանցում իրականացնողների թիվը:
- Գրանցում իրականացնողներից մեկի մոտ տեղադրե՞ք խոշորացնող ոսպնյակ տեսողական ինդիքտներ ուսեցող ընտրողների համար և հատուկ շրջանակ՝ տեսողությունից գուրկ ընտրողների համար:

ՈՒԾՎԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մոլոնիցիալիտետի սակրեբուլոյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ ընտրողների գրանցում իրականացնող հանձնաժողովի անդամին փոխանցեք Մոլոնիցիալիտետի սակրեբուլոյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրությունների համար հատկացված ընտրական քվեաթերթիկների մեկական նոթատետր:

- Ընտրողների հոսքը կարգավորողին փոխանցե՞ք նշմարումը ստուգելու ու լուսակագույն լապտեր:
- Քվեատուփի և հատուկ ծրարները վերահսկողին փոխանցե՞ք հատուկ ծրարները և հիմնական ընտրական քվեատուփի:
- Հանձնաժողովի անդամներին նյութերը փոխանցելուց հետո, անհապաղորեն, միևնու քվեարկության սկսվելը, հանձնաժողովի քարտուղարի հետ լրացրե՞ք ստուգողական թերթի ինքնապատճենվող ծևաթուղթը (բացառությամբ առաջին ընտրողի մասին տվյալների): Ուշադրություն դարձրեք, որ ստուգողական թերթը ստորագրեն հանձնաժողովի բոլոր ներկա գտնվող անդամները:

Ժամը 08:00-ից

- Ընտրական տեղամաս եկած առաջին ընտրողն անցնում է գրանցումը և ստանում ընտրական քվեաթերթիկը: Դրանից հետո ցուցո՞ւմ տվյել հանձնաժողովի քարտուղարին, որ առաջին ընտրողի մասին տվյալները (անունը, ազգանունը և Վրաստանի քաղաքացու անձնական համարը) գրանցի ստուգողական թերթի վրա և ստորագրել տա նրան: Հանձնաժողովի քարտուղարը առաջին ընտրողի տվյալները գրում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ էջում:

Ստորգողական թերթի մեկ օրինակը գցե՞ք հիմնական ընտրական քվեատուփի մեջ, երկրորդ օրինակը՝ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի մեջ (այսպիսինի գոյության դեպքում), իսկ երրորդ օրինակը պահե՞ք:

- Առաջին ընտրողի կողմից գրանցումն անցնելուց հետո, հեռախոսով տեղեկացրե՞ք ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին՝ հիմնական քվեատուփը և տեղափոխվող քվեատուփը (այսպիսինի գոյության դեպքում) կնքելու, ստուգողական թերթը/թերթերը համապատասխան քվետուփի/քվեատուփերի մեջ գցելու և քվեարկությունը սկսելու մասին:

Քվեարկության ընթացքում նկատի՝ ունեցեք.

- Եթե նշմարումը ստորգող հատուկ սարք հայտնաբերում է, որ ընտրողն արդեն ունի նշմարում, նրան արգելվում է մասնակցել քվեարկությանը: Հանձնաժողովի քարտուղարը ընտրողի ով լինելը նշում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ էջում:
- Ընտրողը քվեարկությանը մասնակցում է, եթե ընտրողների համապատասխան ցուցակում կրաստանի քաղաքացու անձնական համարի, սեռի և լրացնկարի հետ մեկտեղ, ամբողջությամբ համապատասխանում են ստորև թվարկված տվյալներից (անուն, ազգանուն, ծննդյան ամիս, ամսաթիվ, տարեթիվ, հասցե): գոնե երեքը:
- Եթե ընտրողների գրանցում իրականացնողն ընտրողի դեմքը և ներկայացված փաստաթղթում կամ ընտրողների ցուցակում առկա լրացնկարը միմյանց անհամապատասխան է համարում, նա տվյալ անհամապատասխանությունը հաստատելու հարցով պետք է դիմի Ձեզ:

Եթե հաստատեքանհամապատասխանությունը, ցուցում տվեք հանձնաժողովի քարտուղարին քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում անել համապատասխան գրառում (ընտրողի անունի, ազգանուն և ընտրողների ցուցակում նրա հերթական համարի նշումով): Սույն գրառումը հանձնաժողովի քարտուղարի հետ հաստատե՞ք ստորագրություններով: Հանձնաժողովի քարտուղարը գործավարության մատյանին պետք է կցի ստորագրությամբ հաստատված ընտրողի կողմից ներկայացված ինքնությունը հաստատող փաստաթղթի ֆոտոպատճենը:

Եթե չեք հաստատի անհամապատասխանությունը, ընտրողների գրանցումն իրականացնողն իրավունք ունի քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում դրա համար հատկացված էջում գրել իր առանձնահատուկ կարծիքը: Հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում պետք է անի համապատասխան գրառում (ընտրողի անվան, ազգանուն և ընտրողների ցուցակում նրա հերթական համարի նշումով): Սույն գրառումը գրանցում իրականացնողը և հանձնաժողովի քարտուղարը պետք է հաստատեն ստորագրություններով: Հանձնաժողովի քարտուղարը գործավարության մատյանին պետք է կցի իր ստորագրությամբ հաստատված ընտրողի կողմից ներկայացված ինքնությունը հաստատող փաստաթղթի ֆոտոպատճենը:

Կերպարագր լրացակարգը կատարելուց հետո ընտրողին տվե՞ք քվեարկությանը մասնակցելու իրավունքը:

- Եթե ընտրողը հրաժարվում է անցնել նշմարման ընթացակարգը, նրան չտաք քվեարկությանը մասնակցելու իրավունքը:
- Եթե քվեարկության ընթացքում պարզվի, որ ընտրողը ընտրացուցակում ստորագրել է այլ ընտրողի ազգանուն դիմաց գտնվող սյունակում, նման դեպքում ընտրողին, որի ազգանուն դիմաց արձանագրված է ստորագրությունը, պետք է ցուցում տրվի ստորագրել նույն սյունակում: Միևնույն ժամանակ, ցուցում տվեք գրանցում իրականացնողին նշվածի վերաբերյալ գրել բացատրագիր (ընտրողի անվան, ազգանուն և ընտրողների ցուցակում նրա հերթական համարի նշումով):
- Եթե ընտրողը կամ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը վսասել է քվեաթերթիկը, ցուցում տվեք ընտրողների գրանցումն իրականացնող անձին փոխել ընտրողի վսասված քվեաթերթիկը նորով: Ընտրողի ներկայությամբ կտրե՞ք վսասված քվեաթերթիկի անկյունը, վրան գրեք՝ «Վսասված է» և ստորագրե՞ք և առանձին պահե՞ք:
- Եթե ընտրողը չի կարող ինքնուրույն լրացնել քվեաթերթիկը, ուշադրություն դարձրեք, որ օգնելու համար քվեախցիկ չիրավիրվի հանձնաժողովի անդամ, թեկնածու, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչ, մամուլի և զանզվածային լրատվության այլ միջոցի ներկայացուցիչ և դիտորդ: Ընտրողին կարող է օգնություն ցուցաբերել ցանկացած անձ, բացի վերոնշյալ անձանցից:

- Եթե ընտրողը ֆիզիկական վիճակի պատճառով (վերին վերջավորություններ չունենալ) չի կարողանում ինքնուրույն իրականացնել քվեարկության ընթացակարգերը, այս դեպքում հիշեցրե՛ք ընտրողների գրանցում իրականացնողին, որ ընտրողին քվեաթերթիկ փոխանցելիս՝ համապատասխան ցուցակի «Ընտրողի ստորագրություն» սյունակում անի գրառում «ֆիզիկական վիճակ» և նշվածը հաստատի ստորագրությամբ:
- Այն ընտրողը, որին միասնական ցուցակում շնորհված է «գտնվում է արտասահմանում» կամ «հյուպատոսական հաշվառման է» կարգավիճակ, քվեարկությանը մասնակցում է ընդհանուր կարգով:
- Այն ընտրողը, որին միասնական ցուցակում շնորհված է «գրանցված է արտասահմանում» կարգավիճակ, քվեարկությանը մասնակցում է արտասահմանում ստեղծված համապատասխան ընտրատեղամասում:

Ժամը 09:00-ից

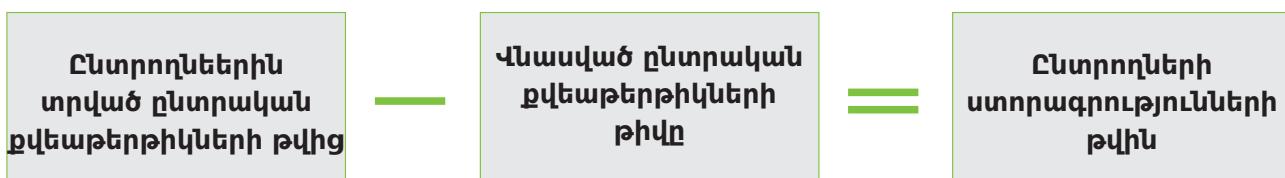
- Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի միջոցով քվեարկության անցկացումը հանձնարարե՛ք վիճակահանությամբ որոշված հանձնաժողովի 2 անդամներին և նրանց փոխանցե՛ք.
- Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակը,
- ընտրողների գրանցումն իրականացնողի ստորագրությամբ և ընտրողների գրանցումն իրականացնողի կնիքով վավերացված անհրաժեշտ քանակի ընտրական քվեաթերթիկներ,
- հատուկ ծրարներ (շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփի ցուցակում առկա ընտրողներին համապատասխան),
- Կնքված շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփը, որում պետք է գետեղված լինի ստուգողական թերթը:
- Շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփի կնքման համար հատկացված կնիքը (տեղափոխվող ընտրական քվեատուփը կնքվում է շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփով ընտրությունն ավարտվելուց հետո):

Հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության օրվա գործակարության մատյանի 4-րդ եջում գրանցում է շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփն ուղեկցող հանձնաժողովի անդամներին փոխանցված քվեաթերթիկների քանակը, ինչպես նաև շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփը ընտրատեղամասից տանելու ժամանակը:

Ժամը 10:00, 12:00, 15:00, 17:00

Խնդրե՛ք ընտրողների գրանցումն իրականացնողներին, առանց քվեարկության ընթացակարգին խանգարելու, հաշվել ընտրողների ցուցակներում ընտրողների ստորագրությունների և իրենց կողմից տրամադրված ընտրական քվեաթերթիկների քանակը (ներառյալ հանձնաժողովի նախագահին փոխանցված վնասված ընտրական քվեաթերթիկների քանակը): Տրված քվեաթերթիկների թիվը կարելի է որոշել հանձնաժողովի նախագահից ստացած քվեաթերթիկների թիվը ընտրողների գրանցում իրականացնողի մոտ մնացած քվեաթերթիկների հետ համեմատելով:

Վերստուգե՛ք տվյալների ճշգրտությունը հետևյալ բանաձևով.

Եթե տվյալների միջև տարբերություն հայտնաբերվի, ընտրողների գրանցումն իրականացնողն անհապաղործն պետք է բացատրագիր գրի, իսկ նրանում առկա տվյալները նախատեսեք քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը լրացնելիս:

Գումարե՛ք յուրաքանչյուր գրանցում իրականացնողից ժամը 10:00, 12:00, 15:00, 17:00-ին ստացած ստորագրությունների թիվը, նրանց գրված բացատրագրերի (այսպիսինի գոյության դեպքում) նախատեսմամբ և տվյալներն անհապաղործն ուղարկե՛ք կարճ տեքստային հաղորդագրությամբ (sms-ով) ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից տրամադրված հեռախոսահամարին:

Ժամը 12:00-ին և ժամը 17:00-ին ընտրողների գրանցումն իրականացնողների հետ հաշված, ընտրողների ցուցակներում քվեարկության մասնակցած ընտրողների ստորագրությունների թիվը հանձնաժողովի քարտուղարը նշում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ եջում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ:

Մինչև ժամը 20:00-ն

Ծրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուվիք ընտրական տեղամաս պետք է վերադարձվի ժամը 20-ից ոչ ուշ: Ծրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուվիք ընտրական տեղամաս վերադարձնելուն պես ցուցո՞ւմ տվեք հանձնաժողովի քարտուղարին քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում ստուգել շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիքի ցուցակի մեջ եղած ստորագրությունների, չօգտագործված կամ/և վնասված ընտրական քվեաթերթիկների և հատուկ ծրարների քանակի ճշտությունը: Անշշտության հայտնաբերման դեպքում շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիքի ուղեկցող հանձնաժողովի անդամները պետք է բացատրագիր գրեն՝ պատճառի մատնանշմամբ: Բացատրագրում արտացոլված տվյալները նկատի՝ ուսեցեք քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը լրացնելիս:

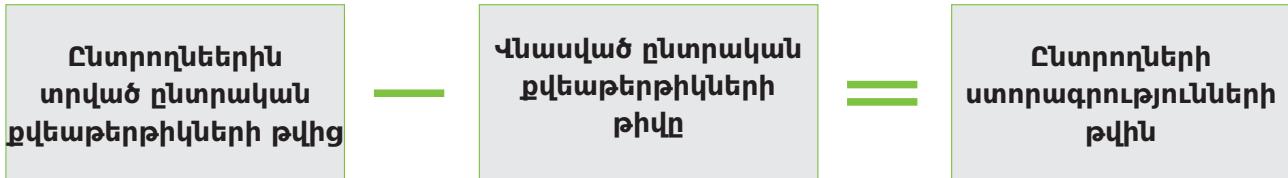
Կտրե՛ք վնասված քվեաթերթիկի/հատուկ ծրարի անկյունը, վրան գրե՛ք «վնասված է» և ստորագրե՛ք: Հանձնաժողովի քարտուղարը շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիքի ցուցակի մեջ եղած ստորագրությունների թիվը, չօգտագործված ընտրական քվեաթերթիկների թիվը, ինչպես նաև քվեատուվիք ընտրական տեղամաս վերադարձնելու ժամանակը գրում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ եջում:

Ժամը 20:00-ից մինչև քվեատուվիք բացելը

- Ժամը 20:00-ին քվեարկությունն ավարտված հայտարարե՛ք: Հանձնարարե՛ք հանձնաժողովի անդամներից մեկին հաշվել հերթում կանգնած ընտրողների թիվը (այսպիսինի գոյության դեպքում): Հանձնաժողովի քարտուղարը նշված տվյալները գրում է քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ եջում: Քվեարկությունն ավարտվելուց հետո փակե՛ք ընտրատեղամասի դուռը և կնքե՛ք ընտրական քվեատուվիքի ճեղքը:
- Հանձնարարե՛ք հանձնաժողովի քարտուղարին քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 26-րդ եջում նշել քվեները հաշվելու ժամանակ քվեարկության շենքում գտնվող անձանց տվյալները:
- Կարևոր է, որ քվեարկությունն ավարտվելուց հետո, մինչև վիճակահանության անցկացումը, յուրաքանչյուր ընտրողների գրանցում իրականացնողի հանձնարարե՛ք հաշվել ընտրողներին տրված ընտրական քվեաթերթիկների (շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիք) ցուցակի համաձայն տրված քվեաթերթիկների նախատեսմամբ), վնասված ընտրական քվեաթերթիկների և ընտրողների ստորագրությունների թիվը, իրենց ծեռքի տակ եղած միասնական և հատուկ ցուցակներում (իրենց կողմից գրված բացատրագրերում նշված տվյալների նախատեսմամբ):

Տրված քվեաթերթիկների թիվը կարելի է որոշել հանձնաժողովի նախագահից ստացած քվեաթերթիկների թիվը ընտրողների գրանցում իրականացնողի մոտ մնացած քվեաթերթիկների հետ համեմատելով:

Տվյալների ճշտությունը վերստուգե՞ք հետևյալ բանաձևով.

Եթե տվյալների միջև անհամապատասխանություն հայտնաբերվի, ընտրողների գրանցում իրականացնողին հանձնարարե՞ք կրկին հաշվել և ճշգրտել քանակը: Եթե տվյալների միջև կրկին հայտնաբերվի տարբերություն խնդրե՞ք ընտրողների գրանցում իրականացնողին բացատրագիր գրել, իսկ դրանում արտացոլված տվյալները նկատի ունեցեք քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը լրացնելիս:

- Վերոնշյալ տվյալները որոշելուց հետո, գրանցում իրականացնողներին հանձնարարե՞ք հաշվել քվեարկության մասնակից ընտրողների գենդերային տվյալները (կանանց թիվը) ընտրողների բոլոր տեսակի ցուցակներում: Տվյալները փոխանցե՞ք ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին:
- Զայները հաշվելու ընթացակարգը սկսելու նպատակով հանձնաժողովի անդամների միջև անցկացրե՞ք վիճակահանություն չորս հաշվողների որոշման համար: <անձնաժողովի քարտուղարը վիճակահանության արդյունքները գրում է քվեարկության օրվա գործակարության մատյանի 3-րդ էջում:
- Վիճակահանություն անցկացրե՞ք ընտրական տեղամասում գտնվող ընտրական սուբյեկտների ներկայացուցիչներից ոչ ավելի, քան 2 ներկայացուցչի որոշման համար, որոնք հաշվողների հետ մասնակցում են իսկական (վավեր) կամ/և անվավեր ընտրական քվեաթերթիկների հաշվելու գործընթացին: <իշե՞ք՝ վիճակահանությանը չեն մասնակցում այն ընտրական սուբյեկտների ներկայացուցիչները, որոնց կողմից նշանակված հանձնաժողովի անդամներն են վիճակահանությամբ որոշված հաշվողներ են: <անձնաժողովի քարտուղարը վիճակահանության արդյունքները գրում է քվեարկության օրվա գործակարության մատյանի 3-րդ էջում:
- Դիտորդների միջև վիճակահանություն անցկացրե՞ք՝ 2 վերահսկողի որոշման համար, եթե դիտորդներն իրենց կազմից փոխհամաձայնությամբ չեն կարողանա ընտրել ընտրական քվեաթերթիկները հաշվելու ընթացակարգը վերահսկող անձանց: <անձնաժողովի քարտուղարը վիճակահանության արդյունքները գրում է քվեարկության օրվա գործակարության մատյանի 3-րդ էջում:
- <աշվողներին ցուցում տվեք հաշվել ընտրողների ստորագրությունների քանակն ընտրողների միասնական ցուցակում, ընտրողների հատուկ ցուցակում և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակում (այսպիսինի գոյության դեպքում):
Հանձնաժողովիքարտուղարը հաշվողների կողմից հաշվածընտրողներիստորագրությունների թիվը, ընտրողների գրանցում իրականացնողների կողմից գրված բացատրագրերում նշված տվյալների նախատեսմամբ (այսպիսինի գոյության դեպքում) գրում է քվեարկության օրվա գործակարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ էջում և ցուցադրական արձանագրության մեջ:
- <անձնաժողովի քարտուղարին ցուցը լմ տվեք առանձին-առանձին փաթեթներում դասավորել ընտրողների միասնական ցուցակի, ընտրողների հատուկ ցուցակի և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակի (այսպիսինի գոյության դեպքում) սեղանի տարբերակները, չօգտագործված և վնասված քվեաթերթիկները: <անձնաժողովի քարտուղարը մինչև փաթեթի մեջ տեղափորելը պետք է կտրի չօգտագործված քվեաթերթիկների անկյունները:

- Հաշվողներին ցուցում տվեք առանձին-առանձին կտրել ընտրողների միասնական ցուցակի, ընտրողների հատուկ ցուցակի և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակի սեղանի տարբերակները, ինչպես նաև չօգտագործված և վնասված քվեաթերթիկների տոպարակները և ընտրողների գրանցում իրականացնողների կնիքները:

Կնքման գծի վրա ստորագրե՛ք հաշվողների հետ: Փաթեթի վրա նշե՛ք ընտրատարածքային և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների անվանումը, համարը, ընտրական փաստաթղթերի տեսակը:

Քվեատուփի բացելը, քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունների լրացումը

- Ստուգե՛ք քվեատուփի և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի (այսպիսինի գոյության դեպքում) կնիքների ամբողջականությունը:
- Նախ՝ բացե՛ք շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփը (այսպիսինի գոյության դեպքում): Հաշվողները ստուգում են ընտրական քվեատուփում ստուգողական թերթի առկայությունը և որոշում են դրա և հանձնաժողովում համեմատության նպատակով պահված ստուգողական թերթի նույնականությունը:
- Բացե՛ք հիմնական ընտրական քվեատուփը: Հաշվողները ստուգում են ընտրական քվեատուփում ստուգողական թերթի առկայությունը և, դրա իսկականը լինելը հավաստելու նպատակով, համեմատում են հանձնաժողովում համեմատության նպատակով պահված ստուգողական թերթի հետ:
- Բացե՛ք բացառության դեպքում ստեղծված ընտրական տեղամասի ընտրական քվեատուփը (այսպիսինի գոյության դեպքում): Հաշվողները ստուգում են ընտրական քվեատուփում ստուգողական թերթի առկայությունը և, դրա իսկականը լինելը հավաստելու նպատակով, համեմատում են հանձնաժողովում համեմատության նպատակով պահված ստուգողական թերթի հետ:
- Եթե ամեն ինչ կարգին լինի, հաշվողները իրար պետք է խառնեն ընտրական տեղամասի շրջիկ (տեղափոխվող), հիմնական և բացառության դեպքում ստեղծված ընտրական քվեատուփերից դատարկած հատուկ ծրարները:
- Կնքե՛ք ստուգողական թերթերը: Կնքված փաթեթի վրա նշե՛ք ընտրական տեղամասի անվանումը, համարը, ընտրական փաստաթղթերի տեսակը և ստորագրե՛ք:
- Հաշվողներին ցուցում տվեք տեսակավորել ընտրական քվեաթերթիկները:

Նկատի՝ ունեցեք

- ✓ Առաջին հաշվողը, հատուկ ծրարից վերցնում է ընտրական քվեաթերթիկները, ստուգում է ընտրական քվեաթերթիկի վավերականությունը, հայտարարում է՝ ում է տրված ձայնը, ընտրական քվեաթերթիկներն ըստ ընտրական սուբյեկտներին տրված ձայների փոխանցում է երկրորդ և երրորդ հաշվողներին, անվագեր համարված ընտրական քվեաթերթիկները, կասկածելի համարված ընտրական քվեաթերթիկները և անորոշ նմուշի քվեաթերթիկները փոխանցում է չորրորդ հաշվողին, հատուկ ծրարն առանձին է դնում:
- ✓ Հաշվողներն առանձին-առանձին են դասավորում. քվեաթերթիկները՝ ըստ յուրաքանչյուր ընտրական սուբյեկտին տրված ձայների, անորոշ նմուշի քվեաթերթիկները, անվագեր համարված ընտրական քվեաթերթիկները, կասկածելի համարված ընտրական քվեաթերթիկները:

- Հանձնաժողովի հետ մեկտեղ մեկ առ մեկ քվեարկե՛ք կասկածելի համարված ընտրական քվեաթերթիկները (այսպիսինի գոյության դեպքում): Որոշումն ընդունվում է ձայների մեծամասնությամբ: Զայները հավասար լինելու դեպքում որոշիչ է հանձնաժողովինախազգահի ձայնը:
- Հաշվողներին ցուցո՛ւմ տվեք հաշվել անվավեր ընտրական քվեաթերթիկները և յուրաքանչյուր ընտրական սուբյեկտի ստացած ձայները/ընտրական քվեաթերթիկները:
- Հայտարարե՛ք յուրաքանչյուր ընտրական սուբյեկտի կողմից ստացած ձայների և անվավեր քվեաթերթիկների թիվը և հանձնաժողովի քարտուղարի հետ ստուգե՛ք տվյալների ճշգրտությունը: Հանձնաժողովի քարտուղարը տվյալները պետք է մուտքագրի քվեարկության օրվա գործարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ էջում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ:
- Հաշվողներին ցուցո՛ւմ տվեք կապել և կնքել անվավեր ընտրական քվեաթերթիկները (առանձին են կնքում այլ ընտրական տեղամասի համար հատկացված անվավեր ընտրական քվեաթերթիկները, այսպիսինի գոյության դեպքում), յուրաքանչյուր ընտրական թեկնածուի պատկանող ընտրական քվեաթերթիկները:
Յուրաքանչյուր թեկնածուի պատկանող ընտրական քվեաթերթիկների փաթեթի վրա նշեք ընտրատարածքային և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անվանումները և համարը, թեկնածուի տվյալները (անունը և ազգանունը) և ընտրական քվեաթերթիկների թիվը:
Անվավեր ընտրական քվեաթերթիկների փաթեթների վրա պետք է նշվի ընտրատարածքային և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անվանումները և համարը, ընտրական քվեաթերթիկների տեսակը և թիվը:
Փաթեթների կնքման գծի վրա ստորագրե՛ք հաշվողների հետ:

- Հանձնաժողովի քարտուղարը, Ձեզ հետ համաձայնեցնելով, լրացնում է քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը: Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը կազմելիս՝ պետք է նկատի առնվեն ընտրողների գրանցումն իրականացնելու բացատրագրերում (այսպիսինի գոյության դեպքում) նշված տվյալները: Հանձնաժողովի բոլոր անդամները պարտավոր են ստորագրել քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը, ինչով հավաստվում է նրանց ներկա գտնվելը ընտրատեղամասում: Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը պետք է վավերացնեք հանձնաժողովի հատուկ կնիքով:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մոլնիցիայի հատետի սակրեբուզի միջանկյալ և քաղաքացիություններ, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից կազմվում են համապատասխան տեսակի քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրություններ:

Հանձնաժողովի քարտուղարը քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը գրանցում է գրանցամատյանում ելից փաստաթղթերի մասում:

Նկատի՝ ուսեցեք. Արգելվում է քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության մեջ տեղ գտած տվյալներն ուղղել:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը կազմելու կարգը տեսե՛ք Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների ուղեցույց հրահանգում՝ Մաս III, Գլուխ III, Ենթագլուխ՝ «Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության կազմում»:

- Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության ֆուտոպատճեններ տրամադրելիս (պահանջելու դեպքում՝ հանձնաժողովի քարտուղարի հետ ստորագրե՛ք և վավերացրե՛ք դրանք հանձնաժողովի հատուկ կնիքով: Ֆուտոպատճենը ստացող անձը գործավարության մատյանում ստորագրությամբ է հաստատում այն ստանալը:

Նկատի՝ ուսեցեք. Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության/ուղղման արձանագրության հետ կապված հանձնաժողովի անդամների բացատրագրերը (այսպիսինի գոյության դեպքում), պահանջի հիման վրա, տրվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից, պահանջելուց հետո, 2-օրյա ժամկետում:

- Առանձին-առանձին փաթեթներով կնքե՛ք հանձնաժողովի հատուկ կնիքը (հանձնաժողովի հատուկ կնիքի կնքված փաթեթի վրա ստորագրում են հանձնաժողովի բոլոր անդամները) քվեարկության օրվա գործավարության մատյանը, դիմում-բողոքներների հետ:

Հիշե՛ք՝ գրանցամատյանը և քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը չեն կնքվում:

- Կնքված ընտրական փաստաթղթերը գետեղե՛ք մեծ արկղի կամ տոպրակի մեջ և տարե՛ք ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով: Արկղից/տոպրակից առանձին՝ տարե՛ք քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը, ուղղման արձանագրության հետ (այսպիսինի գոյության դեպքում) և գրանցամատյանը, հանձնաժողովի անդամների բացատրագրերով (այսպիսինի գոյության դեպքում), ինչպես նաև քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի և դիմում-բողոքների կնքված փաթեթը:

Նկատի՝ ուսեցեք.

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը պարտավոր է անհապաղորեն համապատասխանաբար արձագանքել դիմումին/բողոքին (այսպիսինի գոյության դեպքում), և վերացնել առկա խախտումը:

Քվեարկության օրվա դիմումի/բողոքի հետ կապված հանձնաժողովի նախագահի կողմից իրականացվելիք լիազորությունները մանրամասնորեն տեսե՛ք Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների ուղեցույց իրահանգում՝ Մաս IV:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №4

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղարի լիազորությունները քվեարկության օրը (19 մայիսի)

Ժամը 07:00-08:00

- Ընտրական տեղամասը բացելիս՝ հանձնաժողովի նախագահից ստացե՞ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանը, գրանցամատյանը, քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը և ցուցադրական արձանագրությունը: Քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրությունը փակցրե՞ք ընտրական տեղամասում բոլորի համար տեսանելի տեղում:
- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի առաջին եջում գրանցե՞ք ընտրատեղամասը բացելիս քվեարկության շենքում գտնվող հանձնաժողովի բոլոր անդամների անունները և ազգանունները (Նրանց ընտրողների անունները սուբյեկտների մատնանշմամբ), ինչպես նաև քվեարկության շենքում գտնվելու հրավիլնը ունեցող բոլոր այլ անձանց անուն-ազգանունները (Նրանց ներկայացնող կազմակերպություն կամ ընտրական սուբյեկտի մատնանշմամբ) և ստորագրությամբ վավերացնել տվեք նրանց:
Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի երկրորդ, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ 10-րդ և հաջորդ էջերում ևս գրե՞ք ընտրական տեղամասը բացելուց հետո քվեարկության շենք եկած հանձնաժողովի անդամի, քվեարկության շենքում գտնվելու հրավիլնը ունեցող այլ անձանց տվյալները, ընտրատեղամաս նրանց մուտք գործելու ժամանակի մատնանշմամբ և ստորագրությամբ հաստատել տվեք նրանց:
- Հանձնաժողովի նախագահի կողմից հանձնաժողովի հատուկ կնիքի և գրանցում իրականացնողների կնիքների կնքված փաթեթը բացելուց հետո, տվյալ կնիքի համարը նշե՞ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 9-րդ էջում:
- Հանձնաժողովի անդամների միջև գործառույթների բաշխման նպատակով անցկացված վիճակահանության արդյունքները գրանցե՞ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ էջում:

Նկատի՝ ունեցեք.

- ✓ Եթե հանձնաժողովի անդամը հրաժարվում է կատարել վիճակահանությամբ իրեն շնորհված գործառույթը, տվյալները պետք է գրանցեք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 25-րդ էջում:
- ✓ Հանձնաժողովի անդամների վիճակահանությամբ որոշված գործառույթներն այլ անդամի ժամանակավոր փոխանցման դեպքում, տեղեկությունը պետք է գրանցեք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 5-րդ էջում:
- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ էջում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ գրե՞ք ընտրողների ընդհանուր ցուցակի և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիֆի ցուցակի մեջ (այսպիսինի գոյության դեպքում) առկա ընտրողների քանակը: Ցուցադրական արձանագրության և քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում հատուկ ցուցակում ընտրողների թիվը գրվում է քվեարկությունն ավարտվելուց հետո:
- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ էջում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ գրե՞ք ստացած ընտրական քվեաթերթիկների քանակը:

- Ընտրական քվեատուիտերի կնքման ժամանակը և ընտրական քվեատուիտերի կնիքների անհատական համարները նշե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ Եղում:

- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ և 9-րդ Եցերում նշե՛ք ընտրողների գրանցումն իրականացնողներին փոխանցած կնիքների համարները:

- Երաշխավորվում է մինչև քվեարկությունը սկսվելը, հանձնաժողովի նախագահի հետ մեկտեղ լրացնել ստուգողական թերթի ինքնապատճենվող ձևաթուղթը (բացառությամբ առաջին ընտրողի մասին տվյալների): Ուշադրություն դարձրեք, որ ստուգողական թերթը ստորագրեն հանձնաժողովի բոլոր ներկա գտնվող անդամները:

Ժամը 08:00-ից

- Ընտրական տեղամաս եկած առաջին ընտրողի մասին տվյալները (անուն, ազգանուն և Վրաստանի քաղաքացու անձնական համար) գրանցե՛ք ստուգողական թերթերում, ստորագրել տվե՛ք նրան: Առաջին ընտրողի մասին տվյալները գրանցե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ Եղում:

Քվեարկության գործընթացում նկատի՝ ունեցեք

- ✓ Եթե նշմարումը ստուգելիս պարզվի, որ ընտրողն արդեն ունի նշմարում, նրա ով լինելը պետք է նշե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ Եղում:
- ✓ Եթե ընտրողի դեմքը անձք հաստատող փաստաթղթում կամ ընտրողների ցուցակում առկա լրւանկարը իրար անհամապատասխան համարվելու, քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 29-31-րդ Եցերում պետք է գրանցե՛ք համապատասխան տվյալներ և հաստատեք ստորագրությամբ: Գործավարության մատյանին պետք է կցե՛ք ընտրողի կողմիցներկայացված ինքնությունը հաստատող փաստաթղթի ֆոտոպատճենը:

Ժամը 09:00-ից

- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ Եղում նշե՛ք, թե որքան ընտրական քվեաթերթիկ է փոխանցվել շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիքը տանող հանձնաժողովի անդամներին և նշե՛ք շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիքը ընտրական տեղամասից տանելու ժամանակը:

Ժամը 12:00

- Ընտրողների գրանցում իրականացնողների կողմից հաշված քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ստորագրությունների քանակը նշե՛ք գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ Եղում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ:

Ժամը 17:00

- Ընտրողների գրանցում իրականացնողների կողմից հաշված քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ստորագրությունների քանակը նշե՛ք գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ Եղում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ:

Մինչև ժամը 20:00-ն

- Ծոցիկ (տեղափոխվող) քվեատուիքը ընտրատեղամաս վերադարձնելուն պես, ստուգե՛ք շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիքի ցուցակում առկա ստորագրությունների, չօգտագործված կամ/և վնասված քվեաթերթիկների և հատուկ ծրարների քանակի ճշտությունը: Անճշտություն հայտնաբերելու դեպքում, շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուիքին ուղեկցող հանձնաժողովի անդամները պետք է բացատրագիր գրեն՝ պատճառի մատնանշմամբ: Բացատրագրում արտացոլված տվյալները նախատեսե՛ք քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության տվյալներում:

Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ էջում գրե՛ք ընտրողների ստորագրությունների թիվը շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի ցուցակում, չօգտագործված քվեաթրթիկների թիվը, ինչպես նաև ընտրական տեղամաս քվեատուվի վերադարձնուլ ժամանակը:

Ժամը 20:00-ից մինչև քվեատուվի բացելը

- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 4-րդ էջում նշե՛ք ժամը 20:00-ի դրությամբ հերթում կանգնած ընտրողների քանակը (այսպիսինի գոյության դեպքում):
- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 26-րդ էջում նշե՛ք ծայները հաշվելու ժամանակ քվեարկության շենքում գտնվող հանձնաժողովի բոլոր անդամների անուն-ազգանունները (Նրանց ընտրողների անուն-ազգանունները կազմակերպության կամ ընտրական սուբյեկտի մատնաշմամբ), ինչպես նաև քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող բոլոր այլ անձանց անուն-ազգանունները (Նրանց ներկայացնող կազմակերպության կամ ընտրական սուբյեկտի մատնաշմամբ) և ստորագրությամբ հաստատե՛լ տվեք նրանց:
- Քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 3-րդ էջում նշե՛ք.

  - հանձնաժողովի անդամների միջև հաշվողների գործառույթները վիճակահանությամբ բաշխելու արդյունքները,
  - վիճակահանությամբ որոշված ընտրական սուբյեկտների ներկայացուցիչների տվյալները, որոնք հաշվողների հետ մասնակցում են վավեր կամ/և անվավեր ընտրական քվեաթերթիկների հաշվման գործընթացին,
  - քվեաթերթիկները հաշվելու գործընթացի վերահսկման համար դիտորդներից որոշված վերահսկողների տվյալները:

Նկատի՝ ունեցեք.

Եթե հանձնաժողովի անդամը կամ/և ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցիչը հրաժարվում է ն վիճակահանությամբ որոշված գործառույթի կատարումից, նրա տվյալները պետք է գրանցեք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 25-րդ էջում:

- Հաշվողների կողմից հաշված ընտրողների ստորագրությունների թիվը, ընտրողների գրանցողների կողմից բացատրագրերում նշված տվյալների նախատեսմամբ (այսպիսինի գոյության դեպքում) գրե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ էջում և ցուցադրական արձանագրության մեջ:
- Առանձին-առանձին փաթեթավորե՛ք ընտրողների միամնական ցուցակի, ընտրողների հատուկ ցուցակի, ինչպես նաև շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվի (այսպիսինի գոյության դեպքում) ցուցակի սեղանի տարբերակները, չօգտագործված և վնասված քվեաթերթիկները: Մինչև փաթեթների մեջ տեղափոխելու կտրե՛ք չօգտագործված և վնասված քվեաթերթիկների անկյունները:
- Գրանցե՛ք այն դեպքերի թիվը, որոնք վերաբերում են ընտրողի դեմքի և ներկայացված անձը հաստատող փաստաթղթում/ ընտրողների ցուցակում առկա լրացների միմյանց հետ անհամապատասխանությանը: Նշված տվյալները, ինչպես նաև անձը հաստատող փաստաթղթի ֆոտոպատճենների թիվը գրանցե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 31-րդ էջում: Կնքե՛ք անձը հաստատող փաստաթղթի ֆոտոպատճենը: Կնքված փաթեթի վրա նշե՛ք ընտրական տեղամասի անվանումը և համարը, փաստաթղթերի տեսակը: Կնքման գժի վրա ստորագրե՛ք:

Քվեատուփը բացելու, քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունների կազմումը

- Հաշվողների կողմից հաշված անվավեր ընտրական քվեաթերթիկների և թեկնածուների կողմից ստացած ծայների քանակը հաշվելուց հետո, հանձնաժողովի նախագահի հետ ստուգե՛ք տվյալների ճշտությունը: Ստացված արդյունքները նշե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 6-րդ կամ/և 7-րդ Եշում և քվեարկության արդյունքների ցուցադրական արձանագրության մեջ (այլ ընտրական տեղամասի համար հատկացված անվավեր ընտրական քվեաթերթիկների քանակը նշվում է միայն քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում):
- Հանձնաժողովի նախագահի հետ համաձայնեցմամբ, լրացրե՛ք քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը: Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը կազմելիս՝ պետք է նկատի առնված լինեն ընտրողների գրանցումն իրականացնողների բացատրագրերում (այսպիսինի գոյության դեպքում) նշված տվյալները: Հանձնաժողովի բոլոր անդամները պարտավոր են ստորագրել քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը, ինչով հաստատվում է նրանց ներկա գունվելը ընտրական տեղամասում: Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը պետք է վավերացնեք հանձնաժողովի հատուկ կնիքով:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մոլովիցիալիտետի սակրեբուղի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից կազմվում են համապատասխան տեսակի քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրություններ:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը գրանցե՛ք գրանցամատյանի ելից փաստաթղթերի մասում:

Նկատի՝ ունեցեք. Ազելվում է քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության մեջ գրված տվյալներն ուղղել:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունը և ուղղման արձանագրությունը կազմելու կարգը տեսե՛ք Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների ուղեցույց հրահանգում՝ Մաս III, Գլուխ III:

- Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության ֆոտոպատճեն տրամադրելիս (պահանջելու դեպքում)` հանձնաժողովի քարտուղարի հետ ստորագրե՛ք և վավերացրե՛ք դրանք հանձնաժողովի հատուկ կնիքով: Տրված ֆոտոպատճենը գրանցե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանում: Ֆոտոպատճենը ստացող անձին գործավարության մատյանում ստորագրությամբ հաստատել տվե՛ք ֆոտոպատճենը ստանալը:

Նկատի՝ ունեցեք. Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրության/ուղղման արձանագրության հետ կապված հանձնաժողովի անդամների բացատրագրերը (այսպիսինի գոյության դեպքում), պահանջի հիման վրա տրվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից, պահանջելուց հետո, 2-օրյա ժամկետում:

- Քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրություն կազմելուց և ֆոտոպատճեններ տրամադրելուց հետո փակե՛ք քվեարկության օրվա գործավարության մատյանը և գրանցամատյանը, հաստատե՛ք Ձեր և հանձնաժողովի նախագահի ստորագրություններով, ինչից հետո դրանք վավերացրե՛ք տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքով:

Նկատի՝ ունեցեք.

Գրանցամատյանում և քվեարկության օրվա գործավարության մատյանի 21-րդ-24-րդ էջերում պետք է գրանցեք քվեարկության օրվա բոլոր մտից դիմումները/բողոքները և դիմումատուին/բողոքարկողին տեղեկանք տրամադրեք, որում նշվում է դիմումը/բողոքը ընդունելու ամսաթիվը, ժամը և գրանցման համար: Տեղեկանքը պետք է վավերացնեք ստորագրությամբ:

Քվեարկության օրվա դիմումի/բողոքի հետ կապված հանձնաժողովի քարտուղարի կողմից իրականացվելիք լիազորությունները մակարած տեսե՛ք Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների ուղեցույց հրահանգի IV մասում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №5

Հանձնաժողովի՝ ընտրողների հոսքը կարգավորող անդամի գործառույթները

- ▶ Կարգավորե՛ք ընտրական տեղամաս մտած ընտրողների հոսքը:
- ▶ Ընտրողին խնդրե՛ք ներկայացնել Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայականը կամ Վրաստանի քաղաքացու անձնագիրը:
- ▶ Ուլտրամանուշակագույն լապտերով ստուգե՛ք, թե չունի արդյոք ընտրողը Նշմարում, և, եթե կհամոզվեք, որ ընտրողը չունի Նշմարում, նրան տվե՛ք քվեարկությանը մասնակցելու իրավունք:
- ▶ Հետևե՛ք՝ քանի ընտրող է կանգնած ընտրողի համար հատկացված գրանցման սեղանի մոտ: Եթե գրանցման սեղանի մոտ երկուսից ավելի ընտրող կա կանգնած, ժամանակավորապես դանդաղեցրե՛ք քվեարկության շենք հերթական ընտրողի մուտքը:
- ▶ Ընտրողին ուղղորդե՛ք դեպի այն գրանցման սեղանը, որին պատկանում է ընտրողների ցուցակում ընդգրկված՝ նրա ազգանուն առաջին տառը:

Նկատի՝ ուսեցեք.

- ✓ Եթե ընտրողը չունի Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայական կամ Վրաստանի քաղաքացու անձնագիր, բացատրե՛ք, որ նա չի կարող մասնակցել քվեարկությանը, և խնդրե՛ք լրել ընտրական տեղամասը:
- ✓ Եթե ուլտրամանուշակագույն լապտերով Նշմարումը ստուգելիս պարզվի, որ ընտրողն արդեն ունի Նշմարում, նրան արգելվում է մասնակցել քվեարկությանը: Ընտրողի ով լինելը տեղեկացրե՛ք հանձնաժողովի նախագահին: Ընտրողին խնդրե՛ք լրել ընտրական տեղամասը:
- ✓ Այն ընտրողը, որը «Փիզիկական վիճակի», մասնավորապես, վերին վերջավորություններ չունենալու պատճառով չի կարողանում ինքնուրույն իրականացնել քվեարկության ընթացակարգերը, չի անցնում Նշմարման ստուգման և Նշմարման ընթացակարգերը:

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ՝ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԱՆԴԱՄԻ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ

- ▶ Ընտրողին խնդրե՞ք ներկայացնել Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայականը կամ Վրաստանի քաղաքացու անձնագիրը:
- ▶ Ստուգե՞ք, թե ընդգրկված է արդյոք ընտրողը ընտրողների միասնական կամ հատուկ ցուցակի մեջ, և համեմատե՞ք ընտրողի անձնական համարը ընտրողների ցուցակում առկա համարի հետ:
- ▶ Ստուգե՞ք ներկայացված փաստաթղթում առկա ընտրողի հաշվառման տվյալների և ընտրողների ցուցակում ընդգրկված տվյալների համապատասխանությունը:

Նկատի՝ ուժեցեք.

- ✓ Ընտրողը քվեարկությանը մասնակցում է, եթե ընտրողների համապատասխան ցուցակում Վրաստանի քաղաքացու անձնական համարի, սեղի և լուսանկարի հետ մեկտեղ, ամբողջությամբ համապատասխանում են ցուցակում առկա տվյալներից (անուն, ազգանուն, ծննդյան ամիս, ամսաթիվ, տարեթիվ, հասցե) գույն երեքը:
- ✓ Եթե ընտրողի դեմքը և ներկայացված փաստաթղթում կամ ընտրողների ցուցակում առկա լուսանկարը միմյանց անհամապատասխան համարեք, տվյալ անհամապատասխանությունը հաստատելու հարցով դիմե՞ք հանձնաժողովի նախագահին և սպասե՞ք նրա ցուցումներին: Եթե հանձնաժողովի նախագահը չի հաստատի անհամապատասխանությունը, իրավունք ունեք քվեարկության օրվա գործակարության մատյանում նշել Ձեր առանձնահատուկ կարծիքը, ինչը հանձնաժողովի քարտուղարի հետ հաստատում եք ստորագրություններով: Անկախ ընտրողի դեմքը և ներկայացված անձը հաստատող փաստաթղթում/ընտրողների ցուցակում առկա լուսանկարը անհամապատասխան համարելուց, ընտրողը մասնակցում է քվեարկությանը:
- ▶ Ընտրողին արե՞ք նշմարում աջ ձեռքի բթամատի կամ ցուցամատի եղումքի վրա, եթե տվյալ գործողության կատարումն անհնար է՝ աջ ձեռքի մյուս մատների վրա, եթե դա ևս անհնար է, նոյն կարգով՝ ձախ ձեռքի վրա:

Նկատի՝ ուժեցեք. Նշմարման ընթացակարգ անցնելուց հրաժարվելու դեպքում, ընտրողն իրավունք չունի մասնակցելու քվեարկությանը, և նրան չի տրամադրվում քվեաթերիկ:

- ▶ Ստորագրե՞ք ընտրողների միասնական ցուցակի համապատասխան սյունակում, ընտրողի ազգանվան երկայնքով:
- ▶ Խնդրե՞ք ընտրողին ընտրացուցակում իր ազգանվան երկայնքով ստորագրությամբ հաստատել քվեաթերիկ/քվեաթերիկներ ստանալը:

Նկատի՝ ուժեցեք. Եթե քվեարկության ընթացքում պարզվի, որ ընտրողը ընտրացուցակում ստորագրել է այլ ընտրողի ազգանվան դիմաց գտնվող սյունակում, և մասն դեպքում ընտրողին, որի ազգանվան դիմաց արձանագրված է ստորագրությունը, պետք է ցուցում տաք ստորագրելու նույն սյունակում: Միևնույն ժամանակ, նշվածի վերաբերյալ պետք

Ե բացատրագիր գրեք (ընտրողի անվան, ազգանվան և ցուցակում նրա հերթական համարի մատևանշմամբ):

- ▶ Ըվեաթերթիկ տրամադրելիս՝ ստորագրե՛ք դրա դարձերեսին համապատասխան սյունակում և հաստատե՛ք գրանցում իրականացնողի կնիքով:
- ▶ Ընտրողին փոխանցե՛ք Ձեր կողմից ստորագրված և գրանցումն իրականացնողի կնիքով վավերացված ընտրական քվեաթերթիկը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒՅՑՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մունիցիպալիտետի սակրեբուզոյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ, ընտրողներին փոխանցեք սահմանված կարգով վավերացված երկու տեսակի ընտրական քվեաթերթիկ:

Նկատի՝ ուսեցեք. Եթե Դուք կամ ընտրողը վեսաեք ընտրական քվեաթերթիկը, այդ մասին անհապաղ տեղեկացրե՛ք հանձնաժողովի նախագահին և ընտրողին փոխանցե՛ք նոր (Ձեր կողմից ստորագրված և գրանցումն իրականացնողի կնիքով վավերացված) ընտրական քվեաթերթիկ:

- ▶ Ուղղորդե՛ք ընտրողին դեպի քվեախցիկ:

Նկատի՝ ուսեցեք

- ✓ Այս ընտրողը, որը ֆիզիկական վիճակի, մասնավորապես, վերին վերջավորություններ չունենալու պատճառով չի կարողանում ինքնուրույն իրականացնել քվեաթերթյան ընթացակարգերը, չի անցնում նշմարման ընթացակարգը: Ընտրողին ընտրական քվեաթերթիկ փոխանցելիս՝ ընտրողների միասնական ցուցակի «Ընտրողի ստորագրություն» սյունակում պետք է անեք «ֆիզիկական վիճակ» գրառումը և հաստատեք ստորագրությամբ:
- ✓ Երաշխավորվումէ, որժամը 10:00-ին, 12:00-ին, 15:00-ին և 17:00-ին, առանցքվեաթերթյան գործընթացին խանգարելու, հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ վերահաշվեք ընտրողների ցուցակներում ընտրողների ստորագրությունների, Ձեր կողմից տրված ընտրական քվեաթերթիկների քանակները և հանձնաժողովի նախագահին փոխանցված վեսաված քվեաթերթիկների քանակը և տվյալները տեղեկացնեք հանձնաժողովի նախագահին: Տրված քվեաթերթիկների թիվը կարելի է որոշել հանձնաժողովի նախագահից ստացած քվեաթերթիկների թիվը ընտրողների գրանցում իրականացնողի մոտ մնացած քվեաթերթիկների հետ համեմատելով:
- ✓ Եթե տվյալների միջև տարբերություն հայտնաբերվի, անհապաղորեն պետք է բացատրագիր գրեք, պատճառի մատևանշմամբ: Քվեաթերթյունն ավարտվելուց հետո, հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ, կրկին պետք է վերստուգեք տվյալների ճշգրտությունը:
- ✓ Վերնոշյալ տվյալների ճշտության վերստուգումը պետք է իրականացնեք նաև ընտրողների գրանցում իրականացնողի գործառույթի ժամանակավոր փոխանցման դեպքում:
- ✓ Այս ընտրողը, որին միասնական ցուցակում շնորհված է «գտնվում է արտասահմանում» կամ «հյուպատոսական հաշվառման է» կարգավիճակ, քվեաթերթյանը մասնակցում է ընդհանուր կարգով: Այս ընտրողը, որին միասնական ցուցակում շնորհված է «գրանցված է արտասահմանում» կարգավիճակ, քվեաթերթյանը մասնակցում է արտասահմանում ստեղծված համապատասխան ընտրատեղամասում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №7

Հանձնաժողովի՝ շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփը տանող անդամի գործառույթները

- ▶ Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի միջոցով քվեարկության ընթացակարգը սկսվում է քվեարկության օրվա ժամը 9-ից և ավարտվում է ժամը 19-ին:
  - ▶ Քվեարկության օրվա ժամը 9-ից հանձնաժողովի նախագահը Ձեզ պետք է փոխանցի:
    - ✓ Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակը,
    - ✓ ընտրողների գրանցումն իրականացնողի ստորագրությամբ և գրանցումն իրականացնողի կնիքով վավերացված անհրաժեշտ քանակությամբ ընտրական քվեաթերթիկներ,
    - ✓ հատուկ ծրարներ (Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակում առկա ընտրողներին համապատասխան),
    - ✓ կնքված շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփը, որում գետեղված է ստուգողական թերթը,
    - ✓ Շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփի ճեղքի համար հատկացված կնիքը (տեղափոխվող ընտրական քվեատուփը կնքվում է շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուփով ընտրությունն ավարտվելուց հետո):
  - ▶ Ընտրողին մոտենալիս ինդրե՛ք նրան ներկայացնել Վրաստանի քաղաքացու ինքնությունը հաստատող վկայականը կամ Վրաստանի քաղաքացու անձնագիրը:
  - ▶ Համեմատե՛ք ընտրողի անձնական համարը շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակում ընդգրկված անձնական համարի հետ:
  - ▶ Ստուգե՛ք ներկայացված փաստաթղթում նշված ընտրողի գրանցման տվյալների և շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակում առկա տվյալների համապատասխանությունը:
- Նկատի՝ ուսեցեք.** Եթե ընտրողների համապատասխան ցուցակում Վրաստանի քաղաքացու անձնական համարի, սերի և լրաւանկարի հետ մեկտեղ, ամբողջությամբ համապատասխանում են ցուցակում առկա տվյալներից (անուն, ազգանուն, ծննդյան ամիս, ամսաթիվ, տարեթիվ, հասցե) գուներեքը, ընտրողը մասնակցում է քվեարկությանը:
- ▶ Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակում ստորագրությամբ վավերացրե՛ք ընտրական քվեաթերթիկ/քվեաթերթիկներ տրամադրելը:
  - ▶ Ինդրե՛ք ընտրողին շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուփի ցուցակում իր ազգանվան երկայնքով ստորագրությամբ հավաստել ընտրական քվեաթերթիկը/քվեաթերթիկները ստանալը:
- Նկատի՝ ուսեցեք.** Եթե քվեարկության ընթացքում պարզվի, որ ընտրողը ընտրացուցակում ստորագրել է այլ ընտրողի ազգանվան դիմաց գտնվող սյունակում, և մասն դեպքում ընտրողին, որի ազգանվան դիմաց արձանագրված է ստորագրությունը, պետք է ցուցում

տաք ստորագրելու նույն սյունակում: Միևնույն ժամանակ, նշվածի վերաբերյալ պետք է բացատրագիր գրեք (ընտրողի անվան և ազգանվան և ցուցակում նրա հերթական համարի մատնանշմամբ):

- ▶ Ընտրողին փոխանցե՛ք, ընտրողների գրանցումն իրականացնողի ստորագրությամբ և գրանցումն իրականացնողի կնիքով վավերացված, ընտրական քվեաթերթիկը:
- ▶ Ընտրողի կողմից քվեաթերթիկը լրացնելուց հետո, նրան մատնաշե՛ք, որ վերցնի հատուկ ծրարը և նրա մեջ գետեղի ծալված ընտրական քվեաթերթիկը:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրատարածքներում, որտեղ միաժամանակ անց են կացվում Մոլնիցիալիտետի սակրեբուղյի միջանկյալ և քաղաքապետի արտահերթ ընտրություններ, ընտրողներին փոխանցեք սահմանված կարգով վավերացված երկու տեսակի ընտրական քվեաթերթիկ:

- ▶ Ընտրողին խնդրե՛ք ծրարը գցել շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուվիի մեջ:
- ▶ Քվեարկության ավարտից հետո շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիի ճեղքն այսպես կնքե՛ք, որ անհնար լինի, առանց կնիքը վնասելու, այն բացել:
- ▶ Ոչ ուշ, քան մինչև քվեարկության օրվա ժամը 20-ը շրջիկ (տեղափոխվող) ընտրական քվեատուվիը վերադարձրե՛ք ընտրական տեղամաս:
- ▶ Քվեարկության շենք վերադառնալուց հետո, հանձնաժողովի քարտուղարին փոխանցե՛ք չօգտագործված/վնասված ընտրական քվեաթերթիկները, հատուկ ծրարները և հանձնաժողովի անդամների բացատրագրերը (այսպիսինի գոյության դեպքում):

Նկատի՝ ունեցեք.

- ✓ Շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիի միջոցով քվեարկությանը մասնակցող ընտրողների հանդեպ չի կիրառվում նշմարում:
- ✓ «Ֆիզիկական վիճակի» պատճառով ընտրողի կողմից շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիի միջոցով քվեարկության դեպքում, շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիի ցուցակի «Ընտրողի ստորագրություն» սյունակում արե՛ք գրառում՝ «Փիզիկական վիճակ» և նշվածը հավաստե՛ք ստորագրությամբ:
«Փիզիկական վիճակ» ունեցող ընտրողի (նաև այն ընտրողի, որն ինքնուրույն չի կարող լրացնել ընտրական քվեաթերթիկը) փոխարեն, նրա ներկայությամբ, ընտրական քվեաթերթիկը լրացնում, հատուկ ծրարի մեջ է գետեղում և ծրարը շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիի մեջ գցում նրա կողմից ընտրված անձը (բացառությամբ ընտրական հանձնաժողովի անդամի, ընտրական սուբյեկտի ներկայացուցչի, մամուկի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցի ներկայացուցչի և դիտորդի):
- ✓ Եթե խախտվել է շրջիկ (տեղափոխվող) քվեատուվիի կնիքի ամբողջականությունը, այդ մասին անհապաղորեն տեղեկացրե՛ք հանձնաժողովի նախագահին, կազմե՛ք բացատրագիր՝ պատճառի նշմամբ և ստորագրել տվեք ուղեկցող անձնանց:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №8

Հանձնաժողովի՝ քվեատուփի և հատուկ ծրարները հսկող անդամի գործառույթները

- ▶ Մշտապես պետք է գտնվեք ընտրական քվեատուփի մոտ:
- ▶ Պետք է վերահսկեք ընտրական քվեատուփի և հատուկ ծրարները:
- ▶ Պետք է փակ պահեք ընտրական քվեատուփի մեջ հատուկ ծրարը գցելու ճեղքը:
- ▶ Ընտրողին, քվեախցիկից դուրս գալուց հետո, պետք է ցուցում տաք, որ առանձին դրված սեղանից ինքնուրույն վերցնի մեկ հատուկ ծրար և նրա մեջ գետեղի ծալված ընտրական քվեաթերթիկը:
- ▶ Նրանից հետո, երբ վստահ կլինեք, որ ընտրողի ճեղքին միայն մեկ հատուկ ծրար կա, պետք է բացեք քվեատուփի ճեղքը և ընտրողին ցուցում տաք, որ հատուկ ծրարը գցի ընտրական քվեատուփի մեջ:
- ▶ Հատուկ ծրարը ընտրական քվեատուփի մեջ գցելուց հետո խնդրե՛ք ընտրողին ազատել ընտրական տեղամասը:

Նկատի՝ ունեցեք.

- ✓ Միայն ընտրողն ունի ընտրական քվեաթերթիկը հատուկ ծրարի մեջ գետեղելու իրավունք: Բացառություն է «Փիզիկական վիճակ» ունեցող ընտրողը, որի փոխարեն նրա ներկայությամբ ընտրական քվեաթերթիկը հատուկ ծրարի մեջ է գետեղում և ծրարը ընտրական քվեատուփի մեջ գցում նրա կողմից ընտրված անձը, որն օգնում է նրան քվեախցիկում ընտրական քվեաթերթիկը լրացնել:
- ✓ Թույլ չի տրվում ընտրական քվեատուփին մեկից ավելի ընտրողի մոտենալը:
- ✓ Ընտրական հանձնաժողովի անդամն իրավունք չունի բացել լրացված ընտրական քվեաթերթիկը:
- ✓ Մինչև ընտրողի կողմից քվեաթերթիկը/քվեաթերթիկները հատուկ ծրարի մեջ գետեղելը՝ իրավունք ունեք նրանից պահանջել՝ Ձեզ ցույց տալ, որ ձեռքում սահմանված քանակությամբ ընտրական քվեաթերթիկ (այսպես, որ չխախտվի քվեարկության գաղտնիությունը) և մեկ հատուկ ծրար կա: Ընտրողը պարտավոր է կատարել այդ պահանջը:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ №9

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ՏԵՍԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄԸ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍՈՒՄ

(Պատրաստվել է Վրաստանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի 2012 թվականի սեպտեմբերի 24-ի №42/2012 որոշման համաձայն)

| Քվեարկության օրը, ընտրական տեղամասը բացվելուց (առավոտյան ժամը 7:00) մինչև տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունները կազմելն ընկած ժամանակամիջոցը ներառյալ

Քվեարկության գաղտնիության ապահովման նպատակով թույլ չի տրվում.

- ▶ լուսանկարել և տեսանկարել քվեախցիկը, որպեսզի հայտնի չդառնա ընտրողի ընտրությունը,
- ▶ նկարահանել ընտրողների ցուցակների ընտրական հանձնաժողովի համար հատկացված (սեղանի) տարբերակը և այլ այնպիսի տեղեկատվությունները, որը Վրաստանի Ընտրական օրենսդրությամբ չի պատկանում հանրային տեղեկատվությունների թվին:

Քվեարկության գործընթացի անխափան ընթացքի ապահովման նպատակով.

- ▶ քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց հետ հարցազրույցը թույլ է տրվում ձայնագրել միայն քվեարկության շենքից դուրս,
- ▶ ընտրական հանձնաժողովի անդամները հարցազրույցատքետանառանցքվեարկության գործընթացում իրենց պարտականությունների կատարմանը խոչընդոտելու:

Քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեն.

- ▶ ընտրողը՝ քվեարկելու համար անհրաժեշտ ժամանակի ընթացքում,
- ▶ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները և վերադաս ընտրական հանձնաժողովի անդամները/ներկայացուցիչները,
- ▶ ընտրական սուբյեկտների ներկայացուցիչները համապատասխան ընտրական տեղամասում (միևնույն ընտրական սուբյեկտի ոչ ավելի, քան 1 ներկայացուցիչ),
- ▶ համապատասխան ընտրական տեղամասում հավատարմագրված լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները (միևնույն մամուլի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցի ոչ ավելի, քան 3 ներկայացուցիչ),
- ▶ համապատասխան ընտրական տեղամասում գրանցված տեղական դիտորդ կազմակերպության դիտորդները (միևնույն տեղական դիտորդ կազմակերպության ոչ ավելի, քան 1 դիտորդ),
- ▶ ԿԸՀ-ում գրանցված միջազգային կազմակերպության դիտորդները (միևնույն միջազգային կազմակերպության ոչ ավելի, քան 2 դիտորդ) (Նրանց հետ կարող է լինել թարգմանիչ):

II

Քվեարկության օրը առավոտյան ժամը 7-ից մինչև ընտրական տեղամաս առաջին ընտրողի գալք և ընտրատեղամասում վերջին ընտրողի քվեարկությանը հաջորդող ժամանակամիջոցից քվեարկության արդյունքների ամփոփիչ արձանագրությունները կազմելու ժամանակամիջոցը ներառյալ:

Ընտրական գործընթացի թափանցիկության ապահովման նպատակով.

Քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք կարող են լուսանկարահանում և տեսանկարահանում իրականացնել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի կողմից հատուկ տրամադրված տեղից, որտեղից երևում է ընտրական գործընթացը:

III

Քվեարկության օրը ընտրական տեղամաս առաջին ընտրողի գալուց մինչև վերջին ընտրողի կողմից ձայն տալն ընկած ժամանակահատվածում

Ընտրական գործընթացի թափանցիկության ապահովման նպատակով.

- ▶ Քվեարկության շենքում գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք կարող են առանց ինչընդոտի նկարահանել ընտրական տեղամասերում քվեարկության գործընթացը այն ժամանակահատվածում, եթե ձայն են տալիս բարձր հասարակական հետաքրքրություն վայելող ընտրողները (քաղաքական պաշտոնեական անձինք, ընտրական սուբյեկտների և քաղաքական միավորումների ղեկավարները, կրոնական առաջնորդները), որից հետո լուսանկարող և տեսանկարող սարքերը պետք է դուրս տարվեն քվեարկության շենքից:
- ▶ Մամուլի և զանգվածային այլ լրատվության միևնույն միջոցն իրավունք ունի ընտրական տեղամասում քվեարկության գործընթացի ժամանակ լուսանկարահանում և տեսանկարահանում կատարել մեկ անգամ, ոչ ավելի, քան 10 րոպե, ցանկացած տեղից, քվեարկության գաղտնիության ապահովմամբ:
- ▶ Քվեարկության շենքումգտնվելուիրավունքունեցողանձինք (այդթվումլրատվամիջոցների ներկայացուցիչները, որոնք ցանկանում են լուսանկարում և տեսանկարահանում իրականացնել 10 րոպեից ավել ժամանակահատվածի ընթացքում) կարող են քվեարկության օրն ամբողջ օրվա ընթացքում լուսանկարահանում և տեսանկարահանում իրականացնել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի կողմից հատուկ առանձնացված տեղում տեղադրված ստացիոնար ֆոտոտեսանկարահանող սարքի միջոցով: Այս տեղից պետք է երևա ընտրական քվեատուիք:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ ԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻՆ

Լուսանկարահանում և տեսանկարահանում իրականացնելու կանոնները խախտելու դեպքում, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը ձայների մեծամասնությամբ որոշում է կայացնում՝ համապատասխան անձին քվեարկության շենքից վտարելու մասին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԵՎՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՍԳՐ

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՍԳՐ

ԵԱՀՆԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՍԳՐ

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՍԳՐ

ԵԱՀՆԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՍԳՐ

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՍԳՐ